

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (4), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A szünet témái.

Budapest, április 20.

(K.) Marosvásárhelyről az odaváló függetlenségi párt kiáltványt küldött szét az országba. Lehet, hogy a kiáltvány Marosvásárhelyen született, lehet, hogy úgy készen került oda valami fővárosi műhelyből: — nem akarom firtatni. Nem is ez a fontos benne. Sőt egyáltalán nem fontos az egész kiáltvány. De az érdekességet nem szabad tőle elvitatni, mert ha programnak is készült, tulajdonképpen válasz azokra a legfrissebb témákra, amiket a politika legutóbb felszínre dobott. S a válasz egyik-másik részletében határozottan okos, ha nem is mond újat. Érdemes azonban a kiáltvány egyes pontjait sorra venni, mert úgy körülbelül a parlamenti szünet egész politikai anyaga kerül velük rostdába.

Ott van mindjárt az első pontja: tiltakozás a felekezeti kérdéseknek az általános politikai kérdések közé egyítése ellen. Ez friss politikai téma. S az állásfoglalást bizonyára nem csak a katolikus néppárt régi keletű félszkelődése okozta, hanem sokkal inkább az az erőszakos és mesterséges akció, mely a protestánsokat szeretné tulságba ugratni. A husvétii szünet alatt jóformán egyébről se folyt a disputa, mint erről a protestáns manőverről, sőt éppen ma híresztelik, hogy ez a dolog nemsokára Szilágyi Dezsőt is meg fogja szólaltatni. Lehet, ha nem is nagyon valószínű s talán csak az aknamunkások emlegetik Szilágyit, mert ha ő szólna bele a kérdésbe, a puszta felszólalásával is jelentőssé tenné. Mint ahogy minden fontosnak hátszanék, ha Szilágyi Dezső méltatná annyira, hogy beleszóljon. De ha beszél, ha nem: — kétségtelen, hogy ő is legfőképpen szebben mondaná el, amit a marosvásárhelyi kiáltvány em-

lit, de határozottabban ő sem beszélhetne. Arra a mesterséges akcióra nincs egyenesebb válasz, mint a kiáltványé. „A vallásgyakorlat és lelkiismereti szabadság kérdéseit hazánk politikai életében, a magyar állami alakulás körében *végtelenségig megoldott és lezámolt ügynek tekintik* s minden azzal szemben álló törekvést, bármily részeről is, kárhuzatosnak tart.” Tehát bármily részről mutatkozzék is a bontó törekvés. Ez világos és egyenes ítélet, azonfelül pedig megérzik rajta, hogy egészen friss és a legújabb manőverre akar válaszolni. Olyan mindegy most már, hogy Budapesten készült az ítélet vagy Marosvásárhelyen: — az a fő, hogy ezt az ítéletet még a protestáns vidék is magáévá teszi. Sőt hamarabb volt az övé, mint a kiáltványé.

A második és a harmadik pont inkább csak fölfrissítés a függetlenségi párt régi programjából. A független Magyarország eszméjének teljes megvalósítását s a nemzetiségi politika egyöntetűségét hangsúlyozza. Nem most először.

Már a negyedik pont megint aktuális mozgalomhoz tapad. A kiáltvány ugyanis válaszolni próbál arra a friss akcióra, mely a hazai ipar fejlesztése érdekében megindult. Ez is az újabb témák közül való. S ha a kiáltvány kijelenti, hogy a függetlenségi párt nem érheti be ezzel a mozgalommal, hanem csak előkészítésnek tekintti, természetesen a gazdasági önállósítás az önálló vámterület felé: — ez is olyan válasz, melyet erről az oldalról minden betűjével el szabad fogadni. Ha a kiáltvány szerzői azt hiszik, hogy itt egy kis licalással lefoglaltak valamit a függetlenségi párt számára, hát tévednek. A hazai ipar érdekében megindult akció bizony felemás munka volna, ha korlátokat szabna magának, hogy csak ideig megy, de tovább nem. Az ipart nem lehet, de nem is szabad úgy pártolni,

hogy akár időben, akár intézkedésekben korlátokat emeljenek ellene. S habár a hazai ipar igazi felvirágzását mi el tudjuk másképpen is képzelni, mint az önálló vámterület megteremtésével, de ha a kiáltványnak úgy tetszik: nevezzzük a hazai ipar fejlesztése érdekében megindult akciót előkészítésnek. Az iparnak az mindegy: neki az a fő, hogy fejlődjék.

A kiáltvány aktualitását az utolsó pont talán leginkább illusztrálja. Ebben ugyanis pálcát tör az Ugron-párt fölött s a párteltek meghamisításának bélyegzi azokat a törekvéseket, melyek a delegációba való bemenetelt s egy új kiegyezési alap keresését célozzák. Itt a kiáltvány azt a szakadékat szélesíti, mely a függetlenségi párt két árnyalatát ideig is elválasztotta. De hiszen ez a pálcátörés is régi dolog. Ugyanezt a pálcát már többször is eltörték. S majdnem úgy tetszik, hogy a marosvásárhelyi kiáltványnak azért volt csak olyan sietős a nyilvánosságra jutás, mert még a parlament összeülése előtt akart ítélni a megújult testvérháborúban, még a szünet vége előtt akart beleszólni az új formában föltámasztott felekezeti harcba, még ezekben a napokban akart megfelelni minden aktuális kérdésre. S ez adja meg a jelentőségét a kiáltványnak. Az aktualitás, a sietőség, amelyből bizonyos tendencia érezhető ki és nem a válasz politikai tartalma, mely éppenséggel nem új. Sietős volt a kiáltványnak a nyilvánosságra jutás és talán csak azért olyan higgadt és okos a kezdetén, hogy annál idegesebb és elfogultabb lehessen a végén. Mintha valaki nagyon erősen hangoztatja a nyugodtságát s aztán mégis csak káromkodik. Ezért a marosvásárhelyi kiáltvány nem is politikai munka, hanem csak egy aktája a szélsőbali testvérháborúnak. De a szünet aktuális témái bokrétdába vannak benne

T Á R C A.

A hiúság birói széken.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Feszli Géza.

Aki prózában is költeményeket szokott írni, a mi irodalmunknak magyar *nábobja* vetette papírosra valamikor, hogy az életnek — sok keserűséggel mellett — éppen csak négy édessége van: Az anya teje, a szerető esőkja, a bor lángja és az elensőség vére!

Költők és művészek manapság éppen úgy, mint minden időben, sajátos egyöntetűséggel rátanították az emberiséget arra, hogy némi titkos csodálkozással, sőt a lappangó hódolattal eltökélte érzetével lássuk, nézzük, kísérjük a leg-heróikusabb bünt, a bevégzett embergyilkolást: valahányszor ugyanis nem megcsorbított anyagi, hanem megsérített erkölcsi érdek — tehát ideális ok — volt a bünteselekvés rugója. Hasonló hódolattal meghajolni az olyan gyilkolás előtt, amelynek megcsorbított anyagi érdek — tehát materiális ok — a szembeszokó rugója, erre már nem vállalkoztak sem a költők, sem a művészek; így tehát ezt tőlük nem is tanulhatta meg a tanuló-köny emberiség.

A költők és művészek álláspontja a poézis szempontjából tagadhatatlanul nagyon megokolt. Ellenben az igazságszért szempontjából nem az! Az ugynevezett erkölcsi motívumok örökös favorizálása és dédelgetése ott, ahol arról van szó, hogy az egyik ember a másikat önhatalmulag életétől fosztotta meg, egyrészt a poéták subjektív hangulatának önkénytelen folyamánya, másrészt természetes foglalkozás a költői érdekszférá várt. Amde ez a dédelgetés és favorizálás épp

oly hátrányos az igazságszértre nézve, mint amennyire előnyös ott, ahol poétikus hangulatok ébresztése a kitűzött cél.

Ha az elárult szerelmes színpadon vagy regényben, versben vagy prózában, bátran, határozottan és férfiasan fölép, ha szavában a meggyőződés erejével, hangjában az indulatnak természetes vibrációjával röviden és világosan kijelenti: megcsalt!... *tehát* megöltém! — akkor ez a *tehát* valósággal hipnotizálja a mi közhangulatunkat. A bosszúálló szerelmesnek szilárd és rendületlen meggyőződése, — mely önkényt értető és természetes folyamánnyá, sőt magyarázatra nem is szoruló erkölcsi jog gyanánt állítja elő a vérbosszu faktumát, — éppen határozottságának imponáló volta által hipnotizál.

A vérbén kéjelgő és az emberirtás munkája által némileg lecsillapult hősnök a határozott kijelentésére a mi modern lelkiületünk szentélyében nem támad hasonló energiától áthatott elitől hangulat, nem keletkezik vitatkozó visszhang, nem ébred föl benne egyenrangú erővel a megbotránkozás. Legfőképpen holmi gyöngye, ingatag, félnék és határozatlan ellenvélemény kockáztatja meg a bátortalan kontravotumot. Már pedig mikor szilárd meggyőződés és ingatag ellenvélemény néznek egymással farkasszemet, akkor az erősebbik hipnotizálja a gyöngébbiket. Fizikában és pszihikában egyaránt törvény, hogy a nagyobbik erő győz a kisebbiken.

A költészetnek száz és ezer idealizált vérontói közül példaképpen emeljük ki egyet, a legegyszerűbbek egyikét.

„Klagenfurtban...“ kezdetű magyar dal hőse, az a megcsalt és kijátszott, de hűségese bosszuszomjas szerelmes, kit a nóta Gyöngye Sándornak nevez, kivágja a rövid beszámolót:

„Pálfi István szeretőm elszerette,
Karabélyom Pálfi Istvánt megölte...“

És a szerelmes szívnek ezt a határozott és egyszerű logikáját közhangulatunk rögtön szankcionálja, sőt bizonyos rokonszenvel, elismeréssel és hódolattal fogadja.

Miért?

Mert ebben a kijelentésben ok és okozat szembeszokóan világos. De világos az is, hogy az ok itt éppen oly természetesen szülte az okozatot, mint ahogy a bűn a büntetést, mint ahogy a sérelem a megtorlást szüli. És hogy a nappalra éj következik, ez semmivel sem természetesebb, mint az, hogy a sérelem nyomában bosszu fakad.

És ennyiben az a független lelkiismeret, mely a színpad világában bírja leghatékonyabb gyakorló iskoláját, legalább is párhuzamosan halad azzal az igazsággal, mely a paragrafusok szürke tömegéből csillog és villog felénk. Az a formai különbség, hogy a vérbosszu által glorifikált hős a gyáva panaszfőjelentés helyett a büszke önbíráskodás terére lépett, igazán másodrendűvé válik a független emberi lelkiismeret előtt: *mikor a lényeg, vagyis a megtorlás okszerűsége az igazság érzetének megfelelő.* Amde lássuk, hogy a modern és független lelkiismeret igazságszértének itélőszéke előtt igazán bűn-e az, ami az idézett példában az okozathoz az okot szolgáltatja? Igazán olyan nagy bünt követett-e el és közhangulatunk szerint föltétlenül tilva volt-e Pálfi Istvánnak megszeretnie avagy elszeretnie másnak a szeretőjét? É kérdésre az az életbölcesség, mely a mi divatos lelkünkben fölgülemlett: mosolygással szokott válaszolni és a tilalmat nem értelmezi soha komolyan. Aki egyáltalán nem mondhatja el magáról, hogy „e nemzet szívének a dobogása fölött gyakran tartotta a kezét“, az is egész bátran hivatkozhatik a naponta megnyilatkozó közvéleményre, vagyis arra a faktumra, hogy azon a téren, ahova ez a kérdés utal, a modern köz-

köve s mi baj nélkül szedhették szét, mert egyik-másik virága nekünk is tetsző, a tövis pedig, ami beleje van rejtve, ugyis másnak szól...

BELFÖLD.

Parlamenti munkarend. Hétfőn lesz a szokatlanul hosszú húsvéti szünet utolsó napja és kedden tartja a Ház első ülését a szünet után. Ez az ülés csak formális lesz és az elnöki előterjesztések után csak a másnapra eső ülés napirendjét fogja meghatározni. A főrendeknek már hétfőn lesz ülésük a következő napirenddel:

1. Elnöki előterjesztés. 2. A kvóta-deputáció tagjainak választása. 3. A Magyarország és Horvát-Szlavonországok közt a pénzügyi egyezmény újabb létesítésére kiküldött országos bizottság egy tagjának megválasztása. 4. Az igazgoló-bizottság jelentésének tárgyalása gróf Szechenyi Dénes, Péter, István, gróf Nemes János, Albert és gróf Almásy Imre vagyoni képviselőség elismerése tárgyában. 5. Az 1893-ik évi IV-ik törvények némely intézkedéseinek kiegészítéséről; és 6. Az 1900-ik évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslatok.

Szell Kálmán miniszterelnök, aki rövid tartózkodásra rátér birtokára utazik, hétfőre mindenestire visszaérkezik a fővárosba, hogy a főrendház ülésén részt vegyen. A költségvetéshez, mint minden évben, az idén is felszólalnak néhányan a főrendek közül, de hosszú budgetvita nem igen lesz és ha 24-én még nem is, 25-ikén előreláthatólag jelentést tehet már a képviselőház elnöke a költségvetésnek a főrendek által való elfogadásáról. Így a költségvetés szentesítése a kellő időben meg fog történni. A költségvetési törvény szentesítése után az ülésszakot bekezesztik úgy, hogy az új ülésszak nyomban meg is nyílik s a Ház a megalakulás formásgait haladéktalanul elvégzi. Az új ülésszak munkaprogramjáról a miniszterelnök behatóan tájékoztatni fogja a parlamentet, de már előre is jelezte, hogy a reszort-miniszterek, nevezetesen a kereskedelmi miniszter és a földművelési miniszter, néhány fontos törvényjavaslatot fognak a Ház asztalára letenni. Ezeknek az előterjesztéseknek tárgyalása fogja kitölteni a Ház munkaidőjét, a míg a delegációk tanácskozásai folytán előreláthatólag szünet nem áll be a parlament üléseiben.

Az osztrák törvényhozás a maga delegációját már kiküldte, a közös költségvetést is teljes egyetértésben megállapították immár s így a delegációk abban a helyzetben lesznek, hogy a nyári szünet előtti végzetik munkájukat. A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok ebben az esztendőben Budapesten fognak tárgyalni, május hó első felében. A delegációk ülései alatt itt Budapesten megkezdik

felfogás a végtelenségig engedékeny és toleráns. A modern közvélemény a szenvedély számára semmiféle morális tilalomfát föl nem állít és a szeretkezésnek abszolút mindent megbocsát,

Igen ám, de az igazságnak egyszerű és soha meg nem változó örök törvénye szerint csupán a bűnt követheti a büntetés, csupán a jogtalan sérelmet vonhatja maga után az önhatalmu megtorlást mint erkölcsi igazságszolgáltatást. Az ítélkező harmadik tehát csak akkor mentesítheti a bosszualót minden vád alól, ha ő éppen oly vehemenciával itéli el a bosszu indító okát, mint a bosszualó maga. Ha Gyöngye Sándort nem ítéljük el azért, mert Pálfi Istvánt megölte, akkor okvetlenül el kellene ítélnünk Pálfi Istvánt azért, mert amannak a szeretőjét elserette. Viszont ha Pálfi István szeretkezését nagyon érthetőnek, vádmentesnek és mindenek fölött természetesnek tartjuk, akkor el kellene ítélnünk Gyöngye Sándort, aki egy ártatlant megölte. De mi egyiket sem ítéljük el, hanem gondolatban bele éljük magunkat hol az egyiknek, hol a másiknak a szerepébe.

A teatrális kikepezett divatos lelkiismeret előtt egyáltalában nem a jogosság és méltányosság motívumai döntenek, hanem az illúzió. Illúzióinkban készségesen azonosítjuk magunkat azzal a kárvallottal, a kinek nem a vagyontelétlenség esett fogvatkozás, hanem a lelken tántorgó seb. Ha pedig ez a károsult a férfias elhatározásnak imponáló erejével véres elégtételt szerez magának, akkor illúzióink a saját önünk számára lefogalja, átveszi és adoptálja a hős önértéket.

Egészen megváltozik azonban az olvasó vagy néző szubjektivitása, ha az akcióból a bűncselekvésnek ugynevezett ideális motívuma hiányzik. Ha nem a Julesa vagy a Sári, de nem is a Gretchen vagy a Marietta, ha egyáltalában nem *szívbéli vagyón*, hanem profán anyagi érték, közönséges értelemben vett kincs, valóságos arany, igazi gyémánt vagy közönséges pénz volt az el-

tanácskozásait a kvóta-bizottságok is. A magyar kvóta-bizottság elnöke az idén is *Tisza Kálmán*, előadója újjal *Falk Miksa* lesz.

Május elején összeül az osztrák Reichsrath és mindjárt első ülésén be fogja nyújtani Körber miniszterelnök az új nyelvtörvényjavaslatot, mely hivatva lesz arra, hogy a csehek és németek egymáshoz való közlekedésének és az áldatlan harc enyhülésének szolgáltasson alapot. Az osztrák kormányelnök fel fogja szólítani a népképviselőket, hogy haladéktalanul válaszzon bizottságot a javaslat tárgyalására.

Amint ezekből látható, lesz még dolga a törvényhozásnak a nyári vakáció előtt bőségben. Egész sor fontos politikai kérdések kell dűlőre jutnia, mielőtt a parlament megkezdheti pihenőjét és beáll a politika holt évadája.

Hangulatosinálás. A Keleti Értésítő című köznyomatos ma azt a hírt tájálja fel a lapoknak, hogy gróf Csáky Károly püspökké történt kinevezésével megüresedett esztergomi kanonoki állásra Molnár János apátot nevezik ki. Hogy érthetőbbé tegye a hírt, hozzáfűzi azt az értesítést, hogy az elkereszteléseivel és a néppárt szervezésével országos hírré emelkedett komáromi plébános kinevezése után kilép a néppárt kötelekéből és politikailag többé foglalkozni nem fog. Aki ismeri Molnár János multját és a Szell-kormány becsületét, megalkuvást nem tűró szabadelvűségét, nagyon jól tudja, hogy e kövön nyomott hírből egy betű sem igaz. Tendenciája oly világos, hogy kár miatta több szót vesztegetni, de mégis hangsúlyozzuk, hogy elejét vegyüek minden további hangulatosinálásnak, hogy Molnár János apátból nem lesz kanonok és semmi esetre sem lesz addig, amíg a kanonoki stallumok adományozása a Szell-kormány felterjesztésére történik.

Bizalom a Szell-kormány iránt. Székely-Udvarhelyről írják: Udvarhely-vármegye törvényhatósági bizottsága főképpen a képviselő választók fuvardíjáról szóló szabályrendelet megalkotása céljából folyó hó 19-én rendkívüli közgyűlést tartott Hollaki Arthur főispán elnöke alatt. A képviselőválasztók fuvardíja a közlekedési viszonyok és uttaválság figyelembe vételével kilométerenként átlag 20 fillert számítva, minden egyes községre nézve külön-külön 2-7 korona kikerekített összegben állapított meg. Ezután dr. Daniél Gábor, Gyártás Endre országgyűlési képviselők, továbbá Ugyon János, Sebesi Ákos, Sándor Mózes, Soó Gáspár és Daniel Elek a következő indítványt terjesztették elő:

Tekintve, hogy Szell Kálmán miniszterelnök egy éves kormányzásának ideje alatt rendhíven akaratszilárdasággal szerzett érvényt a közhelyesléssel találtakozott programjában lefektetett elveknek, továbbá azon alkalmából, hogy a felhatalmazási törvényjavaslat tárgyalása közben e hó 2-ikán elmondott beszédében határozottan állást foglalt a felekezeti alapított politikai irányzattal szemben s az

tulajdonítás objektuma, akkor fantáziánk rögtön beszünteti a csatangolást, itéletünk azonnal tárgyilagossá lesz, döntő mozzanattal válik előttünk. amit a jog, a törvény, a paragrafus beszél — és illúzióink takarodót fűl... Azaz mér sem. Az illúzió nem vonul nyugalomba soha. Ott iappang az az ítélkező hangulatában mindig. De irányt cserél. Ha a bűncselekvés diffamáció, vagyis az indító ok profán jellegű, akkor képzeletünkben nem azonosítjuk magunkat egy pillanatig sem a tetessel, hanem rögtön elhelyezzük a saját: becses önünket — a bírói széken. Miért? — Mert ilyenkor innen esik a legszebb perspektíva, vagyis a képzelet játéka hiúságunknak ilyenkor innen hizeleg leginkább.

Es az ilyenképpen teatrális kikepezett modern és független lelkiismeret, — melyet nem az objektív igazság vonz, hanem a szubjektív hiúság vezet — évtizedek óta mind inkább áthurcolódik Tháliának csarnokából Thémisnek a templomába. A szabad Frankhontól kezdve föl egészen a durva éjszakai, nap-nap után hódít, még a hőmezők rabszolga birodalmának bíráskodó polgáraitban is a szubjektív hangulat dominálja az igazság kérdését.

A költők és művészek álláspontja a költészet érdek-szférijának szempontjából tagadhatatlanul megokolt. Hogy a hatás a poézis természetes és jogos határait átlépte és behatolt az Életnek komoly problémái közé, az nem a poéták bűne, hanem azoké, akik az igazságnak illetékes fórumait az illetéketlen behatás ellen megvédeni képtelenek voltak.

Bizonyos, hogy ennek nem egy, hanem száz oka van. Néha azonban egy körülmény is sokat megmagyaráz. A költők és művészek az emberi-ség vezető génuszai, szellemóriái, heroszai! Az igazságszolgáltatás sáfárai pedig — hivatalnokok.

országban létező összes vallásfelekezeteket a törvényes és egyenlő elbánásról biztosítva, a kormány álláspontját az igazi, hamisítatlan szabadelvűség követségében, a jogegyenlőség és lelkiismereti szabadság védelmezésében jelölt meg: mondja ki határozatlanul a közgyűlés, hogy Szell Kálmán miniszterelnök személye és kormánya iránt a legnagyobb bizalommal viseltetik, felállított elveit helyesli és támogatni kész s bízalma és ragaszkodásának jegyzőkönyvileg adván kifejezést, ezt a kormányelnöknek felirat alakjában hozza tudomására.

Az indítványt többek hozzájárulása után egyhangu helyesléssel és nagy lelkesedéssel elfogadták.

Papp Géza beszámolója. Nagybecskereki levélzónk írja, hogy Papp Géza orsz. képviselő tegnapi tartotta meg Béga-Szent-Györgyön beszámoló beszédét. A népszerű képviselő zuhogó esőben is nagy közönség várta az állomáson, a honnan ünnepi menetben vonultak a községbe.

Beszédében Papp Géza megemlékezett a kiegyezésről és a kvótáról, melyeket Ausztria politikai viszonyai miatt eddig véglegesen rendezni nem lehetett. Több gondos intézkedés azonban lehetővé tette, hogy a magyar közgazdasági és pénzügyi helyzet biztosították és fenntartassák. A kvótára nézve ki-jelentette, hogy habár súlyosabb terhet is ró a házra, de a nagyobb százalék által előidézett különbséget különösen az állategészségügyi intézmény keretében talál kiegyenlített. Beszolt a küszöbön álló közigazgatási reformról, amelynél az a cél legeg előtte is, hogy a jó és gyors közigazgatás a gyakorlati szempontok figyelembe vételével tétessék lehetővé. Felemlítette aztan az esküdtzseki intézményt, mint amely megfelel a várakozásoknak.

Beszédét a választók sűrű éljenzéssel gyakorta megszakították. Kaufman István igazgató a választóközönség nevében mondott köszönetet Papp Gézáknak és biztosította a választók bizalmáról.

Válasz. A fődvarmester moslékján hízó díszcsorda oljából ma a szokottnál dühösebb rőfögés hallatszott. A derék bestiák a kondásukat féltik; ha valami baja esnék, bizony éhen döglének. Azon vannak tehát, hogy velük bírköz-zék meg, akinek dolga akad a kondásukkal. Velük, mert ők rőfögnek. Velük, mert ők turják fel a bűzhöd sarat. Velük, mert ők a disznók, nem a kondásuk az. Mi pedig azt mondjuk a kondásnak, tanítsa embérségre a esordját. Ő vigyázzon, kire mit rőfögnek s kihez fenik mocs-kukat. Mert ő az, aki felelni lesz kénytelen e szennyes nyájnak minden dísznőségéért. Világos-sítsa hát fel moslékjának ambiciózus fogyasztóit, hogy nekik hizniok illik, nem pedig legénykedniök. Rakoncátlan dísznőnek a kondását ütik oldalba.

KÜLFÖLD.

Az osztrák nyelvtörvények. A cseh lapok most állandóan azzal a hírrrel foglalkoznak, hogy az osztrák kormány egy új nyelvtörvényt akar a képviselőház elé terjeszteni. A Politik szerint a kormány már a legközelebbi ülésén előterjeszti a javaslatot s egy-untal ann. kéri a Házat, hogy a nyelvtörvény ügyé-les nyomban válaszzsa meg a bizottságot. A Politik ezt írja:

A Csehország és Morvaország számára való törvényjavaslatok már régen elkészültek, csak néhány rendelkezést tartottak függőben, hogy ezeket a kormány a német-cseh békéltető-bizottság albizottságának tanácskozása alapján megváltoztat-hassza vagy kiegészíthesse. Ez nem jelenti azt, hogy ez az albizottság vagy éppen a békéltető-bizottság plénuma elhatározó befolyást gyakorolhat az említett törvényjavaslatra. Erről szó sincs, sőt való-színű, hogy a kormány a nyelvjavaslatot a képviselőház elé terjeszti a nélkül, hogy előbb a német-cseh értekezlet résztvevőinek tudomására hozná. Más szóval: a kormány tudja, hogy sem az albizottság, sem a békéltető értekezlet plénuma nem tud közös nyelv-elaborátumban meggyezni, miért is Körber már készülődik, hogy a békéltető értekezleten részvevő pártvezérek tudta és megkérdőzése nélkül oldja meg a nyelvkérdést. Már az is nyeresége volna a kormányznak, ha az érdekelte pártok nem jelentenek ki egyenként, hogy a törvényjavaslat nem alkalmas a megvitásra. Vajon ezuttal helyes-e a kormányznak az a számítása, hogy a nyelvtörvényjavaslatok ke-resztülmennek, bár a két párt egyikét sem olgítik ki, az a legközelebbi négy héten kitünik.

A Politik továbbá még azt jelenti, hogy a cseh tartománygyűlés berekesztése után nyomban összeül a békéltető konferenciából a nyelvtörvény ügyében kiküldött szűkebb bizottság. S mivel nagyon való-színű, hogy e szűkebb bizottság tanácskozásainak nem lesz eredménye, ezáltal a békéltető bizottság plénumának egybegyűlése is problematikussá válik.

A Narodny Listy mai száma egész határozottan

azt állítja, hogy a cseh-német egyezkedő értekezlet többé nem fog ülésezni. Megbízható helyről eredő értesülései alapján e lap kijelenti, hogy a cseh képviselők a kormány esetleges meghívását vissza fogják utasítani. A kormánynak ezek után nem marad egyéb tennivalója, mint a nyelvtörvény javaslatával előhozakodni. Ez a javaslat pedig a csehek követeléseit teljesen figyelmen kívül hagyja, úgy, hogy a nemzetiségi béke ugyiszóván el van már temetve és többé fel nem támasztható. Cseh részről ilyen körülmények közt nem lehetett más eszközhöz nyulni, mint az obstrukcióhoz. Ezzel pedig a parlament sorsa meg van pecsételve. A katasztrófa holt bizonyossággal be fog következni.

Ugyanez a lap vezércikkében azt is igyekszik bebizonyítani, hogy a cseh-morva nyelvkérdés szabályozása nem tartozik a reichsrath hatáskörébe.

De azért az obstrukció még sem egyetlen fegyvere a cseheknek. Hogy nem minden cseh képviselő híve az obstrukciónak, azt bizonyítja a *Moravská Orlice* egy cikke is, amely utal arra az egyenletlenségre, amely a csehek, különösen az ifjú-csehek körében uralkodik. A lap valószínűleg tartja, hogy a beruházási költségek tárgyalása előtt a reichsrathban obstrukció nem lesz és hogy csak később fogják a csehek elhatározni, hogy vajon csak egyszerű oppozícióval vagy erős obstrukcióval küzdjenek-e a kormány ellen. Mindenesetre tény az, hogy a csehek közt sok elvi ellensége van az obstrukciónak. Azonkívül — így végzi a lap a cikket — azt is meg kell gondolni a cseheknek, hogy a Körber-kormány után egy még erősebben német színezetű kabinet fog következni.

Pápai követ a nárnál. Arról a sokat vitatott kérdésről, legyen-e állandó képviselője a pápának Péterváron, a bécsi *Neue Freie Presse* a következőket írja: Monsignore *Tarnasi* ez idő szerint Rómában az orosz nyelv tanulásával foglalkozik. Ebből azt következtetik, hogy pétervári küldetése még megvalósulhat, ha mindjárt azok a tárgyalások, amelyek ebben az ügyben az orosz kormánnyal folynak, még mindig nagy nehézségbe ütköznek is. Beavattották azt mondják, hogy az orosz kormánynak a pápának pétervári képviselője ellen nincs kifogása, de az a véleménye, hogy elegendő, ha az Oroszországban levő katolikus püspökök valamelyikére ruházzák a képviselőt. A Vatikánban ellenben nem érik be ezzel a koncesszióval s azt állítják, hogy ezt a missziót csak pápai diplomátára lehet bízni.

A háború.

Budapest, április 20.

A harctérről ma kevés újat jelentenek. Roberts tábornagy hír szerint megkapta már a várt lovakat — hogy milyen állapotban, azt a jó egek tudják — s most már állítólag hozzáfog az offenzívához. A boerok viszont friss erővel megkezdett akcióikban meglanyhultak, ámbar itt-ott folynak esátlározások. A részletekről alábbi távirataink számolnak be.

(A harctérről.)

London, április 20.

A *Daily Telegraph*nak jelentik Fokvárosból 18-iki kelettel: Az északnyugati kerületekből érkező jelentések szerint a lázadás csakugyan el van fojtva.

A *Daily Chronicle*nak jelentik Bloemfonteinből tegnapi kelettel, hogy a szükséges pótlóvak megérkeztek. Lord Roberts most már készen van a további előnyomulásra.

A *Morningpost*nak jelentik Kimberleyből 18-iki kelettel, hogy *Mehuen* tábornok hirdetőment bocsátott ki, amely polgári személyeknek megtiltja a fegyverviselést a katonai hatóságok engedelmé nélkül, továbbá a fegyverek beszolgáltatásának határidejét május 6-ára tűzi ki s a lázadókat felszólítja, hogy minden hasznavehető modern fegyverüket beszolgáltassák.

London, április 20.

Az esti lapok jelentik Bloemfonteinből tegnapi kelettel: *Glentól* érkezett jelentések szerint *Karree-Siding* állomástól délre, körülbelül hat mérföldnyire Glentól északra harc folyik. Az angol gyalogság erős hadállásban van és a tüzer-ség támogatja. Részletes tudósítás még nem érkezett.

London, április 20.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Aliwal-Northból tegnapi kelettel: A *Ladygrey* felé vezető táviróvonal, amely Bazutó földe közvetíti a táviróforgalmat, meg van szakítva. *Brabant* tábornok letartóztatta Rouxville lándrostját, de *Beert* és *Hoffmann* volt lándrostot. 259 boer, akik *Brabant* bevonulásakor *Smithfield* felé menekültek, *Odendard* parancsnoksága alatt *Wepener* alá vonult. Boer forrásból származó jelentés szerint

Wepener előtt 8—10,000 főnyi boer hadsereg van koncentráva 15 ágyúval. A főlandrostot *Smithfield*ben elfogták a boerok. A heliograffal való hírszolgálat a nagy esőzés miatt lehetetlen.

London, április 20.

A távirati összeköttetés *Aliwalnorth* és a *Bazutoorszag* közt megszakadt. *Brabant* tábornok letartóztatta Rouxville város polgármesterét. A *Wepener* környékén lévő boerok még nyolcezer embert számlálnak és tizenöt ágyúval vannak felszerelve. Oranje-állam északi részében több napi esőzés volt, minek következtében a fű most friss és takarmányra alkalmas.

(Vegyes hírek.)

Washington, április 20.

A pretóriai amerikai konzul értesítette a külügyminisztériumot, hogy a Chicagóból kiküldött ambulancia tagjai, amint Pretóriába érkeztek, *fegyvert fogtak*. A külügyminisztérium hivatalnokai azt mondják, hogy az Egyesült Államok ezt nem akadályozhatták meg. Azok az emberek fegyver nélkül utaztak el Amerikából s így a törvény értelmében sem lehetett őket martalócok gyanánt letartóztatni.

Fokváros, április 20.

A csapatok mozgulatai miatt a cenzurát ideiglenesen sokkal szigorúbban alkalmazzák.

Hága, április 20.

A boer küldöttség Berlinből azt a hírt kapta, hogy a német kormány a küldöttségnek Berlinbe való utazását a jelen pillanatban inopportúnusnak tartja. Ennek következtében a boer küldöttség berlini utazását el fogja halasztani.

(A dél-afrikai kérdés.)

London, április 20.

Hicks-Beach pénzügyminiszter tegnap Bristolban beszédet mondott, amelyben úgy nyilatkozott, hogy az általános választások idejét még senki sem tudja, a kormány azonban mindaddig nem fog a választókra appellálni, a míg módjában nem lesz kifejejtve annak a politikának az alapelveit, amelyet Dél-Afrikára nézve a legjobbnak tart. A pénzügyminiszter azután a federáció kérdéséről beszélt s azt mondta, hogy a gyarmatok nagylelkű és lojális akciója olyan jövőt sejtet, amelyben a gyarmatok és az anyaország részére olyan közös szervezetet lehetne teremteni, amely a gyarmatoknak lehetővé tenné a birodalmi politikának bizonyos ellenőrzését s elegendő részt juttatna nekik a birodalom felelősségéből és védelméből.

Wolverhampton, április 20.

Fowler Henry liberális alsóházi tag tegnapi választói előtt mondott beszédében hozzátette, hogy a dél-afrikai kérdést nem lehet tartósan megoldani a nélkül, hogy a királyi fenntartását egész Dél-Afrika fölött egyszermindenkorra helyre nem állítanak. A kérdés megoldásának második alapfeltétele *Fowler* szerint a fehér faj egyenjogúsága a legfőbb önkormányzati joggal és a bennszülöttekkel való emberséges bánásmóddal.

(A portugál kormány.)

Lisszabon, április 20.

A képviselőház mai ülésén *Costa* republikánus képviselő ismét szóba hozta az angol csapatoknak portugál területen át történő szállítását s azt mondta, hogy a külügyminisztert meg akarta interpellálni erről a kérdéssel. *Beirao* külügyminiszter azt válaszolta, hogy a kormány már eléggé kimerítő nyilatkozatokat tett erről a kérdéssel. Egy idegen hatalmasság sem tiltakozott, csak a dél-afrikai köztársaságok éltek joggal s tiltakoztak nagyon korrek formában. A miniszter megjegyezte még, hogy később az akták bemutatásával igazolni fogja a kormány eljárását, most azonban nem tartja célszerűnek ennek a kérdésnek a tárgyalását s titkos ülés tartására sincs szükség.

(Oroszország és a háború.)

Pétervár, április 20.

Most már kétségtelen, hogy a katonai kormány minden igyekezetével sem bírta a cárt odavezetni, hogy Angliával szemben háborús politikát kezdjen. A cárnak ma is az a töretetlen szándéka, hogy nem intervénál és várakozó álláspontot foglal el továbbra is. A cárnak ez a békés magatartása azonban semmi esetre sem fog annyira terjedni, hogy Oroszország nyugodtan nézze a boer köztársaságok önállóságának megsemmisítését. A cárnak most is ellentétbe helyezkedett tanácsadóinak többségével, amikor a béke kedvéért Portugália rut semlegességi sértését hallgaton viseli. *Pár napig nagyon ingadozó volt a helyzet*. Koppenhága és Pétervár közt állandóan működött a táviró és a koppenhágai udvarnak, valamint a két angolbarát eszarmé befolyásának döntő szerepe lehetett Anglia javára. Gróf *Muraiev* is előnyösebbnek tartja ha Oroszország

egyelőre Ázsiában nyer mind nagyobb tért és befolyást, amíg Anglia másfelé van elfoglalva. Az orosz operációk alapját egy esetleges későbbi, Angliával kitörendő konfliktusra ilyképp állandóan erősítik és terjesztik.

Feltételezik az orosz fővárosban, hogy Af-ganiztán emirjének birtoklását, Oroszország formálisan biztosította arra az esetre, ha az Angliával való összefüggés majdan elkerülhetlenné válnék. Az emir akkor nemcsak nyugodtan nézné az orosz csapatoknak az ő területén való átvonulását, hanem ő maga is csatlakoznék hozzájuk. Oroszország azalatt, hogy Anglia a hiábavaló délafrikai vérontással van elfoglalva. Közép-Ázsiában csak gyarapíthatja befolyását, amíg a leszámolás napja elérkezik.

Orosz diplomáciai körökben az a meggyőződés, hogy Anglia a mostani háborúban tanúsított eneszelhetetlen viselkedésével önmaga dssa meg világhuralmának rizikát. A dolgoknak jövődj és talán már küszöbön álló fejlődése Ázsiában ezt a fölfogást meg fogja erősíteni.

Oroszország nem akar most háborút, a boer államoknak Anglia részéről való annezióját azonban nem fogja tűrni. Ez utóbbit pontra nézve a három nagy kontinentális hatalom közt már teljes a megállapodás.

Osztrák tartománygyűlések.

— Távirati tudósítások. —

Bécs, április 20.

A tartománygyűlés ma hosszabb vita után megszavazta Weisskirehner indítványának — mely a tanítók, özvegyek és árvaik nyugdíjviszonyairól szól — sürgősségét, azután pedig magát az indítványt is elfogadta valamennyi módosítás elvetésével. Végül a tartománygyűlés hosszabb vita után, amely részben nagyon izgatott volt, elfogadta az iskolaiügyi bizottságnak az indítványát, hogy utasítsa a tartományi bizottságot, hogy az alsó-ausztriai népoktatásügyre vonatkozó összes tartományi törvényeket a birodalmi iskolatörvények figyelembevételével vegye alapos revízió és átdolgozás alá abban az irányban, hogy a tartománygyűlésnek és a tartományi bizottságnak a tartomány hozzájárulásának megfelelő befolyás biztosításának az alsó-ausztriai népoktatásügyre. A legközelebbi ülésükben megfelelő indítványok terjesztendők be.

Prága, április 20.

A tartománygyűlés befejezte *Kaftan* indítványának tárgyalását s az indítványt *Kaftan* kivánsága szerint a közzgazdasági bizottsághoz és a költségvetési bizottsághoz utasította.

A tartománygyűlés azután elfogadta azt az indítványt, hogy az Érchegeységben lakó gazdáknak állami segítség adassék, több olyan határozati javaslattal egyetemben, amelyek a kormányt felszólítják, hogy vizsgálja meg a mezőgazdaság hanyatlásának okait és segítsen a mezőgazdákon adóelengedéssel és adómérsékléssel.

A vita folyamán *Dworak* a két néptörzs kibékülését kívánta, hogy a kormánytól hathatós támogatást nyerhessenek.

Schreiner azt mondja, hogy a csehek óhajtják a megegyezést gazdasági kérdésekben, de egyuttal közjogi követeléseket támasztanak. A szónok szemérettel a cseheknek, hogy noha a tartománygyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a magyar kiegyezést ellen fog szavazni, a reichsrathban mégis pártolták a *Badeni-féle* kiegyezést.

Dworak és *Pacak* visszautasítják ezt a szemrehányást és kijelentik, hogy a csehek *Badeni*vel szemben semmire sem kötelezték magukat, ellenkezőleg, a németek bocsátották rendelkezésére a kormánynak szavazataikat a nyelvtörvények visszavonása fejében.

A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

Brünn, április 20.

A tartománygyűlés megkezdte a népiszkolai költségvetés általános tárgyalását. *Sileny* kijelentette, hogy a cseh képviselőknek elköltött szándékuk megakasztani a tartománygyűlés munkáját, ha a tartománygyűlés német többsége nem teljesíti a csehek kulturális kívánságait. Minden, ami a tartománygyűlésen történik, visszhangot fog kelteni a reichsrathban, ahol a cseh követelések figyelembe nem vétele esetén nemcsak a kiegyezési akció fog meghiusulni, de lehetlenné fog válni a parlament rendes működése is. A csehek nem óhajtják ezt, de remélik, hogy megegyezésre fognak jutni.

Grão, április 20.

A tartománygyűlés mai ülésén gróf *Kottulinsky* megokolta azt az indítványát, hogy a tartománygyűlés örömmel fogadja a kormány vasuti javaslatát és elvárja, hogy a kormány minden alkotmányos eszközzel oda fog hatni, hogy a javaslat alkotmányos tárgyalása és elintézése biztosítva le-

gyen. A kormány közzászadási programja a parlamentben és a lakosság körében rokonszenves fogadtatásra talált, de attól kell tartani, hogy az utolsó pillanatban a politikai viszonyok akadályokat fognak gördíteni a gazdasági program megvalósítása elé. Az indítványt a vasutügyi bizottsághoz utasították. A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

HIREK.

Budapest, április 20.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Április 15-én új előfizető és nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról déjekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter ma délelőtt magánkiballgatáson volt a királynál. — Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter császárnapi délelőtt érkezett vissza Raguzából.

— **A király fogadása Jerikóban.** A berlini városi építőbizottság már elkészült terveivel a számot adótt akiról a munkálatokról, amelyekkel Ferenc József király megérkezését fényessé akarja tenni. A terv szerint a brandenburgi kapuval szemben hatalmas diadalív állítanak fel, melynek vörös posztóval takart erkélyén rézkürtös zenekar foglal helyet. A diadalív hét méter széles nyílásán át fog Ferenc József király az Unter den Linden középső útjára vonulni. Ezt a középső utat magyar, osztrák és német zászlók fogják díszíteni. A brandenburgi kapu magán hatalmas vörös-fehér-zöld és fekete-sárga zászló fog lengeni. A díszítéshez összesen háromszáz babérféle lesz szükséges. A diadalív középső kapunyílása nagyságára nézve teljesen megfelel a római Konstantin-diadalívkapu nyílásának. Oldalt 2 kiágazó, 25 méter magas épületrész fog emelkedni, amelyek két emeleten babérszörnyekkel lesznek díszítve. Innen karzatok húzódnak egy sátorig, amelyben, mint a norinbergai XVI. és XVII. századbeli diadalívnél, trombitás-zenekar lesz elhelyezve. A főépítmény mindkét oldalán 2 aranyozott, virágfüzérrel övezett oszlop van, amelyek aranyozott békeangyalokat tartanak. A diadalívet a Pariser-Platz két hosszoldalaival díszítések fogják összekötni. Itt mindkét oldalon 11 oszlopot állítanak föl, amelyekre hatalmas virágkosarakak tesznek és azokat füzérekkel és aranyzsírokkal kötik össze egymással. — Berlinből táviratozzák nekünk, hogy Vilmos császár ma este jelen volt annak az operának a főpróbáján, melyet királyunk ottléte alatt a berlini operaházban fognak előadni.

— **Aranygyapjas bajor herceg.** Rupprecht bajor herceg ma este Bécsbe érkezett, hogy megköszönje az aranygyapjas renndel való kitüntetését. A király Lichtenstein herceg főudvarmester és gróf Hunyady főszertartásmester társaságában a Bellariánál várta a herceget, a legszívesebben üdvözölte és a Hofburgba kísérte. Azután ő felsége Schönbrunnba hajtattott.

— **Az új váci püspök.** Bécsből táviratozzák: Gróf Csáky Károly, az új váci püspök tegnap délelőtt tette le Taliani pápai nunciustól a szentszék iránt való hűség és engedelmesség esküjét. Az új püspök tiszteletére a nunciustól ebéd volt. Az új püspök ma reggel Magyarországra utazott.

— **A walesi herceg utja.** Altonából jelentik, hogy a walesi herceg Londonba utaztában tegnap este tíz óra tájban odaérkezett. A pályaudvaron Vilmos császár, aki kevéssel azelőtt érkezett oda, barátságosan üdvözölte. A pályaudvaron felállított díszszázad zenekara a herceg megérkezésekor a tisztelgő indulót és az angol himnuszt játszotta. Az üdvözölés után eléptettek a díszszázad előtt, azután pedig a pályaudvar fejedelmi várótermében vacsora volt. Tíz óra tájban a walesi herceg elbucsuzott a császártól és Henrik hercegtől, akivel ismételen csókolózott, azután pedig a tisztelgő indulót és az angol himnusz hangjait mellett elutazott. Vilmos császár nem sokára azután visszautazott Berlinbe, Henrik herceg pedig Kiebelbe. — Brüsszelből, ahol a minapi merénylet történt, jelenti egy táviratunk, hogy a walesi herceg különvonaton ma délelőtt 10 óra körül a schaarbeeki pályaudvarra érkezett, ahonnan a kővasutat azonnal átvezették a tournay vonalra, a nélkül, hogy a déli pályaudvaron megállt volna.

— **Az egyetem díszterme.** Máius 13-án, a tudomány egyetem alapításának évfordulóján avatják fel ünnepélyesen, a király jelenlétében, a központi egyetem új palotáját, amely az Egyetem-terem épült. Az impozáns, olasz barokk-stílusban épült palota belső berendezése most folyik lázas sietéssel, hogy a felavatásra elkészüljön. Az új palota legszebb terme természetesen az aula fölötti lévő díszterem, amely

két emelet magasságú és az első emeletről díszes erkélye van az Egyetem-terre. A terem gyönyörű szobrászmunkákkal van díszítve, körös-körül pedig emeletnyi magasságban erkélyivel van ellátva, amely márványból készült és remeke a szobrászművészetnek. Baloldról nagyobb mélyedés van a falban, ide helyezik a király karrarai márványból készült mell-szobrát. A díszterem már ma minden teljesen elkészült és most már lázas sietéssel készíttik a berendezést, mert ebben a teremben avatja fel a király ünnepélyesen a tudomány egyetem új palotáját.

— **A cári pár Moszkvában.** Az orosz cári pár ma vett részt az első moszkvai ünnepségen, amely egészen vallásos jellegű volt. A cári pár a „vörös oszarnokon” át elment a templomba s azután a különböző küldöttségeket fogadta. Ezek egyikét Galicin herceg, Moszkva polgármestere vezette, aki üdvözlőbeszédében erősen hangsúlyozta, hogy a cár nagylelkű akarata minden nép és kormány békétörekvéseit támogatni kívánja. A cár egyszerű szavakkal azt válaszolta, — a nélkül, hogy ezekre a nyilatkovalón a dél-afrikai háborúra célzó szavakra reflektált volna, — hogy igen örvend annak, hogy a nagy husvétit hetet a kedves Moszkvában töltheti el. Föltűnt még az is, hogy sem nagyherceg, sem nagybercegnő nem kísérette alkalommal a cárt, sőt még Mihály nagyherceg is — akinek ugyan hivatalosan még nem cécívés a címe, de törvény szerint ő a trónörökös — hiányzott. Az utazásnak minden politikai jellegét kerülni akarják s így a miniszterek közül csak a belügyminiszter volt a kíséretben, sőt még Pobedonoscsev sem vett részt a nagy egyházi ünnepségen, hanem csak a szinodus prokuratorának első segédje jelent meg képviselőként. A cári pár a legközelebbi napok alatt visszavonultságban szándékozik maradni. A nagy ünnepségeket csak utóbb tartják meg.

— **A királyi palota.** A szép idő beálltával serényebben folyik a munka a budavári királyi palota építkezésénél. Most már a maga teljes pompájában szemlélhető az a zseniális kompozíció, amely páratlanul teszi az összes európai fejedelmi kastélyok közt a mi királyi palotánkat. A leghatásosabb panorámával vetélkedő természeti szépségek környezetében terjeszkedik ki a többszázados várkastélyt a modern építészet legremekőbb alkotásaira. Leghamarabb a restaurált várpalotának krisztinavárosi homlokzata készült el, amely külsőleg már teljesen érvényesíti méltóságos szépségét. Készen van a Krisztinavárosra eső lejtő alján épülő lovarda épülete is, amelyen az olasz kőfaragók már a díszítési munkálatokkal is előrehaladtak. A várudvar is négyesség már, még a régi homlokzat erkélyes része vár restaurálásra. Apponyi Lajos m. kir. udvarnagya ma fenn járt a várpalotában, megnézte az építkezéseket s a Stöckl-féle épületben hosszabb ideig tartózkodott hivatalos ügyben.

— **A dán trónörökös pár utja.** Egy bécsi táviratunk jelenti, hogy a dán trónörökös pár, amely holnap a Rivierára utaztában leányával, Thyra dán hercegnővel odaérkezik, onnan Sopronba jó leányának, a schamburg-lippeli hercegnének a látogatására.

— **Magyar sorsjegyeket Bécsben.** Bécs város tanácsa a keresztény-szocialista közegtanácsosok indítványára azt a kérdést intézte az osztrák pénzügyminiszterhez, hogy miképpen van az, hogy Ausztriában magyar sorsjegyeket, tudniillik a budapesti poliklinika sorsjegyeit árusítani szabad? Ma érkezett le e kérdésre a kormány válasza, melyben az van mondva, hogy e sorsjegyek árusítását kivételesen megengedik, mert kiválóan humanitárius célszolgálnak. A közegtanács, mint levelezünk telefonozza, ma esti ülésében a választ sajnálatlalt vette tudomásul. Az előadó egyebek közt azt mondta, hogy hasonló osztrák sorsjegyeket Magyarországon bizonyára nem engednének árusítani, mert Magyarországon magyarul kormányoznak, de Ausztriában nem kormányoznak osztrákul.

— **A főváros könyvvásárlása.** Köztudomású, hogy ez évben indul meg báró Eötvös József összes munkáinak első végleges teljes kiadása, amelynek jóvedelme báró Eötvös Lóránt nagylelkűségéből a Tamtók Háza javára fordították. Budapest székes-főváros tanácsa most elhatározta, hogy e kiadást az összes fővárosi községi iskolák számára megszerzi. A fővárosi kilencvenhat példányra fizetett első iskolai számúra. A nemes példát bizonyára követni fogják a megyék és vidéki városok is, hogy támogatásuk a nélkülözéssel küzdő dorék magyar tanítóságot.

— **Szerbek és románok.** Érdekes átiratot intézett a verseci görög keleti püspök a pancsovai városi tanácshoz az ott megalakult görög keleti román hitközség ügyében. A leirat, mint az Országgyűlési Értesítőnek Nagy-Becskerekéről írják, törvénytelenség jelenti ki a pancsovai román hitközség alapítását, miért is felhívja a hatóságot, hogy a törvény ellenére megnyitott görög keleti román imaházat zárassa be és távolítsa el a lelkeszt. Az átirat nagy megütközést keltett, mert ez is egyik jele annak a végtelen civakodásnak, amely Torontóban a szerbek és románok között napirenden van.

— **Kisfaludy Károly új szobra.** Kisfaludy Károlynak a Múzeumkertben levő szobrát annyira megviselte az idő, hogy minden jellegzetességét elvesztette. Márványtalapzata megrepedt és mellékalakja is megcsontult. A Nemzeti Múzeum igazgatósága többször kijavította a szobrot, de ma már a javítás se használ. Egy követő nyomott újság most azt írja, hogy Beöthy Zsolt, a Kisfaludy-társaság legközelebbi ülésén indítványozni fogja, hogy a társaság országos mozzalmat indítson oly szobor érdekében, amely méltóképpen megőrökítene a költő emlékét.

Nem hiszszük, hogy a könyvomatos hírek utolsó része a közölt formában megfelelően a ténylegnek és főleg abban kételkedünk, hogy éppen Beöthy Zsolt, az esztétika egyetemi tanára sürgette meg annak a szobornak eltávolítását, amelyet a Kisfaludy-Társaság megbízásából Ferenczy István, a magyar szobrászat uttörője alkotott. Evtizedek tradíciója követeli, hogy Kisfaludy Károly szobra ott álljon, ahol ma van és az első magyar szobrász emléke iránt is tartozunk annyi kegyelettel, köztérben álló egyetlen műve iránt annyi becsüléssel, hogy Budapest terén ez a szobor hirdesse a Kisfaludy Károly dicsőségét. Igaz, modern szemmel nézve, gyöngye dilettáns munka Ferenczy István múzeumkerti szobra, amelynél sokkal szebbet, művészeibbet várhatunk a mai szobrászművészekől, de nekünk értékes műemlék is Ferenczy alkotása és azért már előre tiltakozunk az új vandalizmus ellen, amilyent a könyvomatos kilátásba helyez. Ha csakugyan annyira megragadódott az a szobor, hogy már javítani is kár, van annak módja, hogy megőrizzük késo századok számára is, faragtassuk ki újra, vagy öntessük ércebe s úgy állítsuk föl újra. Ez a szobor így is Ferenczy István munkája marad. Külföldön van ilyesmire példa elég. Hogy messzebb ne menjünk, a bécsi Neumarkton bronzba öntötték Donner Rafael híres kutjának kétszáz éves kőalakjait és ki mondaná, hogy az anyag változásával esőkkent volna a műemlék értéke. Ismételtlen hangsúlyozzuk, hogy az új szobor-idea felvetésében kételkedünk, de el kellett a fentieket mondanunk, hátha valakinek csakugyan eszébe jutna „méltóbb” szoborral ünnepelni Kisfaludy Károlyt.

— **A párisi kiállítás látogatottsága.** A párisi világi kiállítás látogatottsága tegnap és tegnapelőtt sokkal gyengébb volt, mint az ünnepnapokon. Kedd óta folyton esik az eső is. Tegnap 87 ezer látogatója volt a világi kiállításnak, kik közül 41 ezer váltott az napra szóló jegyet. A vincennesi kiegészítő kiállítást kétezeren látogatták. Tegnap két úrvárbölgy kíséretében a szász királynő megnézte az idegen államok pavilonjait. A német birodalom házából ki kellett mennie, mert még dolgoznak benne.

— **A tavaszi hadgyakorlatok.** A tavaszi idő beálltával a helyőrség megkezdte gyakorlatait. A csapatgyakorlatok még husvét előtt véget értek s tegnap volt az első menet- és harcászati gyakorlat, amelyben az egész helyőrség résztvett. A gyakorlatot a hadtestparancsnokság rendezte a vezérkarral s abban résztvettek az ezerszékügyi csapatok egy részét kivéve az összes honvédség közös hadseregbeli gyalog- s lovasszerekek a tüzérséggel együtt. A csapattevek reggel 6 órakor vonultak ki a kistérségi téniszparkra s ott végezték gyakorlataikat egész délutáni 3 óráig, amikor azután visszatértek a fővárosba, ahol óriási közönség nézte végig elvonulásukat.

— **Charusek Rezső temetése.** Említettük, hogy Charusek Rezső, a legkitünőbb magyar sakkmeister meghalt Tétényben. Ott helyezték ravatalra mesterársának, Maróczy Gézának házában. Halála nagy részvétet keltett a sakkköz világtan s a külföldről számos résztvétávirat érkezett Téténybe. Az elhunyt temetése ma délután volt; végső tisztességén a Budapesti Sakk-Kör és a Műkedvelő Sakk-Társaság testületileg jelenik meg.

— **A római zarándoklat.** Rómából jelentik, hogy a hónap végén négy zarándoklat fog ott találkozni. Április 22-ikén vasárnap érkeznek Rómába a csehek Skrbenszky prágai érsek vezetésével. 25-ikén szerdán a görögök zarándoklata érkezik oda, 26-ikán, esütörtökön, Gruscha bíboros a bécsiek zarándoklat vezetője. Ugyancsak 26-ikán érkezik a magyar nemzeti zarándoklat is, amelyben körülbelül ezerkötyszázan vesznek részt Vaszary Kólos bíboros hercegprímás vezetésével. A prágaiakat 24-ikén fogadja a pápa, a görögöket és bécsieket egy napon, április 25-ikén, míg a magyar nemzeti zarándokot 28-án délelőtt járulnak a szentatyá elé.

— **Ünnepi veteránok.** A bécsi és alsó-ausztriai katonai veterán-egyesületek és önkéntes tűzoltó-egyesületek elhatározták, hogy a király 70-ik születésnapján közös ünnepet rendeznek. Ezeknek az egyesületeknek összesen 40.000-nél több tagjuk van.

— **Aranylakodalmom.** Ritka szép családi ünnepély folyt le e hó 19-én Huszton. Nemes-militári Mandics János főbírtokos és neje Keresztes Teréz egybekelésük ötvenedik évfordulóját ünnepelték. Az ünnepélyen résztvettek az Agoston, Fejér, Földessy, nagymuzsalyi Horváth, Keresztes, szamos-njvári Novák, Szécs, Maszalovich, Schmiadt, Szigethy és Zolnay családok, akik a távoli vármegyékből szintén össze

— **Az Ördögös kut.** Abderának a története, ha valamikor megírják mindazt a sok baklövést, amelyet a székes főváros tanácsa elkövetett. Egy kútrol van szó, amely nem kút, mert nem ad vizet és amelybe 14.000 forint esett bele a nélkül, hogy ezt a szép summát valaha megtalálhatnák. A sertésközvágóhidon tudnillik egy esztendő előtt kezdtek egy kút fúrását. A kút csak furták, furták, — már el is jutottak kétszáznegyven méternyi mélységig, de ha a munkások a mélységben megszomjaztak, fel kellett jönnök a föld színére, mert a kutban nem volt — víz. Pedig kétszáznegyven méter eléggé csinos mélység, tessék csak meggondolni, hogy a Gellérthegy, fővárosunknak alpesi nevezetessége kétszázharminnégy méter magas. A sertésközvágóhídnál furt kút tehát, ha egyébre nem, hát arra mindenestre alkalmas, hogy akárcsak valami tokba, odadugjuk bele a Gellérthegy bizarr dolomit-alakját, valahányszor nincs rá szükségünk. Hiszen minden valamirevaló penecilusnak megvan a maga tojka, miért ne legyen a Gellérthegynék? Mostanság beleunt ebbe az eredménytelen fúrásba a főváros annál is inkább, mert a mulatság már eddig is csekély 14.000 forintba került. A tanács most arra kérte a földtani intézetet, vizsgálta meg a kút, hogy érdemes-e még munkát tenni bele és lesz-e benne valaha az, amiért tulajdonképpen készült a kut, — víz? Nem tudjuk, hogy a földtani intézet a főváros küsső elkésett kíváncsi kérdésére mit fog válaszolni, — annyi bizonyos, hogy erre a kíváncsiságra már hónapok előtt lett volna oka a tanácsnak, mielőtt még a 14.000 forintot a kutba beledobta. Mert víz nincs a kutban és valószínűleg nem is lesz; a 14.000 forint pedig mindenesetre benne van a kutban, de azt többé soha se találjuk meg, Ördögös egy kut!

— **A tüdővész ellen.** Rómába gyűlnek össze nemsokára a világ minden tájékának orvosai, hogy a tüdővész elleni védekezést megbeszéljék. A kongresszus elnöke *Dacelli* tanár miniszter lesz. Az ülések a *Maddaloni*-palotában lesznek. A tagok tiszteletére Róma városa vacsorát rendez a városházán és díszelőadást a *St.-Carlo* színházban, továbbá két kirándulást, egyet a pompeji-i ásatásokhoz és egyet Palermóba, hol a kiváló emberbarát és többszörös milliomas *Florio*, a *Navigazione Generale* főnöke szanatóriumot építtetett tüdőbetegek és tüdőök számára. Ezt a gyógyintézetet a kongresszus tagjai jelenlétében fogják ünnepélyesen megnyitni, minek emlékére *Florio* bronzérmet veret és osztja ki a vendégek között. Május 6-ikán nyitják meg az olasz egészségügyi kiállítást Nápolyban. Az egészségügyi kiállítás a kikötő mellett, körülbelül százezer négyzetméternyi területen épült, pavillonrendszerben, tágas előadási formákkal a tanárok tudományos kísérletei számára. A pompeji-i pavilonban az ókori rómaiak világítási, szellőztetési és fűtési készülékeit mutatják be. A katonai pavilonban a Vörös Kereszt Egyesület tériala mellett, a hadsereg egészségügyi csapatának felszerelését, a tábori gyógykezelést mutatják be.

— **Milliomas pályadíj.** *Ara* közelebb tábornok 1833-ban 50.000 rubelt hagyományozott a pétervári akadémiának, hogy azt kamatokkal együtt 1915-ben, esetleg 1925-ben nyílt pályázatban azon történetírónak adják ki, aki I. Sándor cárral uralkodásának történetét a legjobban megírja orosz nyelven. Az alapítványozott összeg a kiadás évéig 1.918.000 rubelre fog felszaporodni, melyből háromnegyed rész illeti az író, negyedrésze egy díszkiadás készítésére marad, melyet tízezer példányban ingyen osztanak ki az iskolák, köz könyvtárak és tudományos intézetek között. A díszkiadás után még fennmaradó összeg feléből a második legjobb munka, feléből a pályadíjas munka francia és német fordítója kap jutalmat. A pályázatot, mely 1925 őszén jár le, most írta ki az orosz tudományos akadémia.

— **A plébánia kályhái.** A belvárosi plébános harmadéka jelentést tett a fővárosi tanácsnál arról, hogy a plébánia kályhái elromlottak. Kérte, hogy javíttassák ki a kályhákat, még pedig minél előbb. A tanács azonnal intézkedett is, amennyiben felhívta a mérnöki hivatal, hogy a kályhák megávitása iránt haladéktalanul intézkedjék.

A mérnöki hivatal haladéktalanul intézkedett, megcsináltatta a kályhákat, s erről jelentést is tett — ma, három év múlva.

Ez nem baj, csak jellemző.

— **Újvári szállás.** A kitűnő hírnöknek örvendő *Gurgut* Szaniszló krakói cég, az ó-szandeci első galiciai hentesaru gyár tulajdonosa a császári és királyi udvari szállítói címet kapta.

— **A gyógyszerészség Ausztriában.** Bécsben ma anketét tartottak a gyógyszerészség reformja ügyében s az elég érdekes lefolyású tanácskozáson az a vélemény nyilvánult, hogy a tisztán személyes jog rendszer bevezetése csak azzal a feltétellel kívánatos, ha a gyógyszerészek aggkoráról gondoskodás történik. Nélkül a gyógyszerészi szolgálatban

való alkalmazását tekintve ennek a szolgálatnak sokféle nehéz viszonyaira nem tartják tanácsosnak.

— **Úra kedőnk ruhái.** Az összes uralkodóknak közül — írja egy francia divatlap — a walesi hercegné élükök legjobban. A német császárnénak híres ruhái van, amely hatszáz toletről áll, s amelyben általában negyven munkás dolgozik. Kedvelt színei a fehé és a kék. Hollandia fiatal királynője kitűnő mesemondó lett volna, mert összes kalapjait és sapkait maga tervezi. Az olasz királyné szereti a pazar öltözékeket. Sokáig volt hű a fehé színhez, de egyidő óta inkább kedveli a rózsaszínt és a lilát. A spanyol régenskirályné mindig nagyzerűen öltözik, nem kacérságból, sem azért, mintha nagyon szeretné a szép toletréket, hanem mert a szájára spanyol etikett ige kívánja. A cárné hosszu ideig teljesen közömbös volt a ruhakérdéssel szemben. A lehető legegyszerűbb ruhában járt, s még azt se bánta, ha néha egy-egy kisebb méreű izellenségek követtek el a verőnőit. Mostanában azonban udvarbűlgyei legnagyobb örömeire törődik a ruházatával. Többet költ a garderoberjára, mint akármelyik európai királycszany. Az igaz, hogy beteti....

— **Juliska büne.** Mindennap megtette *Singelst* Juliska azt a hosszu utat, amely a csömörí-utról a Koronaherceg-utcahoz vezet. Alig létszött ki a földből, olyan esőpp jöszög volt Juliska s máris az ő vállán volt az egész ház gondja. Sietett hát a koronaherceg-utcai szabóhoz, ahol ruhákat vasalt egy pár hatosért. Tegnap igen szép nap volt, tavaszi nap, csupa szín volt a világ. És Juliska mégis sirt. Nagy bánat érte, nagy, szörnyű szerencsétlenség. Kégetett vasalás közben két drága ruhát, amilyent lassan és méltósággal sétáló uriaszonyok szoktak viselni. Juliska csak egy módját tudta a drámai csomó megoldásának. Elment a Duna partjára s mivel azt olvasta az újságokban, hogy a Margit-hídról legkényelmesebben végzi el az ember az ilyen dolgot, a Margit-hídról beleugrott a Dunába.

A Sors ebben a pillanatban lenézett a Dunára s mivel ő már sok drámai csomót oldott meg, megkönyörült Juliskán. Két hajóst küldött utána, akik szerencsésen kifogták a vízből.

— **A boldogító igen.** Nem az oltár s nem is valamelyes házaságkötéssel megbizott polgári tisztviselő előtt rebegte el *Dewey* admirális, a manila hő s boldogító igent. Az amerikai népszerű admirális egy újságról előtt tárta fel szívének rejtett érzelmét és kimondta a nagy szót veznavonhatlanul. *Elnök* akar lenni, feje az Egyesült Államoknak a vilé admirális. S hogy tökéletes legyen a hasonlat, bizony *Dewey* uram meg is kérte magát, mielőtt hűséget esküdött az elnököltésnek. Mert amikor tavaly hazatért mint győzedelmes hadvezér, kijelentette, hogy nem vállalja el az elnökséget, bármennyire is kéri. Most azonban, hogy az elnökválasztás ideje közeledik, csodálatos módon megváltoztatta a szándékát. Engedett a kérésnek és talán félreecsapva tengerügyi kalpagját vigan kortekedik már, mondván:

Elnök, elnök...
Az akarok lenni..

A nagy nyilvánosság előtt is kipatlantotta immár *Dewey* admirális, hogy komoly jelölt az elnökségre. Az interjú nem éppen ismeretlen módját választotta s a *World* és a *Herald* legutóbbi számai közlik az amerikaiak nagy örömeire, hogy megvan a dicső férfi, a legkomolyabb elnökölt. Szól pedig e kérdésről maga *Dewey* admirális ekképpen:

— Itt az ideje, hogy végképpen és nyilvánosan határozzak. A mikor a mult év őszén Kelet-Ázsiából hazatértem, kijelentettem, hogy nem vállalom el az elnököltészet; időközben azonban több nyugalmommal és más kedvvel gondolkozhattam a kérdésemről és egészen más eredményre jutottam. Döntött különösen az, hogy kedves földieim biztosítottak, hogy szívesen látják az én jelöltséget. Ha az amerikai nép megválaszt erre a legnagyobb tisztségre, szívesen leszek vagyok arra, hogy szolgálataimat felajánlam. Ez a legnagyobb tisztség, amelyet a nemzet egyáltalán adhat és melyik polgár tudna, ha ezt fölajánlja neki, nemet mondani?

Mindez nagyon szép, csak hogy az admirális ezuttal korcsmáros nélkül csinálta a számadást. Amit ugyanis másfél évvel ezelőtt könnyen elérhetett volna, az ma alighanem elérhetetlen a számára. Mert azóta jóval mecsappant a népszerűsége, ami pedig nem is utolsó kincs az elnököltésznél.

— **A pajkoság vége.** Keservosen fizette meg ma reggel pajkoságának az arát *Dobrovits* József 7 éves fiúcska. Az iskolából jövet felkapaszkodott egy tejes kocsiira, ahonnan azután oly szerencsétlenül esett le, hogy mind a két lába a kiliők közé került s a térd fölött elhört. Nagy jajveszékessé állott meg a kocsi, aki aztán kiszedte a kerekek közül a Szent János-kórházban fekszik.

— **Humánusabban.** *Gradt* vezérőrnagy megvizsgálta a trebinjei katonai fegyházat. Nyilván arra gondolt, hogy hátha Boszniában is olyan félelkeppen fogják fel a disciplinát, mint ahogy Salzburchban nevezik a *drillt*. *Gradt* vezérőrnagy nagyon okosan gondolta, mert szörnyű dolgokat látott. A börtönök tele voltak bakával, akiknek olyan főbenjáró büneik voltak, hogy azt még leírni is szörnyű. Profutot esentek el a szomszéd bajtárs polcáról! Ezért a rettenetességért hat-hat hónapi fogságra ítélték őket.

Gradt tábornokban megvillant egy olyan gondolat, ami régen villant már meg egy tábornokban. Az a gondolat, hogy ezek a bűnök nem is bűnök, hanem haszontalanságok. Ennélfogva tehát megkegyelmezett a fogoly katonáknak s egyúttal meghagyta a hadbíráknak, hogy eszentul *humánusabban* ítélkezzenek.

— **Egy átirat.** A kolozsvári katonai parancsnokság átiratot intézett a szilágy-csehi járásbíróshoz, melyben a vizsgálóbíró tanukialgatásra kéri. Természetesen német nyelven.

Dr. Nagy Vilmos vizsgálóbíró teljesítette a megkeresést, de tudomására hozta a parancsnokságnak, hogy a német nyelvű megkeresést csak épen *mellátlyossági* okokból teljesítette, mert a vádott vizsgálóati fogságban van és nem akarja az ügyet halogatni, de a jövőben a német nyelvű megkereséseket nem fogja tekintetbe venni. Mísem természetesebb, mint hogy a következő megkeresést a parancsnokság megint német nyelven írta meg s még avval is fenyegette Nagy Vilmost, hogy ha nem tesz elezt a kérésüknek, feljelenti őt az igazságügyminiszternek.

Dr. Nagy Vilmos erre a német írásra most már nem magyarul, hanem jó magyarán ilyenléleképpen válaszolt:

1900. Bm. 11/2. sz.

Ezen megkeresés a kolozsvári cs. és kir. katonai áll. parancsnokságnak elintézés nélkül visszaküldetik; mert a hazai kir. bíróságok hivatalos nyelve a magyar és így a Magyarországból jövő, más nyelven írott megkereséseket nem kötelesek teljesíteni s a megkeresésben említett viszonyok (reciprocius) elvénél fogva pedig, az 1868. évi 54. t.-c. 61. és 62. §-ának rendelkezéseire képest, csak az országban külföldi hatóságok idegen nyelvű megkereséseit kötelesek elfogadni. Szilágy-Csehb, 1900. április 6. A kir. járásbírósg. Nagy Vilmos s. k. kir. aljárásbíró mint vizsgálóbíró.

— **Konvent előtt.** E hó 24-én, keddén délelőtt 10 órakor kezdődik a reformátusoknak ez ideig egyetemes konvencie. A konvencie megelőzőleg most ülésnek a különféle bizottságok a konvencie kerület tárgyak előkészítése végett. Ma délután a tanügyi bizottság tartott ülést *Antal* Gábor püspök elnökölte alatt. A közpiskolai tanügy tárgyalása kapcsán a bizottság szűkebb körű bizottságot küldött ki, mely az állami revidált közpiskolai tanterv figyelembe vételével a felekezeti közpiskolák tantervét lesz hivatal megállapítani. Előterjesztették azután a református gimnázium állami segélyeinek állását, amennyiben ez iskolák egyrésznének a kormány már folyósította a segélyt, másik része azonban még nem kapta meg. A tanügyi bizottsággal egyidejűleg ülészetek a közalapítványi bizottság is. Az egyes bizottságok tárgyalat ügyek különben mind a konvencie elő fognak kerülni, amely a végleges szankcióit adja meg.

— **Házasság.** *Orlik* Ambrus műépítész e hó 19-én oltárhoz vezette *Szegedy-Masszát* Violát. *Minkus* Herman Budapestról eljegyezte *Binföld* Márkus leányát *Szerénkét* Hatvanban.

— **Kazánbannas a Pirkuszban.** *Athénből* táviratozzák, hogy nagy szerencsétlenség történt az ottani kikötőben. Fölrobant egy torpedóhajó kazánja és nyolc ember életét vesztette. A halottak közt van *Christomanos* hajóhadnagy, ki az ottani egyetem ismert tanárának fia és *néhai Erzsébet királyné felolvasójának testvére* volt. A halottakon kívül számos ember megsebesült a legénység közül. A görög sajtó az arzenál igazgatóját teszi a szerencsétlenség miatt felelőssé, mivel *Christomanos* hajóhadnagy ismételt jelentése dacára elmulasztotta a hiányos állapotban levő hajót kijavíttatni. Több magasabb rangú tiszt nyilatkozta szerint, melyet az *Asty* most nyilvánosságra hozott, a görög haditengerészet általában nagyon szomorú állapotban van és a tiszték hasonló szerencsétlenséget, mint aminő ezt a torpedóhajót érte, még számos hajónak jöszölnak, ha kazánjukat minél előbb ki nem cserélik. Különösen nagy a hiány alkalmas fűtőket a görög hadihajókon, ugy hogy közönséges fűtőket kénytelenek alkalmazni. Az orosz tengerészeti miniszter táviratilag fejezte ki részvétét a görög tengerészetet ért vesztésé felett, miért a görög miniszter szintén táviratilag fejezte ki köszönetét.

— **Háldozás.** Mellétei és horkai *Barna* Gyula, az Első Magyar Altalanos Biztosító Társaság egyik legképzettebb s legszorgalmasabb tisztviselője 50 éves korában hosszas szenvedés után meghalt.

— **Lóverseny Velenében.** Nagyot néztek a veleneciek, amikor a nagy Napoleon a maga híres kis lován végigvágolt a Lidon. Mert a dög városának bennszülöttei hozzászóltak a gondolk látásához, de a lovak nemes fájával nem igen ösmerkedtek meg. Volt Bucentorjuk, de Bucephalusuk soha. Ekként történetem a következő eset:

Az olasz közoktatásiügyi miniszter egyszer látogatást tett egy veleneci népiszkolában és a tanító produkálni akarván tanításának eredményét, főlészlőltotta a legjobb tanulóit:

— Mondd meg fiam, hány lába van a lónak?

— Három — felelt a nebuló a legnagyobb biztossággal.

A tanító megrendült és sápadt arccal tekintett a miniszterre, aki azonban jószágos mosolylyal így szólt:

— *Basta per uno veneziano!* (Elég ennyi egy velenecitől.)

A veleneci gyermekek ugyanis felnőnek a nélkül, hogy lovat látnának és így a miniszternek igaza volt.

És ebben a városban most lóversenyt rendeznek: az egyetlen nappól álló meeting folyó hó 25-én lesz a Campo di Marten levő gyakorlóterén és a verseny a veleneci játékonysági egyesület rendezői *Letizia* hercegnő védnöksége mellett. A lagunák városában lóverseny — ez is szecesszió!

— **Viharágyu-próba.** Farkas és Faragó budapesti műlakatosok ma délután 3 órakor bemutatták az általuk szerkesztett mozsárrendszerű viharágyu működéséről a sajtó képviselőinek. A bemutatót viharágyu egy 40 milliméter vastagságú furott acélcsőből áll, melybe egy erős vaslemezről készült négy méter magas tölcser van erősítve, mely a jégfelhők eloszlására szolgáló légnymást fölfelé irányítja. A mai bemutatón több függőleges és vízszintes löpőpróba alkalmaztak. A lövések 120 és 150 gr. löpöralkalmazásával történnek s a légvérvénygyűrűk sítvátsa 4000—4500 méter magasságból 16—18 másodpercig hallható. Az ágyu elütése ravasz segélyével történik, mely acélszerkezetű biztonsági tolatyba helyezett gyutacsához ütődik és így a kezelés teljesen veszélymentes.

— **Visbefutó diákok.** Egy távirat alapján említtük már azt a szerencsétlenséget, amely *Bingen* mellett a Rajnán történt. A katasztrófáról most a következő részletes tudósítást kaptuk:

A szerencsétlenségnek sem az oka, sem mértéke nincsen még eddig kiderítve. Körülbelül huszan, többnyire lelkészek, diákok és néhány nő a Katolikus Kereskedő Egyesület összejöveteléről esti kilenc óra után haza akartak térni *Rudesheimbe*. A komp már nem közeledett. Egy sajkát bérleték, hogy elérjék még a 10 órai vonatot. A sajka nem volt teljesen vízálló és a víz folyton beszűrődött, annyira, hogy a rudesheimi part alatt, a pályaudvar közelében bekövetkezett a katasztrófa. *Tizenheten vagy tizennyolcan életüket veszítették.* A mentési kísérletek a nagy sötétség és az erős szél miatt niába valónak bizonyosodtak. Többek közt megmentették a rudesheimi lelkészt, egy Eltvilből való gyógyszerészt és egy geisenheimi lakost. Egy *Brühl* nevű wiesbadeni diák kiszott a partra. A sajka kormányosa *Hauck Ferenc* megmenekült, fivére *Károly* azonban a vízbe veszett. A sajkát a víz másnap reggel *Trechtingshausen* mellett vetette partra. *Alitóltag két halott is volt benne.*

A megmenekült diák a következőképp adja elő a katasztrófa történetét:

— A sajka rövid utat tett még meg, amikor a bennelők valamelyike úgy érezte, hogy a cipője nedves. Nyilvánvaló, hogy víz töltött a sajkába. Rövid idő múlva aztán észrevették, hogy a sajkába agaszott mértékben gyümölk a víz és a folyó folyton nagyobbodó hullámszá fokozta a sajkában ülők rémületét. Egyszerre a víz nemcsak az oldalakon, hanem hátulról is a sajkába toltott és a bennelők egyszerre elvesztették lábain alól a sajka fenekét. Rémitó kiáltások hallatszottak. *Niel* geisenheimi lelkész volt az egyetlen, aki nem vesztette el a lélekéletét és amíg a sajka egyre süllyedt, a *fulladozóknak megadta a bűnfeloldozást.* Egyszerre halálos csend állott be. Nemsokára aztán megérkezett *Assmanshausen*-ből, ahova elhallatszottak a segélykiáltások, egy mentőcsónak. *De már csak három életet sikerült megmenteni.* *Niel* lelkész, *Hauck* kormányos és *Dr. Bengé* voltak a megmenekültek. En csak az uszásonnak köszönhetem az életemet. A katasztrófa 9 óra 40 perckor történt. Ekkor álltak meg óráink.

Csoodlatosan menekült meg a haláltól egy házaspár. Már bennültek a sajkában, amikor észrevették, hogy kutyájuk nem követi őket. Kiszáltak tehát, de a kutyát semmiféle oszlogatással sem bírták arra, hogy a sajkába menjen. Tehát ők sem mentek. A kutyá volt életük megmentője.

— **Telefon-tolvajok a vidéken.** A tolvajpar is lépést tart a modern kultúra vívmányával. Igazán sablon már manapság holmi közönséges ingó-bingó jószágot lopni, különösen amióta a fővárosban tavaly egy egész hazat elemelték. Am a vidék nem engedti magát ötletekben leledetni. *Urban* Peter törökbecsei földbírtokos kara hirdeti a vidéki tolvajok leleményességét. *Kovács* Máttyás, *Danasi* András és *Csorba* András tordai lakosokat illeti meg a kezdeményezés dicsősége a telefonlopás terén. A társaság egy egész telefonvonalat lopott. Nem lehetetlen, hogy nagyra törő terveik voltak, talán az elektrotechnika tudomá-

nyát akarták előbbre vinni. De haj, az uttörőknek el kell buknok, — mind a hármukat letartóztatták. A cserfes drót, amelyet lakásukon őriztek, volt az áruló.

— **Az idő.** Az országos meteorológiai intézet mai jelentése szerint a nagy Alföldön és a keleti Kárpátokban tegnap az eső még tartott, ma reggelre azonban nyugatról általános derülés állott be, amelyivel kapcsolatban a hőmérséklet is emelkedésnek indult. Az éjeli hőmérséklet különösen alacsony volt az északi Kárpátokban.

— **A tenorista kalandja.** Mint Bécsből jelentik, furcsa kis kalandnak lett a hőse dr. *Walter* kamaranékes. Vendégjáték-körutja alkalmával Rigában elfogták — mint kémet. A tenorista ugyanis Königsbergből Rigába utazott s miután a magas hangok éneklésén kívül fotográfálással is foglalkozik, a vonaton azzal élte az időt, hogy az ablakból néhány szép vidékrészletet lefényképezett. Szerencsétlenségére azonban ugyanabba a kupéba, amelyben utazott, beszállt egy orosz titkosrendőr. Ez aztán figyelemmel kísérte az idegennek látszó ur fényképezési műveleteit s mielőtt a vonat megállt, hozzálépett, bemutatkozott neki és letartóztatta. Rigában magával is vitte a rendőrszere, ahonnan addig nem bocsátották szabadon, amíg a német konzul és a rigai szinigazgató ki nem könyörögte a rendőrfőnököktől.

— **Veszdelmes perpatvar.** A Filatorigát egyik házában lakik *Titelbach* Frigyes munkás a kedvesével. A szomszédjuk *Kadlov* Gyula lakatosleány volt, aki a feleségével lakott egy kis lakásban. A két asszony sehoggy sem tudott megferni egymással, folyton civakodtak. Ma délután is összekapott a két asszony és csinos kis perpatvart rendeztek. A veszekedésbe beleszólt a két férfi is s a vita hevében *Titelbach* kést rántott elő s nyakszirten szúrta *Kadlov* Gyulát, aki nyomban összerogyott. A szerencsétlen embert a mentők vitték a Szent Margit-kórházba, ahol még mindig eszméletlenül fekszik.

(x) **Legjobb egyenruhák,** legszebb díszöltönyök, legolcsóbb liberáik, revolverek és fegyverek *Tiller* Mór és társa, cs. és kir. udv. szállítóknál Budapest, Központi városháza.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképezési hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) **A legkedvezőbb kéjutazást Párisba** a világkiállítás alkalmából május 6-én indítja a jó hírnevű *Utazási Központi Iroda* (Kerepesi-ut 18.). A részvételi feltételek rendkívül kedvezők és csupán 50 utas utazhatik egyszerre a vállalat igazgatójának kíséretében. Részvételi ár II. oszt. gyorsvonattal együtt személyenként 175 forintba kerül. *Utazási Központi Iroda* egyedül-utazásokat is rendez a kiállítás egész tartama alatt.

Követ fiad nemsokára...

(Egy család tragédiája.)

Budapest, április 20.

Verseken sírta el a fájdalomát egy szerencsétlen fiú és szerdán este egy ólomgolyóval bucsuzott az élettől. Agyonlőtte magát. Husz éves volt, karrier előtt állt, az életnek még nem tudott a szemébe nézni. Az elhunyt szeretteit jobban szerette, mint az életet: ez volt a szenvedése, a fájdalma. Az édesanyját alig temették el, agyonlőtte magát egy tizenkét esztendőös öccse és most ő is elment az édesanyjához.

A hír csak annyit mond, hogy *Burger* Arnold, a marosvásárhelyi *Agrár-Takarékpénztár* Részvénytársaság segédkönyvelője szerdán este *Dombóvár*ra lőtte magát. A szüleinél volt otthon szabadon. Egy hónapra ment haza, de még csak két hetet töltött a szülői házban. Egészségesen, vidáman járt-kelt a városkában, senki sem sejtette, hogy meghalni ment haza. Talán ő maga sem sejtette. Szemvedésének semmi nyoma sem látszott rajta. Pedig a sok bánat, amely meglátogatta, nem edzette meg a szívét, sőt még fogékonyabbá tette az élet fájdalmának a befogadására. Megírta versben és prózában, amit érzelt. És elküldte nekem, hogy olvassam. Az utolsó írását három napja adta nekem: ez az ő végrendelete. Egy finom lelek sok-sok impressziójának és emlékének az összefüggésű van ebben a végrendeletben, ám mégsem lehetetlen, hogy határozott és világos cél vezette a végrendeletkötőt: — elhalgaltatni a suttogó vádakat, amelyek ravatala töltött szarnyra kelnek. Tiszta fejű ember volt. Jól tudta, hogy a pénzintézeti tisztviselő nem csinálhatja meg az élete mérlegét, az utolsót, mert a világ rossz és rosszra gondol. Azért az édesanyját egy másik anya szerető gondatlan pótolta, akinek — mivel nincs rá jobb értelmű szó — mostoha-anya a neve. Érezte, hogy utóljára meg kell mondania, hogy nem volt hozzá mostoha az anyja és felelősséges pályáján nem boldog meg, tehát bátran elő azzal a rovanosolással. . . .

Itt vannak az asztalomon a szerencsétlen írásai. Másnak nem mondta meg, hogy miért halt meg, — ezért kommentáltam én őket.

Az öngyilkos édesapja, *Burger* Ödön, előkelő kereskedő Dombóvárott. Őt esztendője halt meg *Burger* Arnold édesanyja és alig néhány hónap múlva agyonlőtte magát a tizenkét éves *Burger* Pali. Megírta, hogy az édesanyja nélkül nem tud élni. És két év múlva az édesatyja öccse lőtte magát föbe. Aki most betetőzte a szerencsétlen család tragédiáját, *Burger* Arnold, másfél év óta volt tisztviselője a marosvásárhelyi *Agrár-Takarékpénztárnak*. A sokoldalú, képzett fiút nagyon szerették és ismeretei révén gyorsan haladt előre a pályáján. Szabad idejében dolgozott a marosvásárhelyi lapokba is.

— **Követ fiad nemsokára . . .** — fohászzkodott egyik versében az édesanyjához a szegény fiú. Igaz érzelmei ime alább a maguk mesterkéletlenségükben. Naiv, rossz vers, de emberi dokumentum, őszinte dokumentum.

Anyámhoz.

Híven szerettelek téged
Életem volt rövid élted,
Hón szeretett jó anyám.
Szivem csakis érted dobog,
Nélküled élő holt vagyok,
Nélküled, én jó anyám!

Követ fiad nemsokára . . .
Követlek egy szebb világba,
Hón szeretett jó anyám,
Nincs e földön maradásom,
Szebb az élet túlvilágon.
Közeledben, jó anyám!

A két halottját, az édesanyját és a kis öccsét, aki ünkezővel vetett véget az életének, így siratja:

Emlékezés.

Szomorú lelkemből fakadó dalba
Kezdek: Volt nekem . . . De hallga!
Te szőlőtől meg édes anyalom?
Ha gy kessé magamra, szomorú dalom.

Volt nekem jó anyám, kedves kicsi öcsém.
Ők régen meghaltak. Miért is élek én?
— Hadd el, ne simogass édes anyalom,
Szomorú a lelkem, szomorú dalom.

Édes anyám meghalt. Elhunyt réges-régen . . .
Utolsó szava volt, hogy ránk áldást kérjen.
„Szeresetek egymást s apátokat” — mondta
S haza sápadt arcát glóriába vonta.

. . . Kisért, mindig kisért, azért lépek félve, —
Kisért kicsi öcsém szívéből folyt vére . . .
Enkezővel vetett véget életének . . .
— Fájó emlékezés, no kisérts, úgy félek.

A legutolsó írásának az alaphangja ugyanez a vigaszt nem találó fájdalom. De a fájdalom megnyilatkozása már kusza a formájában. Három nappal ezelőtt nyugodtan adta a kezembe. Mikor megírta ezeket az utolsó sorait, már az érzések egész skálája vibrálhatott a lelkében.

Igy volt . . . rosszul volt . . .

Gondoktólát-meg átbarszáadt homlokka, az életel való áldatlan küzdéstől kimerülten tértem haza. Ifjú megöregedve.

Magam vagyok az utóira nyíló kicsiny szobában. A félig lebecsült zsalu mögül elnézem az utcán játszó gyerekeket. Várakat építenek — porból. El-elnézem, mint simogatók, egyengetik a puha, meleg port. Mint vannak sáncot, mint hull az szét, ahogy magasabbra akarják tölteni . . . Legkisebb öcsém feltűri kabátjának ujját, sárt gur és verejéktől fényes arccal, örömtől csillogó szemekkel magyarázza, hogy: „na, most gyűn egy „elemet”, olyan, mint a kaszinóná!”

Kinyitóm egy percre az ablakot. Tikkasztó hőség csap be, majd sűrű porfelhő kerekedik.

A poros, sáros gyermekek ijedten rebennek szét az utról. A bérli megy arra. A puszta megy. A por lecsillapszik, a gyerekek visszamennek a kocsitra.

Öcsém fenyegetőleg emeli fel sáros kis kezét a kocsit után. Félig elkészült omeletes házat eltaposták a bérli lovai.

A lovak patkója taposta szét ezt a porból való, szélfúvásra is porrá váló „elemes várat” . . . Pedig kisebb erő is elég lett vón hozzá . . .

Az én váramat, amit a boldog álmódosítás és az imádságos szerelem építettek, egy szóval döntötték a romba. Oh! pedig azt hittem, hogy nincs a világnak az a hatalma, ami megdönthető. Igaz, hogy légvár volt . . . de ez volt legnagyobb erőssége is . . .

Igy volt . . . Rosszul volt . . .

Imra szól az esthang. Mélián, tisztán, hosszasan cseng a hangja... Kis öcsémmel kiülök az akácfa alá, a régi padra. Hűvös a nyári est. A nyugati határon apró villámok cikáznak. Felöltömmel botakaron kiesi öcsémest, kalapomat a földre teszem és lázas, forró homlokomat hideg tenyerembe hajtom.

Behunyom szememet... Emlékezem... Lassan-lassan elém tűnnek a múlt édes-kinos emlékei...

Csodásan régi, bánatosan édes, mélabus melódia cseng fülemben... Hol hallottam ezt az éneket?

Emlékezem... Ő játszotta. Akkor este, amikor egymással utoljára beszéltünk.

A pulai ut felől kocsisorogás hallatszik. A kocsi közel ér... A kocsizőreire felébredt a kis öcsém. Almosan dörszötte szemét és alig érthetően motyogta: „Egészen eltört. De meg is dobom, ha visszagyűn.”

Soh' se is dobd, édes kicsi öcsém! Szép volt az én váram is, amit eltört... Aludj csak tovább!...

Hosszasan nézek a kocsi után. A lámpa piros üvegén át hosszú, vörös fényáv világítja meg a sötét utat. Mintha mély szeméink átható tüzzel garázdálnák! A kocsi befordul a kapun. A lámpa zöld üvege riasztó, kísérteties színt vet a kapufélfára... Mint egy kisirt szem erőlen sugára...

Végigsímitom forró homlokomat, ritkuló hajamat... Újból fülemben cseng az a csodásan régi, bánatosan édes, mélabus melódia. Mind jobban, mind tisztábban hallok...

Alom ez?... Káprázat?... Szírének játszanak velem álomszerű, csodás, csalfa játékok?... Fűrészszón nézek körül. Az Ő nyitott ablakból világosság szűrődik az útra...

Nőalak jelenik meg az ablakban. „Ő” az... Énekel... Ezer életem nyert emléke táncol az ablaktól fölfele... Nem tudok felkelni, nem merek az ablak felé nézni... Mintha fojtogatnának ezek a meglevonedett emlékek... szédületes, örült gyorsasággal táncolnak körültem...

És mint megannyi tompa kalapács-ütés hangzik felém két szó:

— Nem, soha! — amint az apja mondta...

— Nem, soha! — amint én mondtam... Kábultan, homályosan emlékezem, hogy volt, mint volt.

Talán jó volt így... talán rosszul...

A husz éves fiú, aki szerdán este főbe lőtte magát, barátom volt. Nekem mondta el az életét igazán, a halálát is nekem jósolta meg. Riportot, szárazat és rövidet, ezért nem tudtam írni a haláláról.

(H—u.)

A konyha szalonjában.

Irta: Salamon Ödön.

Valami vidám, zürzavaros zsvaj és lárna kábit el rögtön, amint a központi vásárcsarnokba lépünk. Ezerféle asszony beszél itt ezerféle hangon, amelynek zürzavaros egyvelegéből győztes alaphang gyanúnt a magyar szó muzsikája bontakozik ki.

A magyar szellem, a magyar szó drákói kényszerűséggel honosodik meg a szerb, a német és a tót kofa szívében. Mert ha gyorsan meg nem magyarosodnak, a zsebük érzi meg.

Ujra meg újra kell átölvásniok a sokféle szabályrendelet magyar szövegét, nehogy bírság alá eső kihágást kövessenek el.

A nagy bejárótól jobbra hosszú fekete tábla húzódik végig.

Jaj annak az elárúsítónak, akinek a neve ott olvasható, mert ez a szégyentáblája a központi vásárcsarnoknak.

Most is három vidéki asszonyságnak a neve van itt kigyalázva, amiért hamis tejfölt, meghamisított vajjat árultak. Többé ez életben lábukat ebbe a szépséges csarnokba nem tehetik.

Még csak rövid ideje, hogy az erősen megrendszabályozott kofák, (hivatalos néven árusnók) itt ütötték fel megszámozott sátorlájukat és máris menyire megváltoztak!

A kofák szinte diplomáciai udvariassággal szólítják meg a vevőt. A legöregebb szakácsnőt is, aki már régen rászolgált a családjára, hogy csalogatják:

— Kisasszony kérem, nálam tessék vásárolni... Sem káromkodás, sem civakodás nem igen halatszik.

A szakácsnók maguk is a nagyságtól levetett mükfözésekkel csevegnek az elárúsító asszonyokkal.

Ennek az épületnek a palotaszzerűsége szinte átalakít itt mindenkit, amint hogy az asszonyságok ebben a hatalmas áruscsarnokban tisztában és jobban éltözködnek, mint ezelőtt a szabad piacon.

De különös, hogy az árusnó éppen a fehér fő-

kötő viselésétől idegenkedik legjobban, amely sokkal csinosabbá tenné külsejét, és határozottabb jelleggel adna hivatásának.

Szerteszt lobogó hajjal árulnak vajot, turót és tejfölt.

Bizony, a halat áruló asszonyságok sem viselnek főkötőt, és lehet hogy hiúságból, mert amilyen egészségesek és csinosak, épp olyan dus a hajuk is.

Az egész halvásárt ugylátszik egyetlen dinasztia kezeli. A cégtábla mindenütt ugyanazt a családnevet mutatja, csak a keresztnév más és más.

Néhány bódé mellett olyan akvárium díszleg, amelyért pénzért is érdemes volna mutatni...

Óriási teknős békák, kővér, félméteres pontyok, süllők, meg a Duna minden csodája uszkal itt barátságos össe-visszaságban. Passzió elnézni, hogy a halbódék büszke és gazdag polgáraszonyai milyen ügyességgel nyulnak a medencébe a kívánt hal után, miként fogják le, és hasítják fel a szegényit gömbölyű izletes darabokra, miként csomagolják, és mily gyorsan adnak vissza százasból, tizesből, ötvenesből...

Karcsu vaslépcső vezet fel az emeletekre... Elhaladunk a virágárusok közt. Panaszkodnak. Hej, ott a városház-téren beh jó dolguk volt. Hány gavallér ment erre, ki rózsát, ki szegfűt vett.

Befordulunk jobbra.

A sarokban paprikát árulnak a szerbek. Csepel-szigetén születtek, mohamedán hangzása a nevük és magyarul szólítják meg a közönséget.

Egy-kettő közülük jóízűt alszik néhány mázsa paprika közvetlen közelében. No, ez a paprika nem lehet valami nagyon erős.

Átellenben ülnek a híres soroksári asszonyok fölük mögé kötött kék kendővel és árulják a száz év óta híres kenyereiket...

Ezek a fiatal soroksári sváb asszonyok már erősen a magyar elemi népsékolak hatása alatt állanak. Már megtanultak magyarul és magyarul kínálják kedvelt cipőjüket.

Dél van. Az áruscsarnokban harangoznak a déli szünetre.

Csak itt-ott szállingózik egy-egy járókelő.

A délutáni órákban is meglehetősen csendes minden. Csak egy torkoskodni járnak ide a gyümölcsvásárra.

De ki hinné, hogy az élet itt éjjel után három órák a legmozgalmasabb? És hogy akkor a zöld-ség bürzjeje tetőpontján van?

Már éjjel után hosszú kocsisorok sajtós zöreje szünteti meg a vásárcsarnok környezetének hajnali csendjét.

Pontban egy órákor éjjel után megnyílnak a hatalmas vasrácsos kapuk és a gyümölcscsel meg zöldséggel megrakott kocsik bevonulnak a csarnokba.

Egy-egy kocsiiban a gazda fiatal felesége boldogan szundikál a salátafejek közt...

Egyre hangosabb az élet, egyre szaporodik az adó-vevő közönség. A hajnal vidám életkedve elűzi az álmat, tréfás szavak hangzanak. Az égen már nincs csillag, se holdvilág, se semmi. Valami lilaszínű fény verődik át az ablakon és lilaszínű lesz itt az Ó-Buda környékének asszonynépe, a káposzta, a sárga dinnye, az árusnó, az altiszt és minden. A hajnal lilaszíne ez, amely a legfrissebb arcot is sápadtra festi.

Az áruscsarnok veres terítékű vendéglőjében is nagy az élet. Kávé, bor és sör mellett találkozik a sok komámasszony. Pontban három órákor nyílik meg a bürze. az eladás nagyban.

Az árusnók megveszik a szükségeset és viszik azonnal a többi áruscsarnokba. Ilyenkor látni, hogy mily falánk város ez a Budapest. Az élelmiszerek mily halmaza tűnik el néhány perc alatt!

Bámulatos gyorsasággal sűrű-forog, mozog, megy, jön itt mindenki. Villamos világítás mellett folyik az alku... Dunaparti kofa vajjon álmodta-e ezt valaha.

Már itt a tehervonat is, amely éjjelkor bezakartolt a nyílt csarnokba. Négyszer érkezik naponta. A kirakásnál egy csomó éhes fiú áldogál, a senki gyermekei, akikkel elnézést gyakorolnak az altiszték.

Addig-addig leskelődnek, míg a tehervonattól kiemelt ezer és ezer dinnye közül egyik földre nem potyog és ketté nem hasad. Az eltört dinnye már nem kell az árusnóknak. Megeszik az éhesek, a Dunapart lakói...

A gyümölcs legnagyobb részét hajók szállítják az áruscsarnok külön kikötőjébe.

Ehhez a kikötőhöz az áruscsarnok mélyében épített alagutatót át jutunk, mert oda fenn, az egymást folyvást keresztező tehervonatok közt veszedelmes a közlekedés.

Es mindezekben a helyeken egész éjjel folyvást

élelünk az élet, míg reggel nyolc óra felé apadóban van és kezdődik az eladás kicsinyben...

Az élelmi szerek közt itt fejedelmi szerepet játszik a hus. A nagy áruscsarnok oldalfalain végig húzódnak a mézárások és hentesek, akik csak egy dologról röglegnek: a husállomástól. Ettől az intézménytől legalább is úgy irtóznak, mint hajdanában a velenceiek a tizek tanácsától.

Itt hites állatorvosok vizsgálják meg húst, mielőtt vásárra kerül.

A központi áruscsarnok főjellemvonása, hogy nagyon is sok itt a szakácsnó és nagyon kevés a jó házi asszony, aki maga vásárol.

Reggel nyolc órától délig alig látni a vevőt szakácsnón és vendéglősnön kívül.

A kishivatalnok felesége persze maga vásárol, mert nincs — szakácsnője.

A külföldi áruscsarnok legtöbbször csak egy házhoz a legismertebb, a legelőkelőbb uri asszonyok sokaságától.

Néhány esztendeje, hogy a központi áruscsarnok megnyílt és hogy a kofából árusnó, asszonyság lett. (Néhányank látogatójegye is van, amelyen ez a cím olvasható: központi áruscsarnokbeli árusnó.)

A palotaszéri csarnok előkelősége, a szigorú rendszer nyűge meglibbentette bennük a lelki egyensúlyt és meg is lohasztotta pusztíthatatlan jó kedvüket.

De még nem merik bevallani, hogy jobban jártak...

Van ugyan köztük még elég zabolálan, aki ezt az egész áruscsarnokot kalitkának nézi, amelybe befogták és akinek az élet csak akkor ér valamit, ha a mindennapi kenyérhez a mindennapi káromkodás és hajbakapás is jár.

Megszűnt a kofaélet. Nincs többé kofa, csak asszonyság.

Ott ülnek az asszonyságok az áruscsarnokban, a konyha szalonjában, újságot, regényt olvasnak és jegyzőkönyvbe írják a bevételt meg a kiadást.

FŐVÁROS.

(*) A pénzügyi- és gazdasági bizottság ma délután ülést tartott, Vanilleits János tanácsos elnöklése alatt. A napirend során hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy a Stefánia-uti kiosk bérlete iránt Gruber Károlyiylal fennálló szerződés Kolegerszky Viktortra ruháztassék át az eredeti régi szerződés alapján, vagyis évi 2300 forint, három esztendőre. Javasolja a bizottság, hogy a Lipót-köruti 1130. és 1140. hr.-sz. telket adják el, négyosztályonként 350, illetőleg az utóbbi 420 forintjával.

A pénzügyi és gazdasági ügyosztály előterjesztést tesz, a főváros kezelése alatt álló alapok és alapítványok rendezése ügyében.

Az ügyosztályi javaslatának a lényege az, hogy a főváros háztartásában szereplő összes alapok és alapítványok, az 1901. évtől fogva, az általános költségvetés keretében foglaltassanak.

Lampf Hugó főszámvevő nem ellenzi ennek a javaslatnak az elfogadását, de kéri, hogy a kórházak költségvetését mellőzzék az általános költségvetésből, mert ha az meg nem történik, a számadatokban zavart fog támadni. Fenyvessy Adolf és Kurfürst Miksa ellenzi a főszámvevő kívánását, míg a többség hozzájárul.

Javasolja a bizottság, hogy a Magyar lezámitól és pénzváltóbanknak engedjék meg a gabonafőház építését, 65.000 frt költséggel, úgy, hogy ezt az összeget a főváros — az 1901. évi június 1-től számított 7 éven át — egyenlő részletekben törleszszze, kamat számítása nélkül.

A Közszembánya- és téglagyár r. t. azt az ajánlatot tette, hogy a X. ker. külső járszerényi-ut nagyobb részét ellátja jó keramit burkolással, olyan feltétellel, hogy a költség 40 félévi részletben törlesztessék. A mérnöki hivatal azt a számítást tette, hogy ha el fogadják ezt az ajánlatot, a főváros évenként 4000 korona megtakarításhoz jut.

Bálint Sándor javasolja, hogy fogadják el az ajánlatot.

Heitai Ferenc nem tartja ugyan elsőrendű burkoló anyagok a keramitot, de mindenesetre sokkal jobb, ha az utronal jó keramittal van fedve, mint ha rossz makadám a burkolása.

A tárgyhöz szolt még az ajánlat ellen: Freyer Hugó s pártolójak Fenyvessy Adolf, Kurfürst Miksa, Weiss Bertold s aztán elfogadták az ajánlatot azzal, hogy ezentul minden ilyen munkára külön ajánlati tárgyalást kívánunk.

(*) Az ezredéves emlékmű. Az Andrássy-ut végében épülő ezredéves emlékmű helyének meghatározása alkalmából kiküldött vegyes bizottság kifogásolta a terven azt, hogy az emlékmű közelében kontemplált két szoborosportoztat a közlekedést zavarni fogja. A tervet tehát módosítani kell. Az emlékmű végleges kivitelét akkor felfüggesztették, ma azonban úgy az emlékmű, mint a szoborosportoztat csaknem készen állanak, a miniszterelnök az építő és tervező művészekkel tartott értekezletből kifolyólag úgy határozott, hogy a szoborosportoztatok az emlékoszlopok elé helyezzessenek, a város felé nézve.

A mérnöki hivatal a tervjében kivétel, illetve módosítását helyesnek tartja s ehhez ma a középítési bizottság is hozzájárult.

(*) Az adófelvételek bizottságának egy időre megszakított tárgyalásai Falk Zsigmond lovag királyi tanácsos elnöke alatt békésen az adófelügyelőség hivatalos helyiségeiben, a vámházban újból megkezdődnek.

(*) A milliomodik sertés. Az öt év óta fennálló sertéskonzum-vásáron a jövő hét egyik napján kerül előadásra a milliomodik sertés. Ezt a nevezetes mozzanatot egy kis ünneppességgel ülik meg.

(*) Pályázat tanító állásokra. Budapest székesfőváros tanácsa a községi elemi iskolák tanszemélyzete körében az újonnan szervezett hat igazgatótanító — évi 2800 korona törzsfizetés 840 korona lakbér, 200 korona igazgatói átalány és 280 korona évtőlötös korpótlék — továbbá több osztálytanító, osztálytanító, segédtanító és segédtanító — évi 1200 korona törzsfizetés, 400 korona lakbér és 220 korona évtőlötös korpótlék, illetve 1200 korona fizetés — állásra pályázatot hirdet. A pályázati kérvények ez évi május 10-ike déli 12 óráig adandók be a tanácsi iktató hivatalba.

(*) Katonai raktár Kelenföldön. A budapesti császári és királyi katonai építési osztály a Kelenföldön katonai raktárt akar építeni, s ezért megkeresést intézett a tanáchoz az írást, hogy miképpen lesz a kelenföldi csatornahálózat megoldva. Erre vonatkozólag mindjárt két tervet is ajánl. A mérnöki hivatal azon a nézetben van, hogy a Kelenföldön egészen új csatornahálózatra lesz szükség, s felhatalmazást kér arra, hogy a részletes tervet és költségvetést elkészíthesse. A közalapítási bizottság ma többek felszólalása után elfogadta a mérnöki hivatal javaslatát, a nélkül azonban, hogy ma már évilég hozzájárult volna a csatorna megépítéséhez.

(*) Adóhivatal. A fővárosi adóhivatal bizottságok e hó 21-ikén (szombaton) a következő új helyrajzi számú házak lakóinak III. osztályu kereseti adó-javaslatait fogják tárgyalni ugymint: Az I. kerületben (Krisztinaváros) 464—12.981. szám alatti külön meghívottakét; a II. kerületben (Ország-ut) 3386—3492. szám alatti külön beidézettekét; a IV. kerületben a 218—345/40 hrszámig; az V. kerületben a második bizottság az 1900—1031/39/8 hrszámig; a VII. kerületben az első bizottság 4724—4741—42/b. hrszámig; a VII. kerületben a második bizottság 2653—2820/b. hrszámig; a VIII. kerületben 6089—6126 hrszámig a külön meghívottakét.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Népszínház. A kis szökevény mai előadásán Hegyi Arankát sajnálatos baleset érte, amelynek — hiszünk — semmi komoly következménye nem lesz. Az első felvonásbeli tánc alatt balláb bokában megbibbant, úgy hogy a művész a fájdalom miatt kénytelen volt a második felvonásbeli táncot kihagyni. A harmadik felvonásban azonban már teljes szerepe szerint játszott. Mivel e baleset következtében a kitűnő művésznőnek kimélnie és ápolnia kell magát, a Csillag fia holnapra hirdetett előadása — amelyben tudvalevőleg ő játszza Dina szerepét — elmarad s helyette a Szép Helena kerül színpadra. A mai előadásnak egy másik sajnálatos incidense is volt. Blaha Sárika, kinek Alice szerepét kellett volna játszania, az előadás előtt öltözékében annyira rosszul lett, hogy közreműködéséről le kellett mondani. A szerepet Kápolnai Irén vállalta el, aki már többször játszott.

** Kisfaludy Színház. A Kisfaludy Színházban ma este volt a szezon első operett-előadása. A Nebántörvénycsapatot adták Denise szerepében Aradi Aranka kisasszonnyal, a társulat új primadonnájával. A fiatal művész nagy sikerrel mutatkozott be a fővárosi közönség előtt, amely nem győzte eleget tapsolni finom, szép énekét és eleven játékát. Főlvonások végzetével sokszor kihívták a bájos Denise-t, akit nem kevesebb mint öt virágcsokorral letek meg tisztelői. A többi szereplők szintén kivették részüket a tapsokból. A szép előadást télt há nézte végig.

** Jászai-hírek Vigaszínházból. A Niobe című nagyszerű angol bohózat jövő kedden, e hónap 24-én, hosszabb pihenés után felelevenítésre kerül a Vigaszínházban. Niobe szerepét Jászai Mari játssa. A közönség előre látható érdeklődésére való tekintettel a Niobe keddi előadására már holnapról, szombattól kezdve válthatók meg a jegyek a Vigaszínház pénztáránál és a jegyirodáknál. Jászai Mari harmadszor vasárnap, e hónap 22-én este lép fel a Phédra-ban, melynek második előadását is szüfolt há nézte végig. A vasárnapi Phédra előadás iránt is rendkívül nagy az érdeklődés és a jegyek nagy része már eddig előjegyzésben kelt el.

** Az Operaházban holnap, szombaton Maillartnak Villars dragonyosai című új operáját adják elő bérletfolyamban. A darab öt évi pihenés után új betanulással és jórészt új szereplőkkel kerül színpadra. Vasárnap Zuleika harmadszor, még pedig Paraszé-ünnepet együtt kerül színpadra Larizze tával bérletfolyamban. — Mészáros Imre igazgató tíz napra hivatalos ügyben elutazott.

** A Kisfaludy-Színházban holnap, szombaton lesz a hemutatója Véli Miksa Kapuzárás előtt című három felvonásos vígjátékának. Együttal megemlítjük, hogy a színház személyzete különben most két és négy évtizedes jubileumára is készül, az egyik A kut és a vadmacska bohózat (Szulamith paródia), a másik A nyomorultak énekes színmű, melyet Hugó Viktor hasoncimű regénye után Kövesy Albert alkalmazott színpadra.

** Pályázat zeneműre. A Nemzeti Zenede igazgató választmányja nagy zenekarra irt eredeti magyar zeneművekre pályadíjjal 200 koronát tűz ki, a következők feltételekkel:

1. Irandó nagy zenekarra eredeti magyar zenemű a pályázat által szabadon választandó műfajban.
2. A pályaművek idegen kézzel írva és jellegű levélkével ellátva, legkésőbb 1900. évi augusztus 31-ig a nemzeti zenede igazgatónál nyújtandók be.
3. Elkészve benyújtott pályaművek figyelembe nem vétetnek.
4. A kitűzött pályadíjra csak magyar honpolgár pályázhat.
5. A pályadíj csak abszolút becsült műnek adatik ki.
6. A pályadíjat nyert mű első nyilvános előadásának joga a nemzeti zenedét illeti.

A bírálóbizottság tagjai gróf Zichy Géza elnöke alatt: Barlay Ede, Gobbi Alajos, Benkó Henrik, Tomka István és Aggházy Károly.

** Hangverseny Székesfehérvárról. L. Komáromi Mariska asszony és Somogyi Dezső talentumos fiatal zongoraművész a napokban hangversenyt rendez Székesfehérvárról.

** Márkus Emilia Szegeden. Szegedről táviratozzák nekünk, hogy Márkus Emilia, a Nemzeti Színház kitűnő drámai hősnője négy estén át a szegedi színházban lesz vendége. A művésznő e hónap huszonhetedikén lép föl először.

** Nyári színház Aradon. Az aradi színügyi bizottság, mint nekünk írják, tegnap ülést tartott, amelyben elhatározta, hogy az új nyári színház június elsőjén ünnepiesen nyitják meg. A megnyitó előadásra valamely neves írval prólogot íratnak. A nyári színház évad augusztus végéig fog tartani.

** Kopácsy Juliska — társigazgató. Kopácsy Juliskáról egy bécsi újság azt az érdekes értesülést közli, hogy anyagilag is részt fog venni a bécsi An der Wien-színház vállalkozásában s a bécsi színház — társigazgatóivá lesz.

** Ötvenéves színészjubiläum. Csáky Imre veterán színész, a hatvanas évek elsőrendű vidéki hőszíne, aki jelenleg a Nemzeti Színház szerény fizetésű kerdalosa, tartotta tegnap ötvenéves színészi jubileumát, amely egyúttal bucsuja is volt a színésztől. Az ünnepséget a Nemzeti Színház tagjai rendezték, de képviselve volt a Víg-színház is Gál Gyula és Váradi Albert által. Felköszöntőket mondtak: Beresényi, Ujházi, Egressy, Gál. A felköszöntőkre külön-külön fiatalos hévvel maga a jubilans felelt. A veterán színész jubileuma és bucsuja alkalmából igen értékes és szép emlékeket kapott pályatársaitól és barátaitól.

** Ifjúsági előadás a Nemzeti Színházban. A Nemzeti Színház igazgatósága szerdán délután félháromkor rendezi a főiskolai ifjúság számára a harmadik mérsékelt áru délutáni előadást, amelyen Katona Bánk Bánya kerül színpadra. Jegyek a rendes mérsékelt áron az Egyetemi Köv felügyelőjénél, a műegyetem kapusánál és az ifjúsági egyesületek titkárságánál kaphatók.

** Emutató a Dálos Színházban. A Dálos Színházban Goldfaden bibliai dalműve József Egyiptomban e hónap 24-én kerül bemutatásra. A darabhoz új díszletet és jelmezeket készített az igazgató.

** Duse Eleonora Londonban. Említettük, hogy Duse Eleonora a jövő hónapban Londonban fog játszani társulatával. Az olasz tragika impressziója a Lyceum-színházát bérelte ki ebből a célból. A művésznő az Otthon-ban, Tanqueray második felvonásában, Giocondában, Fedorában és Georges hercegnőben fog játszani. Vendégzereplését május tizedikén kezdte meg.

** Arnoldson Sigríd Graciban. Sigríd Arnoldson, a nálunk is ismert „svéd csaloazárny” ez idő szerint Graciban vendégzereplol óriási hatással. A híres énekesnő Mignonban kezdte meg vendégzereplését.

** Wagner Siegfried új operája. Wagner Siegfriedről, aki tudvalevőleg apjához hasonlóan maga is szövegkönyveit, azt írják német újságok, hogy felhagyott eddigi tervével, hogy a Conradin történetéből merítse új dalművének a tárgyát. Az új Wagner más tárgyát választotta, amelyet a francia forradalom történetéből merít.

** Velence másodikszor. Ma másodikszor került színpadra az Uraniában Dessenoffy Arisztid Velenceje. A tegnapi premiert meghívott közönsége után ma már a nagy közönség is jegyhez juthatott. A hatás az első előadásához hasonló. A képek, a publikum kedves emlékei valamennyien nagyon tetszettek. Sorra megtapsolták a mozgó képeket. Az énekar ma is teljes illúziót keltett, valósággal a Szent Márk-templomban gondoltuk magunkat, amint a kórus éneke felhangzott.

** A nagyváradi új színház. A Szigligeti Társaság elhatározta, hogy a nagyváradi színház megnyitása alkalmából díszes emlékbüszmet ad ki, melynek szerkesztésével Sas Edét bízta meg, kinek

szerkesztő-társai Bodor Károly és Váradi Zsigmond lesznek.

** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. Ma, szombaton este a Telefon Hírmondó operaelőadásai fogja szórakoztatni előfizetőit. Ugyanis közvetlenül fogja a nagy kir. Operaházban színrekerülő Villars dragonyosait, mely előadás az összes állomásokon hallható lesz. Az opera után a rendes esti felolvasás következik, majd meg 11 óráig katonai- és cigányzene átvitel lesz hallható.

Lenbach és Duse.

— A Budapesti Napló levelezőjétől. —

München, április.

E különös, csöndes város káprázatos kincsei közül egy képet nem bírok elfelejteni, egy pasztell. Nem lép föl magasabb igényekkel az a kép, nincs is itt, talán Rómában, Velencében, vagy egy utilada fenekén, ma Bécsben, holnapután Berlinben, s aztán: ki sejtí? A pasztell — pár márkáért akármelyik itteni műárusnál megkapható a másolata — a bánatos és fáradt Eleonora Duseé. Az örökké bolygó nagy színésznőt is ábrázolja, karján Lenbachnak első házasságából származott leánykájával, Marionnal.

Csodálatos portré ez. Egy tenyérnyi rajzban a Duse egész egyénisége, biográfiája, s a napimádáshoz hasonlatos beteges vágyakozása valamire, amit nem ösmér, megnevezni nem tud. A kép roppant egyszerűen van megcsinálva, minden refinement nélkül, reggeli köntöst visel rajta Duse, s haja kontyba van kötve, ahogy odahaza hordja.

Duse esztendőnkint eljön egyszer Münchenbe, s állandóan Lenbach vendége. Egymáshoz illő szomorú, néma emberek! csoda-e, ha ragaszkodnak egymáshoz? (Lenbachnak is megvolt a maga nagy családja; szerencse, hogy a munkakedvét megmenhette a hajótörésből.) Hallom, alig hagyja el olyankor Duse a lakást, folyton együtt vannak. A mester mostani felesége, hű és derék hiestárs, érdemesebb asszony, mint Lenbach első felesége a parádés Moltke grófnő.

Egy sereg felszínen lévő kérdéssel, modern és antik misztikummal végezve, a mester beszélt nekem az olasz színésznőről. Nem folyékonyan, akadozva inkább, apró vonalakban, melyekből kialakult azután Duse lényé. Nüanszokat mondott, olyan hátszálfnom dolgokat, melyeket csak a festő lát meg. Az elfüggyönyözött ateliében süttét volt, csak a kegyetlen bajor szivar világította meg olykor-olykor egy pillanatra Lenbach arcát, jóságos szemeit, melyeket üveggel kell már vértéznie, hosszúra növesztett szakállát. A hangja tompa s mennyi szín, mennyi igazság és mélység a megfigyeléseiben!

— Nehéz volt-e megfesteni, kérdezi ön — szölt a mester — Duse? Nem. Lelküismeretes arcképfestő előbb sokáig tanulmányozza a modelljét, mert nem csupán fotografiát akar csinálni, hanem a lefestett teljes enjét szeretné a néző elő látni. Éppen ezért ragyogó és zseniális portréknak tartom a Bastien Lepage Sarah Bernhardiját. Ott van azon Sarah előnyös és rossz tulajdonságaival egyetemben. Ott van azon a rendkívül éles elme, a művésznő hajlékonysága, élelemessége, ravaszsága, az a leány, aki már tizenöt éves korában elhagyja vallását. És női képnél ez pláne nem könnyű, mert az asszony folyton azon van, hogy egyéniségét, én-jét leplezze, affektál, olyan zománcot vonja be magát, melyről föltételezi, miszerint az őt tetszősebbé, kívánatosabbá teszi. Hány férj nem ösmerte, hány előtt nem nyilatkozott meg egyetlen egyszer sem igaz mivoltában az a feleség, akivel évtizedeket töltött együtt. A vidéki korcsmárosné is más, ha egyedül van s ha idegen lép be az ivóba. Lehet tisztességes, lehet becsületes, de mindjárt kelletni kezdi magát. Szóval: a legbizakodottabb nő is gyöngének érzi magát a férfival szemben s szükségét találja mesterséges eszközökkel pótolni e hiányt. Ebből ered azután a kendőzés minden neme, mely sokszor valóságos önkínzásba megy át.

Regénybe illő dolgokat beszélt itt el Lenbach arról, hogy miként figyelt meg tanulókorában egy kollégájával asszonyokat. Egyszerre három legényszobát béreltek a város különböző részeiben, egész kersményük ráment. Több helyen átfurták a falat, hasadékokat csináltak az ajtón, úgy leselkedtek a szomszédokban lévő magános asszonyra. Más alkalommal zűldsztűn ruhában, kezében caruzával, a fűbe hasalva lesett rá egy furdózó hölgyre. A nő kuttyája megszimatoolta az emberhúst, s addig szaglászott körülötte, míg rá is akadt.

— Duse — folytatta Lenbach — kivétel. Semmi színlelés, semmi komédia sincs benne. Ha egy óráig beszélünk vele: mintha gyermekkorunk óta ösmernők, mintha együtt nőttünk volna fel vele. Társaságbeli asszony, világhírű, folyton ünnepelt színésznő, hogy lehet ilyen? csodálkoztam egyszer. Broton ha-

lászasszonyokban találhatni csak ennyi egyszerűsége, ennyi nemességet. Azt hiszem — mondta egyszerű Duse — parasztlaszonyt akart teremteni belőlem az Isten. Sokszor majdnem rohamaim vannak, mennék falura, kétablakos viskóba, az oko mellé, vagy kétét kötni...

A mester eltűnt mellőlem, de csakhamar visszavért ismét. Egy rejtélyes szövegajánlón, mely akaratlanul is a művészkávéházakban szállongó pletykákat juttatta eszembe az utólrhetetlen arcképfestőről s az ő előkelő, sokszor koronás modeljeiről. Tehát itt jönnek, vagy erre távoznak, hogy tudatosan elbűvöltessek magukat a modern hamelni patkányfogóval, ki ecsettel és krétával babonáz.

Lenbach gyertyát hozott, a vibráló fény éppen egy sarokra esett, honnan a démont a Saharet kacsagó le reánk, és egy sárgás fűzetet.

— A Marion irkája volt ez — szölt a mester — ebbe irtam bele esténkiut az impresszióimat, mikor legutóbb nálunk volt Duse. Ne nevéssen ki s ne tartson romanikusnak, hogy naplót vezetek, de papírra kellett ezeket tenni, mert oly szubtilis mind, hogy a holnap kitűri őket az emlékezetből. Amit lehot, megmutatok. Ime:

— 17.

Az ülés előtt azt mondja Duse:

— Érdeemes is engem lefesteni. A fájdalom, a kint tűzzel-vassal kellene üldözni, nehogy még megörökíteni.

— Hát a Szűzanyát nem festették-e meg, s nem imádkozunk-e hozzá? Egy szent van a világon, s az a fájdalom.

Duse nem felelt, csak összecsockolta Mariont, s mikor a bonne kivitte a leányomat, sirni kezdett. A zsebkendője, melylyel felitatta könnyeit, a műteremben maradt. Nem adtam vissza. Eltettem azt a csipkés vászondarabot egy szekrénybe, hol a legdrágább ereklyémet tartom. Nincs olyan vagyon, amennyiret meg lehetne váltani tőlem ezt a zsebkendőt.

— 18.

Színházban voltunk. Operette. A darab slágerénél, egy szimbolikus, de játszva megérthető koplénál. melyet megértetni a szubrett is segített, s melyet ugyancsak megújráztak, így szól hozzám:

— Drámával ilyen őszinte sikert elérni nem lehet, de igazuk is van. Szomorúságokkal van tele az utunk, még fizessünk is érteket. Van belőle mindenkinek a színházon kívül is.

— A drámáinkat — folytatja később — rosszul írják Shakespeare óta, s a színész (néhány egész újat kivéve) hibásan közvetíti azt a nézővel.

— Hogyan? kockáztattam meg.

— A színház az élet tükré. Hát tessék úgy játszani, úgy öltözködni, úgy beszélni, úgy mozogni a színpadon, mint a valóságban. S tessék a darabokat is úgy megalkotni. Egyszerű, mesterkéletlen, igaz szavakat egymás mellé rakni, mert az életben bizony nem beszélünk körmondatokban. Katasztrófiáknál ő az ember vagy összeomlik, de nem tart stilvirágos szónoklatokat. A kothurnusnak nincs ma létjogosultsága a deszkákon.

A színházat különben sem szereti. Előmozdítja az erkölcsi telességet s mivel a nép is képviselve van az előadásokon, azt is ki kell elégíteni. A nép igényei pedig sokszor utálatosak.

— 20.

Aki vele együtt van, az nem közelítheti meg őt tisztátalan gondolattól. Mintha a nővérevel volna az ember. S az az arcátlanosság D'Annunzio sem lehet, s nem is igaz. De hát mindig lesznek olyanok, akik nem bírnak belenyugodni, hogy tisztá, fehér, érintetlen valami.

— Olvasom, hogy az önkéj fedelme kitértette Dusét. Áldás reája érte. Az ő kegye most igazán érdemet ér. Állandóan remélem, hogy ezt a pártatlan lelket egy grandiózus, szokatlan öröm fogja élni, ami kárpótolja az eddigiekért. Ferenc József kegye lehet a beköszöntője ennek.

A beszélgetésnek vége, buoszkodunk. S órákkal később, a hideg műnőheni éjszakában, egy bánatos, fáradt színésznőre gondolok, aki Bécsben van, holnapután Berlinben, s azután: ki sejtí merre, ki tudja hol?

Kaozér Vilmos.

MŰVÉSZET.

□ A tavasszi műtárlat látogatottsága napról napra növekedik, ami örvendetes jele a közönség folytán fokozódó érdeklődésének. A tárlatot a megnyitástól április 10-ikétől 19-ikéig összesen 8867-en látogatták, úgy hogy egy-egy napra körülbelül 886 látogató esik, ami nagyon szép eredmény. Különösen látogatott közönség volt jelen a csütörtöki zeneestélyen, mely alkalommal a látogatók száma megközelítette az 1500-at. Nagy kelendőségnek örvend a 60 filléres képes tárgymutató is, mely a kiállításon levő művek közül 48-nak sikerült reprodukcióját tartalmazza. A legközelebbi s a mostani tárlat folyamán alkalmazott csütörtöki csütörtökön április 26-ikára van kitűzve.

□ Szeged város a művészetért. Szeged város tanácsa a városi muzeum számára megvásárolta az ottani tárlaton levő nagyszabású Madonna-képet, amelyet Hegedűs László festőművész készített.

□ Egy híres művész halála. Párisban tegnap meghalt Jean Alexandre Falguière, a híres szobrász, hatvankilenc éves korában. A nagy emlékműveknek volt mestere, ilyeneket készített Lafayetta, Lamartine, Gambetta, Balzac emlékére. Több festmény is dicséret művészetét, különösen arcképek, bibliai és mitológiai ábrázolások. Legutolsó szobra a Daudet-emlékmű volt, amelyről mi is írtunk. E szobor leleplezésénél meghalt s rövid betegeskedés után meghalt. A modern francia művészet egyik legerősebb képviselőjét vesztette benne.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

□ Az Akadémia naggyűlése. A magyar tudományos Akadémia naggyűlése még csak két ülést tart. Április 23-án a III. osztály ülészik és 30-án összes ülés lesz. A naggyűlés május elsőjén kezdődik, amikor délután az osztályok ülésének. Május 2-án délután 5 órákor lesz a naggyűlés. 3-án déli 12 órákor az igazgató-tanács ülése, 4-én tagválasztó naggyűlés, 6-án, vasárnap délelőtt 10 órákor pedig az ünnepi közülés. Ez lesz az Akadémia hatvanodik naggyűlése. Az Akadémia tagjainak jelenlegi száma 288. Alapszabály szerint üres hely van két tiszteleti tagsági, hat rendes tagsági és tizenhat levelezőtagsági.

□ Paraesthesia. Ilyen címen adta ki Bródy Miksa összegyűjtött költeményeit. Őszinte hangon írt, meleg, egyszerű versek. Kár, hogy a technikaiuk még kissé fogyatékos. Ez a fogyatékoság kevésbé érezhető az elbeszélő költeményeken, amelyek igazi talentumot sejtetnek.

VIDÉK.

— (Az udvarhelymegyei szabadelvű párt) új alapszabályának jóváhagyása után a hó 18-án tartotta már alakuló közgyűlést, amelyen a párt első-kévé bíró Kemény Béla, alelnökké Cseke Lajos és dr. Mezei Ödön, titkárrá Ledó Ferenc, jegyzővé Becsek Aladár választották meg s a 30 tagú végrehajtó bizottság is megalakított.

— (Eötvösövisárhely) törvényhatósága április 18-ikán és 19-ikén báró Thorozy Viktor főispán elnöklése alatt közgyűlést tartott. Nevezetesebb tárgyai voltak: a polgármester jelentése, mely szerint március hónapban kizáródott befizettek 300.000 koronát; elhaltak számfizetése; a gyermekhalandóság emelkedett. Tárgyaltatták: a boritaladó leszállítása, a tűzkérbiztosító intézeteknek a tűzoltói állomásokhoz való hozzájárulása s a közegészségügy állomositása érdekében a képviselőházhoz intézendő feliratok. A közgyűlés napirendjén voltak továbbá: a külterületi új iskolaépítések felállítására, a vásárhelyi vasút létesítése, a kávéházi és vendéglőipar gyakorlásáról és a piacrendszerről alkotott szabályrendeletek, munkásházak emelése és Deák Mihály főmérnök nyugdíjazása. A közgazdasági bizottság április 17-én tartott ülést a főispán elnöklése alatt, melyen a többek közt elhatározták, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez felirattal intézzenek a pályaudvar kibővítése s a pályaházak újból való építése érdekében.

— (Komárommegyei törvényhatósága) a Sárköz Aurél főispán elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen megállapították a képviselőválasztási útvárdijakat s a díjat távolsg szerint 3-5 és hét koronában szabták meg. Gúta községnek megengedték, hogy rendezésére 50.000 korona amortizációs kölcsönt vegyen fel. Elhatározták, hogy az árvtári tartalékalap terhére egy ideiglenes kisegítő árvászeki tölkököt alkalmaznak 120 korona havi díjazással.

— (Hajózás a Vág-folyón.) A vágvidéki érdekesség ma Komáromban Sárköz Aurél főispán elnöklése alatt népes értekezletet tartott, melyen Komárom-, Pozsony- és Nyitra megyék vágvidéki községeinek

képviselői, továbbá több műszaki szakértő és a hadügyminisztérium megbízottai vettek részt. Az értekezlet Konkoly-Thege Miklós országgyűlési képviselő előadása és felhívása folytán hosszú vita után elhatározta, hogy a Vág-folyó hajózható alsó szakaszán hajóközlekedést létesít és az e végre szükséges pénzügyi műveletek kivételére, továbbá az érdekelt községek és a kormány anyagi támogatásának biztosítására bizottságot küldött ki.

SPORT.

*. Football-match. A bécsujhelyi katonai vívó és tornatanulmányok első csapata 21-ikén, szombaton délután 4 1/2 órákor fog a Magyar Football Club első csapata ellen játszani. A mérkőzés, mely iránt különösen katonai körökben nagy érdeklődés mutatkozik, a M. F. C. Erzsébet királyné uti versenypályáján fog megtartatni.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Hay Mór ügye. Hay Mór főszolgabíróköt, aki ellen Halász Elemér dabant fölbirtokos fejletésére indították meg a vizsgálatot, ma szabadon bocsátották.

§§ Két hajó a tengeren. A hamburgi tengerészeti törvényszék érdekes pörben hozott ma ítéletet 1898-ban egy áprilisi északán csendesen uszott az észak-német Lloyd gőzhajó-társaság Reichskanzler nevű áruszállító hajója a kínai vízekben. Hirtelen egy matrós odalép az alvó kapitány mellé s azt jelenti, hogy a Re d'Italia nevű olasz gőzös megállította őket és szénszegítséget kér. A kapitány felkelt s leeresztette a csónakot. A Reichskanzler fedélzetére ment s a Re d'Italia kapitányát megkérdezte, hogy mit kíván.

— Japánból jövőnk — kezdte a Re d'Italia kapitánya. Shantungban is ki kellett volna kötnünk, de eddig ismeretlen okból nem engedtek parttá szállani. Interveniált a konzulatusunk is, de hiába. Elvégre is nem ez a baj, hanem az, hogy Shantungban nem tudunk szemet felvenni s most az ön segítségére szántuk.

A német kapitány erre azt felelte, hogy ő nem ad szemet, mert nem tudja, hogy nem éri-e utól a vihar s akkor ő maga is borzasztó helyzetbe kerül. A Re d'Italia kapitánya hivatkozott nemzetközi szerződésre, emberségre — misem használt. Nem kapott szemet. Nem tudott hát egyebet tenni, mint hogy drágt kávéval és saárukkal fűtetett, csakhogy valamire előbbre juthasson. Három tonna kávé és tizenkétezer líra értékű finom saáru fűtetett el, míg végre egy angol hajóval találkozott, amely egy időre kisegítette.

Hazaérkezve a kapitány rögtön jelentést tett a német kapitány viselkedéséről. A tengerészeti hatóság a külügyminiszter útján a német kereskedelemügyi minisztériumhoz tett jelentést, amelyhez a tengerészeti törvényszékek tartoznak.

A tárgyaláson jelen volt Stollberg, a Reichskanzler kapitánya és parancsnoka, mint vádlott, a hajó tisztjei, a fűtők és szénkezelők, az olasz kormány képviselői és hamburgi konzul és a Re d'Italia kapitánya.

Stollberg kapitány, avval védekezett, hogy ő teljesen jóhiszeműen cselekedett, amikor az olasz hajó kérését megtagadta, mert kötelessége volt arra az esetre is számítani, ha a hajónak baja esik s két nap helyett hat napig vagy egy hétig tart, míg behajózzat Shantungba.

Az olasz kapitány ezzel szemben azt vitatja, hogy attól a veszedelemtől, amely a Reichskanzler parancsnokát kérésre megtagadására indította, nem kellett tartani, mert az a veszedelem minden száz esztendőben egyszer történik, egyébként pedig a kikötő közelében mindenkor lehet segítséget kapni.

A szakértők egyetelmien az olasz kapitány mellett tanuskodtak s mellette szölték a német hajó fűtői és szénkezelői is, akik megvallották, hogy nem hat, hanem tíz napra való szénük volt, amikor az olasz hajóval találkoztak.

A törvényszék kapitányi gyakorlattól való felfüggesztésre ítélte Stollberget.

Az ítélet megokolásában kiemeli a törvényszék, hogy nagy veszedelem volna a tengeri forgalomra, ha a parancsnokok rosszul fölfogott kötelességtudásból megtagadnák egymás hajójától a segítséget, különösen olyan nagy szükségben, mint a minőben a Re d'Italia volt. A tengeren nagy szükségünk van arra, hogy jóindulattal legyünk egymáshoz, e nélkül akármelyik államot könnyen és elkerülhető módon érhet nagy anyagi vagy emberi veszteség.

Az olasz kormány képviselője megnyugodott az ítéletben, Stollberg azonban perújítást kért.

§§ A levélviták. Saxinger Ottó a lajosmizsei állomáson várta a vicinálit. Aki valaha Lajosmizsén

várta a vicinálit, az tudja, hogy Lajosmizsén minden jön, csak épp a vicinális nem jön. Addig is míg az ember azt próbálja elhítenni magával, hogy végre mégis csak beérkezik a kis kattogó kávémasina, sok mindenfélét próbál az ember. Újságot olvas s ha egyéb olvasni valót nem talál, hát elolvassa azt is, ha mindjárt a löselei kalendárium kerül is a kezébe. Saxinger Ottónak pedig anizskisztyák, levelek kerültek a kezébe, hát azokat nézegette. Ebben a pillanatban a községi jegyző ugrott eléje s így szólt:

— Uram, ön megsértette a levéltitkot. Szólt s feljelentette Saxinger Ottót levéltitok megsértéséért. A járásbírósg el is ítélte Saxingert két napi fogházra. A királyi tábla azonban főmentette, avval a megokolással, hogy a jogsértő szándékot nem lehet ebben az esetben megállapítani. A legfelső bíróság harmadik büntető tanácsa Frenzeisz István bír előadásában ma ötös tanácsban foglalkozott az ügygel s hivatalból visszautasította a magánfél főbebevezését.

§§ Szesztes állapotban. Szaboda Antal szerelő ma azért állt a törvényszék előtt, mert egy rendőrt, aki meg akarta fékezni korosmai garázdálkodásában, kézszer arcul ütött. A vádított folyton azzal védekezett, hogy szesztes állapotban volt, mikor a hatóságot megsértette. A törvényszék dr. Gleichmann Lajos védelmének a meghallgatása után a legesekélyben büntetéssel, három napi fogházzal büntette a szeszektől fölbuzdult szerelőt.

Nyiltér.

Császár fürdő
BUDAPESTEN.

Előszórakodás hátrahagyó gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvizes uszodákkal, és kádifürdővel, 200 ká, nyelmes lakosztállyal. A legszelídebb kezelés. Prospektus kíváratra ingyen és börtmentve.

Orvosi tekintélyek

SZOLYVAI

gyógyvizet kiválóan ajánlják: közhvény, hólyag, vizeleti szervek bajainál, cukorbetegség, vesebajok, gyomormegbetegedések, torok és tüdőszervek bántalmi esetén

LUHI-ERZSÉBET gyógyforrás

Legkiválóbb hazai gyomorgyógyviz; gyomor s tüdőbántalmak ellen Specificum. Kapható a jobb ásványvizesüzetekben és az uradalmi ásványvizes bérletőségénél Szolván, Bereg-m.

Kleinoscheg-Elysee
a Sajgóbb Párizs

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

London, április 20. Pétervárról táviratozzák, hogy az orosz haditengerészetben óriási sikkasztásoknak jöttek nyomára. Negyvenkét magasabb tengerészeti tisztet, köztük két tengerengyót, kik a sikkasztásban részesek, letartóztattak. A cár parancsára valamennyi hadihajót a szebasztopoli kikötőbe rendelték, hogy ott megvizsgálják. Ez arra a téves hírre szolgáltatott alkalmat, hogy az orosz tengeri flottát mozgósítják.

A török-amerikai feszültség.

Washington, április 20. Ali Ferrah bég török követ ma látogatást tett a külügyminisztériumban. Látogatásának célja hír szerint első sorban az volt, hogy a kártérítés kérdésében való tárgyalásokról tudakozódjék. A követ elismerte ugyan a helyzet fölöttébb komoly voltát, de bizik benne, hogy a válság el fog mulni az Egyesült-Államok és Törökország között való hagyományos jó viszony tartós megzavarása nélkül.

Pétervár, április 20. A *Novoje Vremja* mai vezércikkében annak a lehetőségével foglalkozik, hogy Amerika flotta-tüntetés rendez Törökország partjain és többek között ezt mondja: A porta könnyen elejét vehetné nem kívánatos represszáliának, ha igénybe venné az európai szomszéd államok barátságos közbenjárását. A legutóbbi hágai megegyezések alapján ebben a nemzetközi konfliktusban lehetséges a barátságos közbenjárás. Az ilyen közbenjárás javára válnék a béke ügyének és bonyodalmaktól óvna meg Törökországot.

New York, április 20. A washingtoni külügyminisztérium tegnapi diplomáciai estélyén *Cassini* orosz nagykövet hónapok óta először nem jelent meg. Távollétét állítotag annak tulajdonítják, hogy Oroszország nem helyesli az Egyesült-Államok akcióját a Törökország részéről fizetendő kártérítés dolgában.

A *Tribuna* egy washingtoni táviratot közöl, amely szerint a török követ a külügyminisztériumban

tett látogatása után úgy nyilatkozott, hogy Törökország nem fog tovább ellene szegülni a kártérítés megfizetésének.

A hittérítők sorsa Kínában.

London, március 21. A *Times*nak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel. A *North China Daily News* santungi levelezője ezt írja lapjának: Minthogy a kínai kormány nem tett erélyes intézkedéseket az idegenek ellen megindult mozgalom elfojtására, a kormányzó értesítette a hittérítőket, hogy a helyi hatóságok nem keszeskedhetnek a kíséret nélkül utazók utazók biztonságáért. Ha északon nem tesznek lépéseket a helyzet megváltoztatására, amely különben a kormány idegenellenes tendenciáinak tulajdonítandó, komoly események bekövetkezése elkerülhetetlen.

New York, március 21. A *Herald* washingtoni levelezőjének értesülése szerint Németország kijelentette, hogy szivesen hajlandó a santungi amerikai hittérítőket megoltalmazni és csak nemrég is kisbepcsapót küldött Kiaocsauból Icsaufuba a hittérítők oltalmazására. Az amerikai kormány ezért közöszölet mondott a német kormánynak.

A csempészek ellen.

Pétervár, április 20. A belügyminiszter rendeletet adott ki, melyben megtiltja a zsidóknak, hogy a német és osztrák határ mentén 40 kilométernyi területen belül lakjanak. Ezt az intézkedést állítotag a határ menten nygban elharapódzott csempészkedés telte szükességé. A rendelet ismét nagyon elő fogja mozditani a zsidók kivándorlását Oroszországból.

Sztrájk-mozgalmak.

Prága, április 20. Nachodból jelentik, hogy a rothkosteletzi és erlachi szövő- és fonógyár rothkosteletzi telepének sztrájkoló munkásai e hó 17-ikén tartott bizalmas gyűlésükön elhatározták, hogy a sztrájkot folytatják és az iparfelügyelőt főlkérik közbenjárásra.

A newyorki munkáslázadás.

New York, április 20. A Croton-folyó töltésén dolgozó munkások huszonöt vezetőjét letartóztatták azon a címen, hogy engedelem nélkül fegyvert viseltek s a közutajdönt és dolgozni akaró munkások életét fenyegették.

Az afrikai vallásháború.

Aktra, április 20. A kormányzó azt táviratozza Kumasziól, hogy más törzsek is föllázadtak s azért újabb csapatok kiküldését kéri. Az asantik megtámadták a lojalis bekeveket, akik közül ötszázat megöltek. Azt hiszik, hogy ennek következtében a bekevek is föl fognak lázadni. A helyzetet fölöttébb komolyan tartják.

Flottatüntetés a kínai vizeken.

Berlin, április 20. A nagyhatalmaknak a kínai vizeken való flottatüntetésében való részvételre, amire nézve még különben végleges döntés nem történt, a német keletázsiai hadihajóraj parancsnoksága az *Ilis* ágyunaszádót küldte ki Takuba. Parancsnoka *Lans* korvett-kapitány. Legénysége 115 emberből áll 6 tiszt vezetése alatt. Oroszország a pesszili-öbölben gyűjt egy kis hajóhadat. Angliát a *Hermione* és a *Brisk* cirkáló hajók képviselik. Az olasz *Elbe* Tiencsinig ment fel a Peiho folyón és Taku felé utban van az amerikai *Rennington* is.

Éhínség Indiában.

London, április 20. A Reuter-ügynökség jelenti Szimlából: Az éhínség India minden részében terjed, de különösen Bombay tartományban és a Rajputama államokban. Ez idő szerint hatodfél millió ember kap segítséget.

A pestis.

Buenos-Ayres, április 20. A pestis itt teljesen megszűnt.

Közgazdasági táviratok.

London, április 20. (*Gabonapiac*.) Az irányzat általában bágyadt. Buza, tengeri és liszt 3-3 p.-vel olcsóbb. Magyar liszt 9 p.-vel olcsóbb. Városi liszt 23-28 sh., repceolaj 28 sh. (eladók). Behozatal: árpa 12.000, zúd 80.000 qu. Az idő szép és meleg.

New York, április 20. (*Terményfőzsze*.) (*Zárlat*) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9.19/16 (9.7/16). Májusra 9.43. (9.46). júliusra 9.42. (9.43). New-Orleansban helyben 9.7/16. (9.7/16). — *Pétroleum* Stand white New Yorkban 9.25. (9.25). Stand white Philadelphianban 9.20. (9.20). Refined in Cases 10.45. (10.45). Credit Balances at Oil City 1.52. (1.52). — *Zsír*: Western steam 7.55. (7.65). Robe és Brothers 7.85. (8.—). — *Tengeri* irányzata szilárd. Áprilisra —. (—). Májusra 44.—. (44.1/2). Júliusra 44.1/2. (45.1/2). — *Buza* irányzata állandó. Piros ösi helyben 79.1/2. (79.1/2). Szeptemberre 73.—. (73.1/2). Áprilisra —. (—). Májusra 72.1/2. (73.—). Júliusra 73.1/2. (73.—). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 3.1/2 (3.1/2). —

Kávés: fair Rio 7. sz. 8.—. (8.1/2). Májusra 6.75. (6.90). Júliusra 6.75. (6.90). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — *Cukor*: 3.1/2 (4.—). — *On*: 30.90. (30.92). — *Réz*: 17.25. (17.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 20. (*Terményfőzsze*.) (*Zárlat*) *Buza* irányzata állandó. Áprilisra 65.—. (65.1/2). Májusra 65.1/2. (65.1/2). — *Tengeri* irányzata állandó. Májusra 38.1/2. (38.1/2). — *Zsír*: Áprilisra 7.10. (7.22). Májusra 7.10. (7.22). — *Szalonna* short clear 7.55. (7.50). — *Sertéshús*: Február —. (—). Áprilisra 12.90 (13.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Napló. Szombat, április 21. — Római katolikus: Anzelm ptk. — Protestáns: Anzelm. — Görög-orosz: (április 8.) Heródián. — Zsidó: Niszán 22. Ach. seb. Pas. — A nap két 4 óra 45 percek. — Nyugszék este 6 óra 40 percek. — A hold két 6jél 12 óra 7 percek. — Nyugszék délelőtt 9 óra 20 percek.

A miniszterek nem fogadjanak. A Magyar Színházban a *Veronka* című operett bemutató előadása.

A magyar fogász-egyesület teljes ülése este 6 órakor saját helyiségében.

Az országos magyar iskolaegyesület rendes közgyűlése délután fél 5 órakor az újvárosi háza társalgó termében.

Nemzeti múzeum: Képtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglekinthetők.

Tavaszi kiállítás, a városligeti Múcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépő díj 1 korona.

Iparművészeti múzeum és az iparművészeti társulat állandó házaja zárva.

Teknológiai iparmúzeum zárva. Az új országúti kupaacsarnoka meglekinthető délelőtt 10-1-ig. Belépődíj 40 fillér.

Deák-muzeum a kerpesi-uti temetőben, nyitva délután 5 óráig.

Megőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) nyitva d. a. 9-1 óráig.

Országos képtár zárva.

Közlekedési múzeum zárva.

Szabadalmi leltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10-1 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Irányzatóság: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 délután 2 óráig. Tűzáró-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-út 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintárai és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a háziipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árusítókat is eszéköl) a városligeti iparsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külországi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szencziás műsor.

Folies Caprice. VI. Róvay-utca 13. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállóhája.

Union-Szálloda diszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *kékpárterem*.

Petánovits Metropol szállóhája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Újonnan berendezett fényes étterem.

Futzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-6 rangú zenekarának hangversenve.

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetéseket

és

Előfizetéseket

elfogadjanak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarok.

Adler Leóna, Lipót-körút.

Posch József, Váci-körút 80.

Özv. Véber Vilmós, Váci-körút 15.

Feldmann Mór, Marokkói-utca 1.

Mosch utóda, Dorottya-utca 2. Magy. király-szálló.

Kürthy Kálmán, Harmincad-utca 1.

Weitzfeld Jakab, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda Józsefné, Andrassy-utca 50. Oktogon.

Deutsch Miksné, Andrassy-utca 38.

Schneller Mór, Dob-utca és Károly-körút sarok.

Sopronyi V., dohány-nagrtérzsze, Kerepesi-út 1.

Özv. Ballada Anna, Múzeum-körút 10.

Szántó Mór, Keesskeméti-utca és Káivín-tér sarok.

Deutsch Julia, József-körút 50. Baross-utca sarok.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az érdem jutalma.

Sz. M. ur jókora ládikára való szivárványt küldött a husvét alkalmából a fővárosi menedékház öreg honvédeknek.

Husvét első ünnepnapján Budapesten így esett meg: Pakk érkezett a menházba, Ajándék a honvédeknek. Levél is volt mellé téve; Olvassák az ősz honvédek: „Használják el egészséggel E ládika — szivárványt.”

Nosza, öröm támad erre. Ez pipáját keresgeti — Az gyönyörrel mosolyogva Már csibukját tömögteli. Csak egy béna öreg honvéd Húzódik el messze, főlebb. Két nagy könnyesepp fut le arcán, Mig nézi a — szivárványt.

Emlékezik... Önkénytelen Számolgatja sorba véve: A hazáért, szabadságért Hány csatában omlott vére? ... Akkor vére, most könnye hull: „Óh, a magyar, hajh! mivé lett...! Hősöknek, kik érte küzdtek: Dob egy marék — szivárványt!”

Ifj. Rácz Lajos.

† A jóságos mandarin és titkára. A mandarinok általában nem viseltetnek nagy szívvel a nép iránt. Annál érdemesebb mandarin az, amelyről itt szó lesz. E mandarin Hunau kerület egyik városában él és az a szokása, hogy mihelyt beesteledik, jónak öltözködik és bejárja az utcákat, ahol a nép közé keveredve, megfigyeli annak életét, bajait. Egy este egy töpörödött öreg házaspárhoz tévedt be. Megkérdezte az öregőt, hogy jósoljon-e. Azt felelték, hogy nincs pénzük rá. Ahogy tovább beszélgetnek, kislül, hogy az öreg pár évek óta betegséggel és más bajokkal küzdött. Ez annyira meggátolta a mandarin, hogy rögtön megígérte nekik a gyors segítséget. Másnap meghagyta a titkáranak, hogy nyomban küldjön három vég vásznat és tíz taelt (valami tízenyolc forint) azoknak a szegény embereknek. Amikor aztán a mandarin este újra meglátogatta jósruhában a szegény házaspárt, az öregek nagy örömmel mesélték el, hogy a kerületi mandarin egy vég vásznat és három taelt küldött nekik. A jós szerencsét kívánt nekik az adományhoz, majd hazament és így szólt a titkárához:

— Hallom, hogy te a szűkölködő házaspárnak a magad jószántából egy vég vásznat és három taelt küldtél. Szép tőled, hogy pártolod így a szegényt. Arra kell, hogy kérjelek azonban, hogy a három vég vásznat és tíz taelt, amelyet ugyanarra a címre akartam küldetni, ide hozd, hogy átadjam egy szolgának. Majd az elviszi azoknak a szegény embereknek.

† Jauner hagyatékából. Jauner, a nemrég tragikus véget ért bécsi színházdirektor hagyatékát a napokban árverezték. A hagyaték legérdekesebb része az autográf-gyűjtemény, amelyben különösen érdekes Wagner-levelek vannak. Wagner ezeket a leveket akkor írta Jaunerhez, amikor még az Opera igazgatója volt. 1879. szeptember 5-ikén Wagner ezeket írta, Jaunernek arra a felszólítására, hogy ismét Bécsbe jöjjön:

Mikor az utolsó estén elváltam öntől a dus vacsora után, tudtam már, hogy soha többé Bécs területére lépni nem fogok. Ott, ahol minden léhűtő gézenguz büntetlenül ráronthat olyan emberre, amilyen én vagyok és kiöntheti velem szemben a mérget, ott szerencsémre nem kell mutatkoznom többé soha — de soha.

Egyebekben Wagner elismerőleg nyilatkozik arról, hogy Jauner a *Niebelungok* teljes előadását rendezte, de nem tartja az időt elérkezettnek arra, hogy a trilógia egyes részeit is előadassa, hogy így a ciklus lassankint szilárdan megálljon a repertoáron. A levél így végződik:

Nos tehát, legyen egy, ahogy az Isten akarja, de akárhogy is lesz ez, legyen ön meggyőződve arról, hogy én önt mindig kedvelni fogom és mindig szívesen fogok öre gondolni. Ez el van intézve, a többi pedig — le van tárgyelve. Szerencsét kíván és szívvelyesen üdvözlí mindig kész híve

Wagner Richard.

A következő levél, amely még eddig nem került nyilvánosságra, azt bizonyítja, hogy Wagner szomorú tapasztalatai ellenére, mégis csak humoros kedvében volt Bécsben:

Drága barátom!

Azt a kérést intézik önből, hogy a nekünk írt Don Juaner (Jauner) ebédet négy órára halaszssa, ha ez nem okoz önnök kellemetlenségét. — Ezenkívül azt az engedélyt kérem öntől, hogy Liechtenstein hercegen kívül még szegény (különben elhanyagolt) barátomat, dr. Schönleib Gusztávot is magammal hozhassam. Isten áldja meg. Beleegyezéséért előre is köszönetet mondok és maradtam az ön min'ankor szorgalmas zeneigazgatója és számfelveti karmestere

Wagner Richard.

Bécs, 1876. március 3.

Gallmayer Jozsefn két levele is ott van a hagyatékban. Az egyik bizonyosságot tesz arról a rész-

vétről, amelyre a művésznő Jauner igazgató iránt viselkedett, midőn a Ring-színház égése után eltilték.

Édes Jauner — így ír Gallmayer 1882. május 19-én Prágából — esküszöm önnök, hogy fél vagyok háborodva azon hallatlan igazságtalanság miatt, amely önnel történt. Édes Jaunerem! Ne vesztse el a bátorságát, — legyen e pillanatban még oly szomorú is a sorsa — még el fog jönni az az idő, amikor Ön ismét magas polcon lesz. Sejttem ezt, mint ahogyan szerencsétlenségét is megjsejttem és ez a jó sejtésem is — remélem — ba fog teljesedni.

Az Ön öreg (háromszor aláhuzva) Gallmayer Jozsefnéje.

† Hosszúéletűek szokásai. Hannibal Camour, akit Horace Vernet, a tizenkilencedik század közepének híres festője örökített meg képein, százhuszonegy esztendőtt élt és nagyon sok bort ivott és igen sokat evett. Polotiman, lotharingiai kirurgus, 1525-ben halt meg száznegyven éves korában; a halála előtt való napon még egészen ügyesen elvégzett egy operációt és nem mult el nap, hogy ittas ne lett volna. Egy sziléziai parasztságos ugyanabban az esztendőben százhetvenöt éves korában halt meg; naponkint megitta az ó rendes adag pálinkáját. Egy Eleonore Spier nevű hölgy, aki 1763-ban halt meg és százhuszonegy esztendőtt élt, megörizte mindvégig szellemi frissességét és soha egy csöpp szeszest italt nem ivott. Grandes aranyműves legény 126 éves korában halt meg és tizenkét nappal halála előtt még dolgozott és soha bort nem ivott. John Effingham, aki százhuszonegy évig élt, szintén nem ismerte a szeszest italt. Pierre Zortan, aki 1724-ben száznyolcvanöt esztendőskort ért el, kizárólag növényi éledelekre szorított.

† Meggazdagodott feltaláló. Ugy mondják, általában panaszolják, hogy a feltalálás is rossz üzlet a mostani világban. Hughes professzor ebben a tekintetben jelentékeny kivétel. Ő, aki az ismeretes nyomtatótípfeltalálója és különböző elektromos készülékeknek a megszerkesztése is az ő nevének híre gyanapítja, halálával valami harminc millió forintot hagyott hátra. Nagy eszű, nagy szívű ember volt, s hogy a felebarátai szeretet is nagy helyet foglalt el a szívében, arról a testamentuma is tanuskodik, amelyben tudományos és emberbaráti célokra száznegyven millió forintot hagyott.

† A Fronde az előfizetőinek. Párisban sok lap szintén úgy igyekszik elterjedtséget szerezni, hogy ajándékokat és kedvezményeket ad az előfizetőinek. Így a La Fronde, amelyet kizárólag nők irnak, nők számára, egy egész sereg kedvezményt biztosít előfizetőinek. Minden előfizetőnek először is igénye van egy tucat arcképre, amelyet a legelső

REGENY.

UJ FÖLD

Irtá: KNUT HAMSUN

(64)

Hála isten! Meg volt mentve. Koldevin nem volt a parkban. Nem is hallott egyebet, nem is felelt egyébre. Most Irgens is közelebb jött, elunta a várakozást. Ágota még mindig Koldevin felé fordult.

— Tehát ön már beszélt Oleval a kirándulás óta? Nekem nem is szólt ő róla.

— Oh, hát nem emlékezhetik ő mindenre. Sok mindent kell annak a fejében tartani ugyis. Nagy üzlete van, egyszer már végig mentem rajta. Nagyszerű üzlet az! Nem, ennek az embernek nem lehet a szemére hányni, ha elfeledi az ilyen csekélységeket. Ha szabad önnök mondani valamit, hát azt mondom, hogy kegyedet végtelenül, határtalanul szereti kisasszony. Ó... Igen, ezt ne feleddje el. Ezt akartam mondani.

Ez a pár szó meghatározta Ágotát, jegyesének képe hirtelen feltámadt lelkében s egész rajongással szólt:

— Ugy-e? Oh ő nagyon, nagyon jó hozzám. Ha meggondolom, hogy milyen jó... Igen, jóvők már — kiáltott most Irgens felé s intett a kezével. — Mikor találkozunk megint Koldevin? Nemsokára, ugy-e? No majd meglátom.

Kezet nyújtott, köszönt és elment. Most nagyon sietett; becsánatot kért Irgenstől s sietett.

— Miért siet olyan nagyon? — kérdezte Irgens.

— Oh, haza kell mennem. Igen. Ugy fuj a szél.

— Ágota.

Ágota ránézett. Irgens hangja remegett, mintha valami meleg áram szaladt volna végig a testén. Nem, most már nem tudott több nyugalmat szinlelni, mint amennyire nyugodt volt; félig lehunyta szempilláit, valami úgy vonta Irgens közelébe, megsimogatta a férfi karját s közel simult hozzá.

Irgens szeliden beszélt, a nevéen szólította megint, Ágota felelt:

— Hagyjon most — egy pillanatra. Dehát mit tegyek? Nagyon fogom szeretni, ha most nem bánt.

Irgens hallgatott.

Egyre közelebb jutottak a városhoz. Az utca végén Henriksen háza látszott. Mintha most ébredt volna öntudatra, maga is mondogt. Mondott valamit? Nem, nem, semmit. Elfordította az arcát.

— Ami ma történt, azt... Maga megeskolt. Szánom, bánom. Igen, szégyellem...

— Büntessen meg érte — mondta Irgens hevesen.

— Nem, én nem büntethetem meg önt. De itt a kezem, hogy ha még egyszer ilyesmit tesz, megmondom Olenak.

S oda adta a kezét.

Irgens megfogta s megszorította; aztán lehajolt s többször megeskolta. Már ott álltak a ház ablaka alatt. Ágota nagy zavarában alig tudta kinyitni a kapuajtót. Aztán felment a lépcsőn.

V.

Ole sürgönyt kapott, hogy siessen Angliába. Száznegyven óráig úgy dolgozott, mint egy rabszolga, hogy elkészüljön az utra. Irt, rendezgetett, elszaladt a bankokba, utasítást adott az üzleti személyzetnek, kitanította az első segédet, akire az üzlet vezetését bízta. A gőzhajó már a kikötőben volt s már felrakták az árukat. Egypár óra múlva indulni akartak. Henriksen sietett. Ágota egyik irodából a másikba kísérte, híven és szomorúan, elnyomott izgalomban, egy

szót sem szólt. Nem akarta zavarni, de az egész idő alatt könyezett. Megegyeztek abban, hogy másnap a délelőtti vonattal Ágota haza utazik.

Az öreg Henriksen szótlanul és nyugodtan járt-kelt. Belátta, hogy Olenak sietnie kell; minden perében jött valaki a hajóhidról s újabb híreket hozott a hajóról. Még csak egy hordó csukamájolajat kellett átvennie, aztán végzett. Végre bucsút vehetett. Ágota köpenyt és kalapot vett fel, elkísérte völégényét a hajóhidig.

Az utolsó perében Öjen jelent meg az ajtóban. Lorgnonjára piros zsinórt fűzött. A piros zsinór a mellére hullott. Az utóbbi időben új fajta idegesség vett erőt rajta, nem tudott másként számolni, mint csak párosával. Kettő, négy, hat, nyolc. Sötét ruhája volt világos gombokkal. Feltűnő volt és ez megnyugtatta. Aztán ez a vékony, láthatatlan fekete lorgnon zsinór is idegessé tette. Soha sem tudta, hogy nála van-e a lorgnonja, vagy nincs. Most végre támadt egy becsületes, jó ötlete, piros zsinórt fűzött rá s ez is megnyugtatta.

Lelkendezve, lihegve érkezett az ajtóhoz. Bocsánatot kért, hogy talán zavar?

— Hallom, elutazol, Henriksen? — mondta. — Most hallottam, ebben a pillanatban s mintha tört ütöttek volna a szívembe.

Nem tudok zöld ágra vergődni, akármit csinálók is, akárhogy marom is magamat, egy falat kenyert sem tudok megszerezni. Őszintén szólvá ez idő szerint még azt sem remélhetem, hogy egyhámar befejezem a könyvemet s most itt állok. Nem volna szabad ilyen őszintén beszélnem, Milde is mondta ma, hogy el kellene titkolni az ilyesmit, mert hisz alapján véve, Norvégiát vádoljuk, ha szólnak. De hát mit tegyek? Ki tudsz hazni? Ha csak valamiképpen *módoiban* van, meg kell tenned, Ole. Ha ugyan nélkülözhetisz annyit?

(Folytatása következik.)

fotoγραφusok készítének, egy tuot jegyre a legelegansabb furdointezetbe, egy tuot abbonemtra valamelyik forrasnal, azonkivul ingyen rendelésre az egész esztendő alatt orvosoknál és orvosnőknél, sebészeknél, hábáknál és fogorvosoknál. És mindezt husz frankért egy esztendőre, s még lapot is kap az ember.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Országos Iparegyesület végrehajtó bizottsága tegnap délután *Matkovits* Sándor elnökölete alatt ülést tartott, amelyen *Gelléri* Mór igazgató előterjesztette a folyó ügyeket. A bizottság fontosabb határozatait a következőkben regisztráljuk:

A nagyváradi új színház villamos csillárjait a borendezést szállító cég külföldi gyárral rendelte meg. A bizottság elhatározta, hogy kérdést intéz a céghez, hogy a megrendelés visszavonható-e, ha nem, úgy felterjesztést intéz a miniszterhez, hogy Nagyvárad város tanácsát sürögősen utasítsa a pályázati feltételek értelmében való rögtönös közbejövésre.

Egy szabadkai készülő-kikészítő ipartelepnek egészségügyi okok címén való bezáratása ötéltől elrendelte a bizottság, hogy hasonló esetek elkerülésére végezt figyelmeztető k. törvényhatóságok, hogy az ipartörvény értelmében egyszer már engedélyezett ipartelepől az engedély többé meg nem vonható, s hogy ez okból tartózkodjanak a meglévő ipartelepek bezárásától, mert minden ilyen esetben a kisajátítás kötelezettsége hárul rájuk.

Az erdélyi ipartartó bizottságnak eddigi működéséről szóló jelentését a bizottság helyesléssel és elismeréssel vette tudomásul.

Beszteréd Pál selyemiparvezetési felügyelő évi jelentésének beküldése kapcsán kéri az egyesületet, járjon közbe a miniszternél abban az irányban, hogy olyan vidékeken, amelyek a selyemiparvezetés indokolt, a közutak legalább is kétharmad részben szederiárakkal illetetessenek be. A bizottság a kérelem értelmében felterjesztést intéz a kereskedelmi miniszterhez.

A tisztességtelen verseny kérdésében a bizottság kimondja, hogy a miniszter által véleményezésre végezt beküldött elaborátumban foglalt elveket nagyban és egészen helyesli. A javaslattétellel azonban az egyesület fenntartja akorra, amikor a törvényjavaslat szövegével lett alkalma foglalkozni.

Az ipartörvény 50. §-ának módosításáról szóló törvényjavaslat 2. §-ában jelzett kivételek megállapítása ügyében a bizottság véleménye az, hogy a ruházati és textil iparok kivételével minden iparág igényli, hogy készítményei a megrendelésgyűjtési tilalom alól kivételessenek.

Végül *Neuschloss* Marcel előterjesztet tesz egy, az építő- és vasmunkáknál iparosok követeléseinek biztosítására az egyesület kebelében alakítandó *védegyületre* nézve. A bizottság felkéri az indítványozót, hogy a védegyület tervezetét dolgozza ki.

Az osztrák-magyar vámtérület új autonóm vámtarifájának előkészítése ügyében az értekezlet az egyes iparospártokkal a jövő héten kezdődnek.

Kereskedelmi és Iparkamara. Az osztrák-magyar monarchia vámtarifáját új alapokon fogják kidolgozni; ezért a bpesti Keresk. és Iparkamara mindazokata kívánságokat, amelyeket a különféle üzleti körök tapasztalatai szerint érvényesíteni kellene, a kereskedelmi-üzleti miniszterhez szándékozik felterjeszteni. A Kamara már előzetesen felvételeket eszközölt abból a célból, hogy a közvetlen érdekeltek kívánságairól tudomást szerezzen. Ezeket a felvételeket most már szélesebb körökre óhajta kiterjeszteni a Kamara elnöksége és ezért elhatározta, hogy az értesítőkörök egész sorozatára nézve szakértekeket fog tartani. Az első ilyen szakértekezletet *Lánczy* Leó kamarai elnök elnökölte alatt ma tartották meg az érdekeltektől üzleti körök bevonása mellett a zsiradékokra, hüvelyesekre, aszalt szilvára és magvakra nézve.

A Budapesti Helyvidéki Vasutak Részvénytársaság ma délután tartotta IX. rendes közgyűlését *haraszi* *Jellinek* Henrik vezérigazgató elnökölete alatt. A kormány képviselőitében *Papp* Árpád miniszteri osztálytanácsos jelent meg. Az előterjesztett igazgatósági jelentés szerint a lefolyt 1899. évben 45.962 vonatot közlekedett, melyek 649.267 kilométert tettek meg. A személy- és teherszállítási bevétel 823.174-44 koronát, a különféle bevételek 96.520-67 koronát tettek; az összbérvétel tehát 919.695-01 korona volt, amivel szemben a kiadások összegét 697.007-10 korona. A tiszta nyereség, hozzáadva az eredményösszes-kilencvennyolc évi nyereségy-maradványt: 261.678-29 korona. Az igazgatóság indítványozza, hogy 221.328 korona, azaz részvényenként 6 korona fizetessék ki osztalékkul és a fennmaradó 40.350-29 korona új számlára vitessék elő. Az elnök bejelenti, hogy a cinkota-kerepesi vonal építése megkezdett és hogy e vonal vonal ez év július hó folyamán valószínűleg megnyitható lesz. Az igazgatóság indítványait a közgyűlés elfogadta, a felmentvényt megadta. Végül az elnök indítványára *Irsai* L.-t, a közúti vasut társaság főfelügyelőjét egyhangulag beavastották az igazgatóságba. Ezen a felügyelő bizottság tagjait választották meg.

A Magyar Államvasutak igazgatóságának értesítése szerint a nagyszombat-küti vasut *Kutti* és *Királymájor* állomások között fennállott forgalmi akadályt elhárították és ezen a vonalrészén az összes forgalmat e hó 21-én megindították. *Királymájor* és *Szentiz* között a forgalmi akadály még fennáll ugyan, de a vonalrészén a személy-, posta- és pod-

gyászforgalom f. hó 21-től kezdve átszállással, illetve áthordással felvétetik. A teheráruforgalom azonban *Királymájor* és *Szentiz* közt még szünetel.

A kincstári erdők értékesítése. Mármaroszigetről jelentik, hogy *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter a kincstári erdőterületek értékesítésének kedvezőbbé tételére elrendelte, hogy a kibaszalásra kerülő faanyag kisebb csoportokban adassék el. Eddig a mármaroszigeti, rustaházi, lipóti kerületekben haitottak végre a miniszter rendelkezést és az anyagot 200 köbméteres részletekben adták el. Mármarosban 307, Lipótonban 108, Zólyomban 24, Erdélyben 10 ezer s így összesen 449 ezer forinttal nagyobb bevételt értünk el, míg a kiadások 70 ezer fittal emelkedvén, a kincstári erdők évi tiszta jövedelme 380 ezer forinttal emelkedett.

Állatok a kistenyésztőknek. Az állattenyésztés fellendítése érdekében *Darányi* földművelésügyi miniszter a kistenyésztésre szükséges apaállatok a közsegélyek részben ingyen, részben kedvezményesen áron (20-40%-kal olcsóbban engedti át, illetőleg a vételben az összeg erejéig a kistenyésztés céljait támogatja. Míg 1893-ban mindössze 160 darab bika vételt és helyeztetett ily módon a kistenyésztés céljaira, 1899-ben ez összeg 1880 darabra nőtt s ezzel egyidejűleg a miniszter a kistenyésztés más ágait is fölkarolta. Így az utóbbi időben évenként 1000-1200 apasertést, kosokat, sőt az elmúlt évben 3000 különféle nemes himbaromfit osztaltak szét. Hogy a kistenyésztés emelésére szervezett akciók mily intenzív, azt a költségvetés illető adatai földerítik. A költségvetés céljaira 1 millió 535 ezer korona van a költségvetésbe fölveve, ebből megterül egy millió korona, a tényleges kiadás félmillió korona. Alig van azonban az állami kiadások között a közvagyont emelő tétel, mint az állattenyésztés tervei szerint emelésre szánt segélyösszeg, melyvel állatállományunk éppen a kis kezekben értéken hatalmas növekedést és évente mint növekvő adóalap az állam bevételei közé teljes összegében, sőt azon felül is visszatérül.

Fizetésektelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelenségeket jelenti: *Hirsch* Herman kereskedő *Nagy-Somkai*, *Wohl* Bertold rövid-árukereskedő *Postelberg*, *Rossák* *Rifke* kereskedő *Krakkó*, *Rosenstein* *Rudolf* kereskedő *Bécs*, *Dokoupil* *Péter* szabó *Bécs*, *Rychter* *Antal* kereskedő *Neubyszow*, *Mózes* *Alfréd* terménykereskedő *Picheldorf* és *Wersje*.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*en 37,50 korona pénzben, 38.— korona áruban. *Bécs*ben a kontingentált készáru 41,20, pénzben, 41,80 korona áruban.

Borjvásár. 1900. évi április hó 20-án. (A budapesti marhavásártól vásári pentár részvényesaságtól.) Felhajtás: Belföldi előborjú 954 drb. leölt borjú — db, bécsi elő borjú — db, — db. horvát, növendék marha 52 darab, bárány 15 11 darab, leölt bárány 38 darab. Árjegyzés azonos tételűkkel: Árjegyzések. Belföldi elő borjú — f.-ig, I. r. 76-80 f.-ig, kivételes 86 f. kilónként, leölt borjú — f.-ig, II. r. 60-64 f.-ig, kivét. — f. kilónként, levonás nélkül. Bécsi leölt borjú — f.-ig. Növendék marha 44-48 f.-ig kilónként, I. r. — f.-ig. Bárány elő 12-18 k., leölt bárány 13-16 k., kivételes ár — k.-ig páronként. A vásár élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi ápril. 20-án. Készlet 1263 darab, Érkezett 705 darab. Összesen 1968 darab. — Eladott 908 darab. Maradt 1060 darab. — *Napi árak:* 120-150 kgr. súlyban 96-104 koronáig, 220-250 kgr. súlyban 98-106 koronáig, 320-380 kgr. súlyban 94-106 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilos 88-94 koronáig. Malacok — korona 100 kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, április 20.

A buzaüzletben megnyitáskor kedvetlen volt a hangulat. Vagyonárut mérsékelt vételkvd mellett csak néhány fillérel alacsonyabb árralok lehetett elhelyezni. Később szilárd lett az irányzat és 16.000 métermázsza buza került a forgalomba változatlan árralok. Rozs változatlan maradt, zab 5 fillérel emelkedett.

Fladatot:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 8 K. 25 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 25 l., 100 mm. 79-3 k. 8 K. 15 l., 100 mm. 79 k. 8 K. 12½ l., 1500 mm. 78-5 k. 8 K. 35 l., 2000 mm. 76-3 k. 8 K. 35 l. makói, 5540 mm. 76-2 k. 8 K. 05 f. csongrádi, 500 mm. 74-5 k. 7 K. 95 f.

Pestvidéki: 200 mm. 79-8 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 l., 100 mm. 78-5 k. 8 K. 15 f. 350 mm. 77-5 k. 7 K. 95 f.

Fehérmegyei: 700 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 400 mm. 73 k. 7 K. 60 f.

Duna-földvári: 1000 mm. 73 k. 7 K. 75 fillér.

Dunai: 1400 mm. 75-8 k. 7 K. 40 f.

Ujvidéki: 1150 mm. 72 k. 7 K. 67½ f.

Mind 3 hónapra.

Zab: 200 mm. 5 K. 50 f., 300 mm. 5 K. 05 f.

Ros: 100 mm. 6 K. 70 f.

Tengeri: 200 mm. 5 K. 47½ f.

l. észénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, kaspénzben 60,

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként: és kilogrammonként.

Buza	klós	100 KILÓGRAMM ÁR		Hilér	50 KILÓGRAMM ÁR	
		K-10	K-12		K-10	K-12
iszavidéki	0	75	7.60	7.70	7.70	7.90
"	"	75	7.75	8.05	8.10	8.20
"	"	75	7.75	8.15	8.15	8.40
"	"	78	7.85	8.25	8.25	8.40
fehérmegyei	0	75	7.60	7.65	7.70	8.10
"	"	75	7.55	7.85	8.05	8.1
"	"	77	7.60	7.85	8.1	8.15
"	"	78	7.75	7.95	8.1	8.15
pestvidéki	0	75	7.50	7.50	7.75	8.05
"	"	76	7.55	7.65	8.1	8.15
"	"	77	7.60	7.85	8.1	8.15
"	"	78	7.65	7.85	8.1	8.15
bánás-d	0	75	7.45	7.65	7.70	7.70
"	"	76	7.50	7.75	7.80	7.85
"	"	77	7.55	7.75	7.80	7.85
"	"	78	7.60	7.80	7.85	7.90
bécski	0	72	7.35	7.45	7.50	7.55
"	"	73	7.30	7.40	7.45	7.50
"	"	74	7.45	7.50	7.55	7.60
"	"	75	7.50	7.55	7.60	7.65

A határidőszlet folyamán a következő költések történtek:

Buza áprilisra	7.72-7.75-7.77-7.80-7.81
Buza májusra	7.74-7.75-7.77-7.76-7.76
Buza októberre	7.91-7.90-7.89-7.91-7.91
Rosz áprilisra	6.88-6.89-6.90-6.91-6.92
Zab áprilisra (1900)	5.05
Zab októberre	5.41-5.42
Tengeri júliusra	5.56-5.57-5.60-5.59
Repece augusztusra	12.90

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsdén:

Buza (1900.) áprilisra	7.83	pénz	7.84	áru
Buza októberre (1900)	8.03		8.04	
Buza májusra (1900)	7.83		7.84	
Rosz áprilisra (1900)	6.95		6.96	
Rosz októberre	6.92		6.93	
Zab (1900.) áprilisra	5.07		5.08	
Zab októberre (1900)	5.40		5.41	
Tengeri (1900.) máj-ra	5.47		5.48	
Tengeri júliusra (1900)	5.60		5.61	
Repece augusztusra	12.90		13.—	

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.87-7.88
Buza májusra (1900.)	7.85-7.86
Buza októberre (1900.)	7.96-7.97
Rosz áprilisra (1900)	6.95-6.96
Rosz októberre (1900.)	6.90-6.91
Zab áprilisra	5.07-5.08
Zab októberre	5.42-5.43
Tengeri májusra 1900.	5.46-5.47
júliusra	5.59-5.60
Repece augusztusra	12.90

A budapesti értéktözsde.

A mai értéktözsde irányzata tartott volt, a nékél, hogy lényeges változások lettek volna.

Az előtözsde zárlata nyugodt volt.

A helyi piac csendes és forgalom nélküli volt.

A déli tözsdén sem voltak lényegesebb eltérések észlelhetők. A helyi piac igen csekély forgalmat tárt elénk.

A valutapiac nyugodt.

Az előtözsde: csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 733.50-734.50. Osztrák hitelrészvény 737.—738.20. Osztrák-magyar államvasut 643.50-646.50. Városi villamos vasut 339.50-340.—. Közúti vasut 671.—671.50. korona.

A déli tözsde: változatlan.

Magyar hitelrészvény 733.—734.—, Osztrák-hitelrészvény 737.40-738.70. Osztrák-magyar államvasut 644.50-645.80. Jelzálogbank 464.—. Közúti vasut 668.—670.50. korona.

Forgalomba került: 4%¹/₂-os magyar regale-kötvény 98.25-98.20. Salgótarjáni részvény 663.—. Nicholson gépgyár-részvény 200.—. Adria részvény 505.—508.— korona árfolyammal.

Ülőtözsde. A 4 órai záratiok maradt: Osztrák hitelrészvény 736.—. Magyar hitelrészvény 732.—. Leszámloló bank 792.50. Rimamurányi vasút 621.50. Osztrák-magyar államvasut 643.50. Közúti vasut 668.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánágsági — korona, középszemű — korona, nagyszemű — korona. Disznósír: budapesti 62.—63.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, száraz 4 darabos 50.—50.50 korona, 3 darabos 54.—55.— korona, füstölt 58.—59.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.25-17.50 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 22.50-23.— korona, 85 darabos 28.50-29.— korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 15.50-15.75 korona, 100 darabos 21.75-22.— korona, 85 darabos 27.75-28.— korona. Szilva: szlovéniai 18.50-19.— korona, szerbiai 16.50-17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, április 20. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.)

Jegyzetlelt: Buza tavaszra 8.04-8.05, buza május-juniusra 8.—8.05, buza őszre 8.12-8.17, rozs őszre 7.22-2.23, tengeri május-juniusra 5.74, tengeri július-augusztusra 5.87, rozs tavaszra 7.15-7.20, zab tavaszra 5.45-5.48, zab május-juniusra 5.43-5.45, zab őszre 5.43-5.44, repce 13.10-13.20 koronán.

A bécsi értéktözsde.

Értéktözsde élénk és magasabb árfolyamokra az ellátás könnyű volt, de a pénz 5 és fél százalékra drágult.

Déli tőzsde szilárd maradt, később teljesen üzletlennel.

Zárlat gyenge, üzletlennel.

Bécs, április 20. (Maagrar értékek zárata.) 4% arany-árjárdék 97.60. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 139.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 99.80. Magyar leszámított és pénzváltóbank 118.50. Rimamurányi vasműrészvény 210.75. Magyar korona-árjárdék 93.55. 4% os Magyar földteherm. kötvény 92.70. Magyar hitelbank részvény 182.75. Magyar nyeresemény kölcsön sorsjegye 164.—. Kassa-energi vasuti részvény —. Magyar kereskedelmi bank 273.50.

Bécs, április 20. (Osztrák értékek zárata.) 4% os papír-árjárdék 99.20. 4% os osztrák aranyárjárdék 98.60. 1860-iki sorsjegy 139.50. Osztrák hitelsorsjegy 400.—. Angol-osztrák bank 121.50. Bécsi bankkezeslet 131.50. Osztrák-magyar bank 126.50. Déli vasut 24.70. Dunagőzhajózási részvény 70.75. Dohányrészvény 157.—. Császári és királyi arany 11.38. Német bankárjárdék 118.37. 4% os ezüst árjárdék 99.—. Osztrák koronaárjárdék 98.65. 1864-iki sorsjegy 201.75. Osztrák hitelintézet részvény 230.—. Unionbank 149.—. Osztrák Länderbank 114.—. Osztrák-magyar államvasut 173.50. Elbavölgyi vasut 122.75. Alpesi bányász részvény 273.50. 20 frankos arany 19.27. Londoni váltóár 242.80. Bécsi Tramvay 131.25. Az irányzat gyengébb.

Bécs, április 20. (A Ludwiger Napló tudósításának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelsorsjegy 229.80 Magyar hitelsorsjegy 182.75. Angol-Osztrák bank 122.—. Union bank 132.—. Länderbank 149.—. bankkezeslet 114.60. osztrák-magyar államvasut részvény 134.—. északnyugati vasut részv. 24.60. elbavölgyi vasut 123.—. dunagőzhajó részv. 119.—. alpesi bányász részvény 166.50. májusi árjárdék 273.30. osztrák koronaárjárdék 311.25. magyar arany, 99.20. magyar koronaárjárdék 93.55. német birodalmi márká készpénz 119.25. utimária 118.43. törvénysorsjegyek 19.27. rimamurányi vasmű —. déli vasut —. dohányrészvény —. Napoleon d'or —. Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, április 20. (Tözsdei tudósítás.) A mai tőzsde szilárdasága a vezető bányáértékek áremelkedéséből indult ki, amit fedezéseket és a düsseldorfi készénbörze kedvező

jelentéssel okoztak meg. Bankok jól tartották magukat. Német bank keresett arra a hírre, hogy a bank előkészíti a Koppel Arthur és társa cég fizetését, akik vasutakat felszerelő gépjárművek részvényszerűsége való átalakítását. Járások jól tartották magukat. Vasutak szintén. Lübecki részvények tetemesen javultak. Amerikaiak eszdecsék. Magánleszámitó-lási kamatból 4% os.

Berlin, április 20. (Zürich.) 4% os papír-árjárdék 98.25. 4% osztrák aranyárjárdék 98.80. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronaárjárdék 93.30. Osztrák-magyar állam-vasut 137.—. Kassa-energi vasut —. Bécsi váltóár 84.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.40. Alpesi bányász részvény —. Disconto-Commandit 190.40. Általános villamoscég Edison 252.10. Gelsenkircheni 229.80. Laurakohé 281.40. 4% os ezüstárjárdék 98.10. 4% os magyar arany-árjárdék 97.75. Osztrák hitelsorsjegy 229.—. Déli vasut 27.80. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 210.15. 4% os orosz kölcsön 99.—. Török dohányrészvény 158.—. Olasz árjárdék 95.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 162.45. Harpeni 244.—. Az irányzat ingadozó.

Berlin, április 20. (A Budapesti Napló tudósításának távirata.) Esti forgalom. Négy százalékos magyar aranyárjárdék 97.75. Magyar koronaárjárdék 93.30. Osztrák hitelsorsjegy 229.80. Osztrák-magyar államvasut 136.75. Déli vasut 27.80. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 218.15. Buschtéhradai —. Orosz bankjegy —. (Utimo.) Lombard —.

Hamburg, április 20. (Zürich.) 4% os ezüstárjárdék 98.10. 1860. sorsjegy 139.—. Déli vasut 27.80. 4% osztrák aranyárjárdék 99.50. Osztrák hitelsorsjegy 229.—. Osztrák-magyar államvasut 139.75. Olasz árjárdék 94.75. 4% os magyar aranyárjárdék 97.80. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, április 20. (Zürich.) 4% os papír-árjárdék 98.20. 4% osztrák aranyárjárdék 99.90. Magyar korona-árjárdék 93.25. Osztrák-magyar bank 126.60. Déli vasut 27.80. Elbavölgyi vasut 123.—. Londoni váltóár 204.97. Bécsi bankkezeslet 132.50. Villamos részvény 140.—. 4% os magyar aranyárjárdék —. 4% os ezüstárjárdék 98.15. 4% os magyar aranyárjárdék 97.05. Osztrák hitelsorsjegy 229.75. Osztrák-magyar államvasut 137.20. Északny. vasut 116.—. Bécsi váltóár 84.35. Párisi váltóár 14.16. Unionbank —. Alpesi bányász részvény —. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, április 20. (A Budapesti Napló tudósításának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelsorsjegy 228.80. Osztrák-magyar államvasut 243.80. Déli vasut —. Osztrák aranyárjárdék —. Olasz árjárdék 94.80. Laurakohé —. Harpeni 280.25. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankkezeslet —.

Páris, április 20. (Zürich.) Osztrák-magyar állam-vasut 688.—. 4% osztrák aranyárjárdék 98.25. Osztrák Länderbank 477.—. 3% os francia árjárdék 101.07. Ottomanbank 579.—. 3% os francia árjárdék 103.—. Alpesi bányász rész-vény —. Déli vasut 155.—. 4% os magyar aranyárjárdék —. Párisi bankrészvény 1197. Olasz árjárdék 94.70. Francia törleszt. árjárdék 99.55. Osztrák földhitelintézet részvény —. Török dohányrészvény 322.—. Az irányzat gyenge.

Budapest-közbányi sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 20. A sertésállat iránváza kissé kellemesebb. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar alsórendű: Oreg nehéz (áronként 400 kilogramm felüli súly- ban) 104—108 fillérig. Oreg közép (áronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcirig. Fialat nehéz (áronként 320 kilogramm felüli súlyban) 110—112 fillérig. Fialat közép (áronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 100—110 fillérig. Fialat könnyű (áronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 108—109 fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (áronként 280 kilogram-

mon felüli súlyban) — krajcirig. Közép (áronként 240-260 kilogramm súlyban) — krajcirig. — Könnyű (áronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcirig. — III. Romániai: Nehéz (áronként 220 kilog-ramm felüli súlyban) — fillérig. — Közép (áronként 250-290 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (áronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai erodeti (stachh). Nehéz (áronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (áronként 250 kilog-ramm terjedő súlyban) — krajcirig. V. Szerbiai: Nehéz (áronként 280 kilogramm felüli súlyban) 109—110 fillérig. — Közép (áronként 240-260 kilogramm ter-jedő súlyban) 108-108 fillérig. — Könnyű (áronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 107—108 fillérig.

Sertésállomány: 1900. apr. hó 18. napján volt készlet 35207 darab, 1900. április hó 19. napján felhalta- tott 383 darab, 1900. évi április 19. napján elszállított 342 darab, 1900. április hó 20. napjára maradt létszétben 35248 darab.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, április 20.

A zárt alakú és nagyterjedelmű magas nyomású egész Európát elborította és a ciklonokat a kontinensre egészen felszította, úgy hogy ma az időjárás — e maximum ha- tása alatt — mindenütt száraz és derült.

A hőmérséklet a minimális értéke körül van. Nálunk az idő tegnap délután még boros és az Alföldön sok helyütt esett, ma azonban a derülés álta- lános és ezzel kapcsolatban a hőmérséklet is emelkedő- ben van. Kéltés: Derült és száraz idő várható további fel- melegedéssel.

Vizárlás.

Table with columns for location (e.g., Anna, Duna, Horva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Károly, Latorna, Laborna, Ung) and exchange rates for various currencies and commodities.

Csödtömegelés. Vb. Schulz József csödtömegelő egy gépszij- gyártóműhelyberendezés (padok, bormetató és szij- nyújtógépek, asztalok, szerszámok és egyéb beren- dezési tárgyak) ajánlati utat eladatik. Az ajánlatok folyó hó 24-én, déli 12 óráig Dr. Gyöngyösi József ügyvéd tömeggondnok irodájában (VI. Váci-körút 19. sz.) adandók be, a hol d. e. 9-12 és d. u. 3-8 óra között az aláírása kerülő tárgyak jegyzéke és az ajánlati feltételek betekintheők.

KÉPES levelező lapok Magyar művészek újabb alkotásai után. Finom fénynyomat. Hazai készítmény. Baditz Ottó: Vagok olyan legény mint te. Bihari Sándor: Munka után. Innocent Ferenc: Fátolytánc. Karvaly József: Vásárlás. Konek Ida: Havasi pársz- torok. Margitai Tihámér: Ronót Pál históriája. Márk Lajos: Ezernyel- százhuzban. Márk Lajos: Teretere és Szerelmi dal. Neogrady Antal: Vesztett boldogság. Senyei Károly: Szökőkút, Kecskepásztor. Szemes Fülöp: Kása nem étel. Tolnay Ákos: Diana és Enyelgés. Neogrady Antal: Az erdő titka. Pechán József: Utolsó gyufa. Vajda Zsigmond: Kedő- lyes bírák. Vajda Zsigmond: Kedves ír.

Ideg- és nemi betegségek makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi álla- potok radikális gyógyítására párat- lan sikertől gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk Dr. Mitzger Tivadar HIRNEVES HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZET Budapest, VI. ker., Teréz-körút 44. I. emelet. Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán hono- rarium teljes gyógyulás után is fizethető. Rendelés d. e. 8-1-ig d. n. 2-8-ig. Levélre díjmentesen válaszolunk. Prospectus ingyen.

Huzás már április hó 25-én. 3%-OS MAGYAR Jelzalog-sorsjegyek ÉVENTE A HUZÁS. Jan. 25-én. Apr. 25-én. Jul. 25-én. Okt. 25. Főnyeremény 200.000, 100.000 korona. Legkisebb nyeremény 230 korona. Minden sorsjegyre több nagyobb nyeremény is eshet. Kézzel német a napi árfolyam szerint, je- lenleg 205 korona. Részletfizetésre egy sorsjegy 32 havi 8 koronás részletben, egy sorsjegy 24 havi 10 koronás részletben. Már az első részlet felvételénél is van egy, a sorsjegy sorozat és számlaért eladott részletfizetési lap, mely a máj-április hó 25-én megkezdődő huzásról részletesen tájékoztat.

Titkos betegségek ellen 25 évi, részben katonatorvosi (a bécsi és buda- pesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlhatók DR. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos. Electrotherapiai rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em. A legelhanyagoltabb húgyvesztéseket, legsu- lyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, sypthilit, az üfertőzöttség utóbjait Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legújabbban olyannyira fel- karolt és hatásában páratlan sikerű Electro-Massage vagy Psychrophor által, magánléseket, nőknél fehérfolyást befe- kesztés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége- ket, valamint ifjúkori bőrbő- következtében be- állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre- jött hátrénehezéseket gyógyít a legújabb gyógy- mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárás. Külön várótermek. Levelekre díjtalanul azonnali választolunk; eset- leg gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

20 darab ára 1 forint bérmentes küldéssel. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Alapított 1887. Állandó nagy butor-kiállítás. Kizárólag csak magyar műipartermékek, melyeknek valódiságáért kezeskedünk, ugyszintén saját készítményű képzett butorainkat a n. é. butorvásárló közönség b. figyelembe ajánljuk. Dus va- laszték található szilárd és modern stílusú háló-, ebédlő-, férő-szoba és szalon-bereendezésekből, valamint bármely egyes butorokból, a leggyorsabbal a leginkább kivitelű, minden versenyt fölmúló árért árukon. Kérjük az igen t. közönséget saját érdekeiben, ezen kedvező alkalom fel- használatát és szükséges butorokajkait nálunk beszerezni. Hazafias tisztelettel PATYI TESTVÉREK kizárólag csak VIII. ker., Kerespesi-ut 9a. Pannónia-szálló mellett. Nagy butor-album 1 korona beküldése mellett levéljegyekben bérmentve.

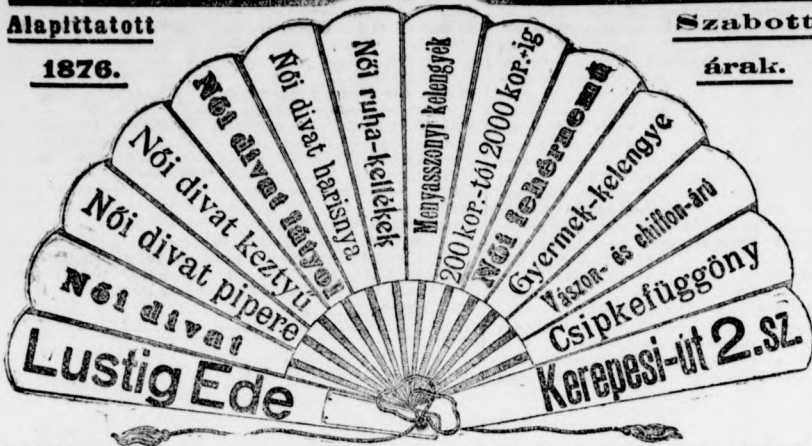
Alapított 1887. Huzás már április hó 25-én. 3%-OS MAGYAR Jelzalog-sorsjegyek ÉVENTE A HUZÁS. Jan. 25-én. Apr. 25-én. Jul. 25-én. Okt. 25. Főnyeremény 200.000, 100.000 korona. Legkisebb nyeremény 230 korona. Minden sorsjegyre több nagyobb nyeremény is eshet. Kézzel német a napi árfolyam szerint, je- lenleg 205 korona. Részletfizetésre egy sorsjegy 32 havi 8 koronás részletben, egy sorsjegy 24 havi 10 koronás részletben. Már az első részlet felvételénél is van egy, a sorsjegy sorozat és számlaért eladott részletfizetési lap, mely a máj-április hó 25-én megkezdődő huzásról részletesen tájékoztat. Az egész betöltési idő tartama alatt a sors- jegyek 3%-os kamattal a részlet felvételéig el- állnak. — Teljes utamért mellett megren- delést nem esztőlünk. „MERCUR” váltóüzleti részv. társ. Budapest, V., Arany János-u. 31.

Alapítottott

Szabott

1876.

árak.

ELVEM: Nagy forgalmat olcsó és szabott árak mellett elérni.

Gabonakörményipalinka E. Lichtwitz & Comp.
 Tiszta párlat 1 literje 2.70 kor. es. és kir. szállító, Troppan.
 gyomorfájást, emésztési Kapható az összes nagyobb
 elősegítő. fűszeres- és élelmiszerüzletekben.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP_{lan} PAP_{lan} PAP_{lan}

Összehajtható vasgép 8 matracal	10.-	1 acél sodrony Ágybető	5.-
1 drb rongy moslan	1.70	1 tenorritű fejváncos	1.-
1 csacmir paplan	2.50	1 levarroti szalmazsák	2.20
1 satin cachmir paplan	3.00	1 " " matrac	2.50
1 atlasz cachmir paplan	4.80	1 Crinde-Afrigue matrac	4.50
1 atlasz selyem paplan	7.50	1 löször	12.-
1 fodrosat. sely. moslan 12.-	12.-	1 párnázott ruganyos matrac	16.-
1 36 vázson Ágyfedő	1.20	1 nagy szoba szőnyeg 300/300/2.5	1.50
1 varrás nélkül	1.20	1 ablak tunis függöny	1.50
1 drb jó vázson chiffon paplan lenedő	1.80	1 bútor gyertyatartó	2.20
1 drb faneltakaró pokróc	1.80		
1 drb jó lónokróc	1.50		

GICHNER JANOS és TARSÁ
 paplan, matrac és kárpított ruhaanyagok, szőnyeg, függöny-
 agy- és asztalterítő stb. nagy válszékben.
 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
 Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.
 Nem tetsző árukat kicserélünk, vagy a pénzt visszadjuk

Titkos betegségek
 gyógyítására a specialista legjobban alkalmas számos éven át szerzett gyakorlat tapasztalatát alapján.
Dr. FABINYI J.
 v. kórházi orvos, specialista
 gyógyít leggyorsabb idő alatt biztos sikerrel ferdáknál és nőknél: húgyvesefolyást, hólyaggyógyot, húlykóros sebeket, apyphilit, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az erőforrásból támadt idegbetegségeket.
 Meglepő az eredmény ferák gyongyoságánál (Impotentia) ugy által, mint országgyógyoságánál.
 Biztos siker folytán a honorarium nélkül is fizethető.
 Levelekre díjlanul válasz; kívánatra gyógyszer.
 Lakas: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarkán, I. emelet).
 Bejártat a lépcsőnél. Külön váróterem.
 Rendelés délelőtt 9-14g, este 6-8g.

Meghívás.
 A (Békés) Bánfalvi Takarékpénztár részvénytársaság t. tagjai az intézet helyiségében f. évi május 6-án d. e. 9^{1/2} órakor tartandó **rendkívüli közgyűlésre** tisztelettel meghívattak.
 A közgyűlés tárgya:
 A felügyelő bizottságnak az alapszabályok 33. §. értelmében teendő jelentése az igazgatóság olyan tényeiről és mulasztásairól, melyek az alapszabályokba ütköznek és a társaság érdekeit sértik, illetve a melyek az igazgatóságnak f. évi március 18-ika óta hozott összes határozatait alapszabály- és törvényellenessé teszik.
 N.-Szenás, 1900. április 19.
 A felügyelő-bizottság nevében:
Dr. Láng Jenő,
 f. ü. b. elnök.

NEW-YORK
ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG
 Alakult 1845-ben.
 Az összes nyeresemények a biztosítottak tulajdonát képezik.
 Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből:
 Aktívák összege 1.089 millió korona
 Évi bevétel 227 " "
 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett 107 " "
 1898-ban kötött új üzletek összege 700 " "
 Tiszta fölösleg 1898. végén 132 " "
 Az 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett nyeresémosztalékok összege **14 millió koronára** rugott.
 A New-York a művelt világ összes országában bír fiókokkal.
 Referenciák Magyarországon:
Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
 Magyarországi vezérigazgatóság:
 Budapest, Erzsébet-körút 9-11., New-York palota.

Hölgy-óvszer
 ANTISEPTIKUS
 Rég elismert és hatásában biztos, feleslegessé tesz mindennemű gyöngédítően gummi és spongea cikkeket, 1 doboz (12 drb) pontos használati utatással 3 korona. — 3 kor. 10 fill. előleges beküldés mellett bérmentve.
 Gyors és dísként szétküldés. Kapható a feltalálónál: **László József** gyógyszerész, Maros-Ujvár Erdélyi, Budapest: **Török József** gyógyszerész, Király-utca 12. és **Kerpel V.** gyógyszerész, Lipót-körút 28.

Olaszország Remekai.
 Olaszország és az olaszok műkíneseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye.
 Remek diszalbum hosszukás negyedréf formában.
 A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fill.
 Megjelenik havonként kétszer.
 Igazgató: **LAURENCIC GYULA.** A magyar kiadás szerkesztője: **Boross Vilmos.**
 A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészi elrendezés és főnyes kiállítás, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangú alkotásait hódít majd az egész művelt világon. — A műbe feltelek képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkíneseinek, az olasz vidék beható ismerete s az ottani építészeti, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választottak össze és rendezték el.
 A füzetek két hosszukás nyolcdarab oldalán a szerkesztő teljes tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és műkíneseinek, helyileg szűveg szolgál szeretetszómóltó díjazásra gyanánt. — E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent seletyes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalan nyomott clichéivel; s diszalbummal
monumentális remekművet alkotunk
 az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású műret, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretőik és ismerők legszívesebben körében éppen ugy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között a legmegalobban fogadják és elismerik.
 A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyuttal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.
 A füzetek 1 korona 20 fillérfényi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.
 Előfizetések elfogadtatnak a
 „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)
 Előfizetési ár:
 6 füzetre 7 korona 20 fillér. | 18 füzetre 21 korona 60 fillér.
 12 " 14 " 40 " | 30 " 36 " — "
 A kiadóhivatal, Budapest, V., Mörleg-utca 11. szám.
 A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 21-én.

Villars dragonyosai.

Víg opera 3 felvonásban. Zenéjét szerezte Mailart. Szövegét írták Locroy és Cormon. Fordították: Rákosi Jenő és Evva Lajos. Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 21-én.

Föld Irén vendégszínháza.

Az aranyember.

Eredeti dráma 5 felvonásban, előjátékkal 7 képben Irta Jókai Mór.

Személyek:

Timár Mihály	Pálfi	Tiszt	Hetőnyi
Trócsányi	Egressy	Brazovics	Gabányi
Trinca	Maróthy	Zsófia a neje	Vizvári
Törőcsika	Györgyvári	Athalia	Szacsavayné
Noémi	Föld I.	Kadisa	Körösmeszei
Krisztyán	Náday	Fabula	Abonyi

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 21-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 21-én.

Az „Arany Kakas”.

Bökhözát J. Irták Blumenthal O. és Kadelburg G.

Személyek:

Szikra Jelis	Haraszthy	Klárka	Nógrády
Fürge Antal	Hegedűs	Dr. Gyárfás	Góth
Dachslmayer	Szatmáry	Müller	Tapolczai
Erzsi	Varsányi	Flóris	Gyöngyi
Liza	Rostagni	Treszka	Gerlaci
Horváth	Gál	Körnös A.	Kazalozky

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 21-én.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Irták Meilhac és Halévy. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerezte Offenbach.

Személyek:

Páris	Gábor	Achilles	Kiss M.
Menehaus	Kovács	1. Ajax	Ujvári
Helena	Kéry	2. Ajax	Szerdahelyi
Agamemnon	Tollagi	Orestes	Kápolnai
Calchas	Németh	Leona	Róza

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 21-én.

Veronka.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írták A. Vanloo és G. Duval. Fordították Mo'nár Ferenc és Makai Emil. Zenéjét szerezte A. Messager.

Személyek:

Florestan	Ráthonyi	Emmeranc	Szilasi R.
Coquenard	Sziklai	Lustot	Füredi
Agathe	Margó	Seraphin	Rózaszabó
Solanges	Ledofsky	Denise	Inkey

URÁNYA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Szombat, 1900. április hó 21-én.

Harmadszor:

Venecia.

Irtá Dessowfy Arisztid.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 21-én.

Először:

Kapuzárás előtt.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá Véli Miksa.

Kezdeté 7 órakor.

FOLIES CAPRICE

Ma

nagy ujdonsági est!!

11 órakor:

Die Hochstaplerin.

Bökhözát Leitner H.-től.

Megelőzőleg 10 órakor. Megelőzőleg 10 órakor.

Szenzációs ujdonság!

A csonkafülű ember.

Bökhözát. F. de Croiset eszméje után írta Etienne.

Rendező Rott S.

Személyek:

Bachruch Jeremiás zabnagyszerkedő	Pfeifer M.
Céla, neje	Schindlerné G.
Hajnalka, leányuk	Ferenecz Zs.
Dr. Kazár Ede ügyvéd, mellesleg milliomas	Rott S.
Dr. Spitz Gerő, ideg orvos	Steinhardt G.
Szimathy Leó hírlapíró	Füst B.
Gedeon, Dr. Kazár szolgálója	Petérdi Gy.
Adonyi Mariska műlovagnő	Jungwirth C.
Lili, szobalány egy budapesti nagyszállóban	St. Lengyel G.
James, fópincér	Echten K.

Ujságírók, távirószolgá.

Történelmi napjainkban, egy elsőrangú budapesti nagyszállóban, Dr. Kazár külön lakosztályán.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor.

Ma pontban fél 9 órakor

József Egyiptomban.

Történelmi operett Lateinertől. Zene Goldfaden A.-tól.

Pont fél 11 órakor:

Szenzációs! Hatásos siker!

Először Európában!

Miss Helena Dupont

a bájos amerikai operette-énekesnő

Fenomenális! Fenomenális!

La et Do

a legjobb francia utcai énekesnő.

Ugyint az összes műtörök.

Jegyek a nappali pénztárnál és elővetelben Weiss A. nagytársaság Károly-körút 26.

A mulató villanyos világítását saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készíti tettek.

Legkedvezőbb

kéjútazás Párisba

a világhírlapítás alkalmából.

Indul május 5-én, Svájcra át 50 résztvevővel.

Árak: II. osztályú gyorsvonattal: igazgatónk kíséretében; 10 napi ellátással és I. rendű szállodai lakással, Páris legszebb helyén, továbbá befoglaltatik az összes 175 frt. kosár és a belépti jegyek árai

Eddig 30-nál több sikerült társasutazást rendeztünk. Párisba egyedül utazásokat is rendezünk. A vállalat szelvényei 14 előkelő szállodában fogadottnak el közpénzüzetés gyantán és Párisban magyar vezetőit ingyen bocsátják utasai rendelkezésére. A fől nem használt étkezési szelvényeket közpénzüzetésben visszaváltjuk. Befizetéseket részvételeire a „Magyar Lezámtoló- és Pénzváltó-bank belvárosi fiókja (IV., Múzeum-körút 1.) és az alábbi vállalat fogad el.

Bővebbet vállalatunk kimerítő prospektusa nyújt, melyely szívesen szolgál az

UTAZÁSI KÖZPONTI IRODA

PÁRIS, 13-15 Rue des Pet. Eourles.

BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 18.

Mi eladjuk

raktárunkban meg legelő

Perzsa-szőnyegetek

nagyban és kicsinyben meg csak rövid ideig minden elfogadható árban.

Az üzlethelyiség magos I-ére kiadó.

Sparber és Schwalbe

IV. kerület, Váci-utca 17. az.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Ottó Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű téli kerten kívül a mulatók, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes söfőterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Magyar találmány!!

Művészi kivitelű

Aquarell (kezi) festés

fára * fára

Fa-levelezőlapok,

a legizlésebb

kivitelben,

Magyar festés!

Magyar fa!

Magyar munka!

10 drb ára 2 kor.

A pénz előleges beküldése után

bérmentve.

Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Egészen új!

Gyűjtőknek meglepetés!

Szigeti Lajos szígyártó, nyerges és bőrdobos.

Csás. és királyi udvari szállító, József főherceg és Coburg herceg udvari szállítója.

Végeladás üzletfelhagyás végett.

22 év óta fennálló, a legjobb hírnek örvendő szígyártó-és nyerges üzletem felhagyom. Szorgalmam által szerzett eredményeivel nyugalmamba vonulok, és alkalommal óriási áruaktárral, mely a legszebb és legújabb anyagokból áll, saját előállítású aranból, sőt egyes tárgyakat még azon aul is áruha bocsátom, ezzel régi jó nevöm még egyszer utólkára jó árumal oclson kiszokálhatom. Tájékoztatóm rakitáramon lévő áruk mennyiségéről fölemlitek egy pár árucikket, u. m.: kocszó löszeszámok 240 kor, ezek között van könnyű jékes, magyar sallangos és kummetos mindentféle veretékro, van négyes, páros és egyéb könnyeb és nehezebb kivitelben, 240 lora nyergesrok, lovasági-, gyalogsági-, civil-, ur-, nő- és gyermek nyerges-rok, álló kócskók, borsókák, lakarok, lovas- és kocsizó ostorok, veszők és botok, utasbőröndök a legérősebb díszbőröből, igen ajánlató kézi- és oldal-táskák, ur- és női necesszárok, berendezési táskák, szivar- és szesztáskák, papir- és asztalpenz szesznyek, minden a smuk-mába vágó feneltelít tárgyakból nagy választék. Képes árjegyzéket (civil és tiszt) bérmentve küldök.

Magyar festés!

Magyar fa!

Magyar munka!

10 drb ára 2 kor.

A pénz előleges beküldése után

bérmentve.

Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Egészen új!

Gyűjtőknek meglepetés!

bank- és váltó-üzlet részvényszerűség BUDAPEST, Dorottya-utca 12. sz.

170,000 korona nyerhető:

1 darab 300000 Magyar Jelzálog sorsjegy-igérvényvel. Huzás április 25-én, főnyeremény 100,000 korona

1 darab 400000 Magyar Jelzálog sorsjegy-igérvényvel. Huzás május 15-én, főnyeremény 70,000 korona

A kettő együtt csak 7 kor. kor. 7.50

Árak

4.-kor.

3.50-kor.

kor. 7.50

A már 46 év óta dícsértreméltólag ismert a 71.012. sz. Bm. leirat követelménynek teljesen megfelelő

VUKOVÁRI

arctisztító kenőcs

szeplő, himlőhely, sömör, májfoltok, takadékok, forrasági persenések, orrvörösségek és minden egyéb arcvirágások ellen, valamint a

vukovári

bőrszépítő szappan

mely az arkenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, meg korosabb egyéneknek is viruló s fiatal kinézetet kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzó-soktól óvakodjunk! Csak Krnjcsovicus által Vukováron készített kenőcs valódi.

Minden tégelyen Krnjcsovicus, a készítő arcképe látható.

FŐRAKTÁR: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.

Magyar királyi államasutak.

Gyors- és teher-áru felvételi hely Budapest Lipótvárosban.

A székes fővárosi közönség nagy része nem bir tudomással arról, hogy a magy. kir. államasutak igazgatósága már évekel ezelőt „Budapest lipótvárosi városi irroda” címen irodát rendezett be a Lipótvárosban — Arany János-utca 19. sz. alatt, — a hol a vasuton elszállítandó gyors- és teherárak 1000 kgm. súlyig feladhatók, melyekről végleges átvételi csemervények (feladási venyek) szolgáltatnak ki.

Terjedelmes, tisztesviléyes és oly árak, melyeknek vasuton való szállítása különös feltételekhez van kötve, a felvétel aul ki vannak zárva.

Hivatatos órák hétköznapokon reggel 8 órátkól 12 óráig és d. u. 2 órátkól 7 óráig vannak megállítva, — a törvényes munkasüneti napokon azonban az iroda nincs nyitva.

Az ezen városi irodában feladott árúknak az illető pályaudvarokra való kifizározásáért követekek illetékek számítottak fel:

a) gyorsárúkért:

10 kgm. súlyig 10 kr.

10—50 kgm. 20 "

minden további 50 kgmért 15 "

b) teherárúkért:

50 kgm.ig 10 kr.

minden további megkezdett 50 kgmért 10 "

Mintthogy a szállítványok esekély díjazásért a fő- és székváros IV.—IX. kerületekből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállítatnak, — a szállító közönség azon előnyös helyzetben van, hogy szállítványait nem kénytelen a távolos pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen kiszállítatni és ott a feladó venyét átvetéleket órákat eltölteni, — hanem módjában áll ezen teendőit egy levelező lap utján a vasutintézetkölvetlenül elvéggetetni, — mért is a magy. kir. államasutak igazgatóságának ezen intézkedése a szállító közönség érdekét nagy mértékben előmozdítja. Az igazgatóság.

Baranyamegye nagybirtokosai által alapított

Pécsi tejszarnok

országos híri termékeiből 6 korona utánvétel mellett bérmentesen szállít finoman és gondosan csomagolva 6 drb imperiali, 6 drb csemege-, 6 drb pikáns-sajtot és egy kiló legfinomabb teavaját 1/4 kilós darabokban, edes tejszínből, naponta frissen előállítva. Megrendelések levelezőlapon röviden. Kérek egy hatkoros csomagot" címzendők:

Pécsi tejszarnok, Pécs.

Margit-Creme

legjobb a világon. Hatásos csodás. Már nap alatt itáta és széplül az arcot. — Előávitott redőket, szepiöt, májfoltot, pattanást, bőrtálat, szemét, sem ártalmas anyagot nem tartalmaz. Nagy tégelyi 1 frt., kicsi 50 kr. Margit-Hölgypor 80 kr. Margit-szappan 35 krajár. Margit-fogpó 50 krajár. Margit arcvos 50 kr. Készülék és szétküldi:

FÖLDÉS K. gyógyszerész Aradon.

Főraktárak Török József és Dr. Egger Leó gyógyszerházaiban. Kapható minden gyógyszerházaiban. Törvényesen védve.

